

ROČNÍ SOUHRNNÁ ZPRÁVA

**o výsledcích kontrolních akcí
provedených inspekcí práce**

v roce 2006

duben 2007

ÚVOD

V návaznosti na nabytí účinnosti zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, přetrvávaly i v roce 2006 dílčí změny v činnosti Státního úřadu inspekce práce a celého systému (dále jen „SÚIP“). Na pracovišti Opava zahájil svou činnost odbor pracovních vztahů a podmínek, dále došlo k přemístění sídla Úřadu do budovy na Horním náměstí 103/2 v Opavě a přesídlení právního odboru z pracoviště Prahy na pracoviště Opava.

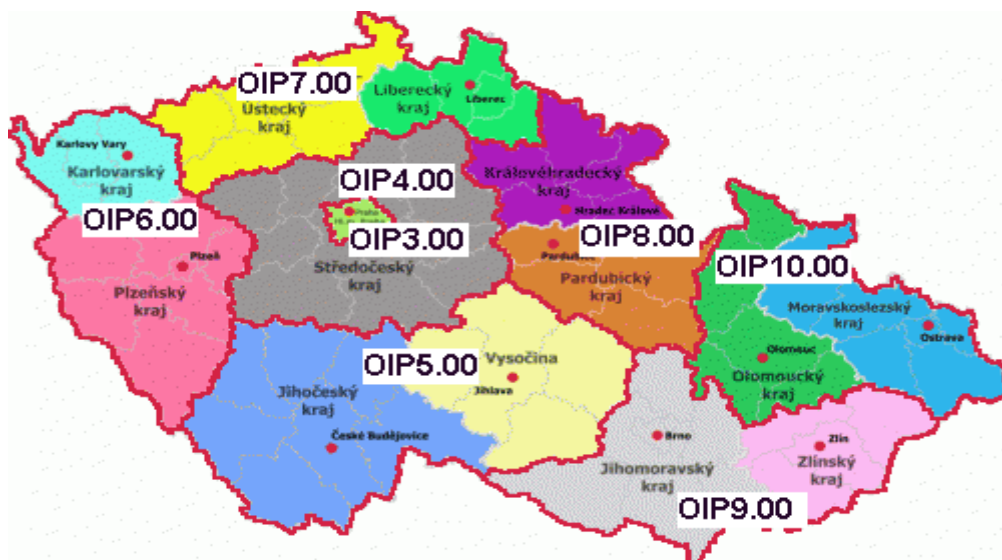
Tyto změny ovlivnily činnost systému právě v oblasti problematiky pracovněprávních vztahů. Ani v roce 2006 nijak neklesl počet přijímaných podání; vedle toho se oblastní inspektoráty práce (dále jen „OIP“) potýkaly rovněž s podáními převedenými z roku 2005. V celkovém počtu podání za druhou polovinu roku 2006 opět převládala podání z oblasti pracovních vztahů a podmínek, která mnohonásobně převyšovala počet podání z oblasti BOZP.

V oblasti BOZP jsou na základě prováděné analýzy pracovní úrazovosti a poznatků z kontrolní činnosti každoročně stanovovány hlavní úkoly na kalendářní rok, které mají především preventivní charakter. Hlavním cílem prováděných kontrol je předcházet vzniku pracovních úrazů. V této souvislosti jsou v posledních letech do problémových oblastí směřovány také propagační kampaně, vedené ze zorného úhlu jak ČR, tak EU, v nichž často dochází k prolínání problematiky BOZP a pracovněprávních vztahů. V roce 2006 pokračovaly již dříve zahájené kontrolní akce zaměřené na ochranu zaměstnanců před pády z výšky, na dodržování stanoveného pracovního režimu řidičů a kampaň na bezpečnost vnitrozávodové dopravy, provoz manipulačních a dopravních prostředků a na manipulaci s materiálem obecně. Novou propagační kampaní, která rozšířila škálu dosavadních kampaní, byla kontrolní, informační a propagační kampaň SLICu zaměřená na ochranu pracovníků při práci a manipulaci s azbestem.

V oblasti pracovních vztahů a podmínek patřilo k hlavním úkolům na rok 2006 šetření a analýza podnětů z roku 2005 a podnětů nově přijatých SÚIP a OIP. Dále byly do programu kontrolních akcí dodatečně začleněny dva úkoly. Jeden z nich byl zaměřen na kontrolu dodržování pracovních předpisů při zaměstnávání cizinců a kontrolu jejich přípravy k bezpečnému výkonu práce, druhý kontrolní úkol sledoval dodržování pracovních předpisů u zaměstnavatelů s předmětem podnikání zajišťující ostrahu majetku a osob.

1. STRUKTURA

Působnost oblastních inspektorátů práce v regionech

V roce 2006 kontrolní orgány SÚIP a OIP naplňovaly úkoly stanovené zákonem č. 251/2005 Sb., o inspekcii práce, ve znění pozdějších předpisů, na nichž se podílelo 379 inspektorů, z toho 102 žen a 40 vedoucích zaměstnanců, kteří se přímo nebo nepřímo podíleli na 12 104 kontrolách dle schválených akcí u vybraných subjektů. Vedle toho však prováděli i jiné činnosti, které budou uvedeny až v Roční zprávě systému SÚIP za rok 2006.

Pro úplnost je v následující tabulce č. 1 uveden fyzický počet inspektorů SÚIP a jednotlivých OIP (bez vedoucích zaměstnanců) k datu 31. 12. 2006.

Tabulka č. 1

Organizace	Inspektoři BOZP + VTZ a havárie		Inspektoři prac.práv. vztahů		celkem	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
OIP pro hlavní město Prahu (OIP 3.00)	17	6	5	8	22	14
OIP pro Středočeský kraj (OIP 4.00)	20	6	3	7	23	13
OIP pro Jihočeský kraj a Vysočinu (OIP 5.00)	21	1	14	11	35	12
OIP pro Plzeňský kraj a Karlovarský kraj (OIP 6.00)	19	2	6	6	25	8
OIP pro Ústecký kraj a Liberecký kraj (OIP 7.00)	19	3	10	5	29	8
OIP pro Královéhradecký kraj a Pardubický kraj (OIP 8.00)	23	3	5	9	28	12
OIP pro Jihomoravský kraj a Zlínský kraj (OIP 9.00)	29	3	6	10	35	13
OIP pro Moravskoslezský kraj a Olomoucký kraj (OIP 10.00)	27	6	7	8	34	14
SÚIP	6	3	0	5	6	8
Celkem	181	33	56	69	339	

Pozn.: 40 vedoucích zaměstnanců systému SÚIP v tabulce není započítáno. Celkový počet inspektorů i s vedoucími zaměstnanci činí 379.

3. VÝSLEDKY KONTROLNÍCH AKCÍ

V roce 2006 bylo MPSV pro všechny OIP schváleno 9 hlavních úkolů, jejichž cílem bylo přispět ke snížení pracovní úrazovosti, ale i zvýšit úroveň systému řízení BOZP u jednotlivých subjektů a preventivně působit i v oblasti pracovněprávní. V průběhu roku 2006 byly navíc doplněny dvě kontrolní akce. Jednalo se o kontrolu dodržování pracovněprávních předpisů při zaměstnávání cizinců, která byla zaměřena také na možnou diskriminaci této skupiny zaměstnanců, a na kontrolu dodržování pracovněprávních předpisů u firem, které podnikají v oblasti ostrahy majetku a osob.

Problematika pracovněprávní byla také součástí plánovaných kontrolních akcí u firem podnikajících v dopravě, zařazená z důvodu řady podnětů na nedodržování předpisů řidiči a na porušování povinnosti zaměstnavatelů v mzdové oblasti a v oblasti poskytování náhrad. V těchto oblastech inspektoři při kontrolách v roce 2005 objevili řadu závad, které v konečném důsledku mohou být příčinami častých pracovních úrazů v dopravě. Obdobně byla pracovněprávní oblast začleněna do kontrolní činnosti malých a středních podniků obecně.

Dále byly realizovány kontroly zaměřené na šetření podání, které přijal SÚIP a jednotlivé OIP. Cílem tohoto kontrolního úkolu bylo sledovat a čtvrtletní analýzou vyhodnocovat pracovněprávní problematiku v oblastech, na které podněty podatelů poukazují nejčastěji. Na

základě vybraných podání (kapacitní možnosti OIP neumožňují vyrovnat se všemi podáními) byla prováděna kontrolní činnost inspektory, často se také stala součástí některé plánované kontrolní akce v rámci jiného hlavního úkolu. Nejčastěji tyto kontroly proběhly jako součást kontrol systému BOZP a pracovněprávních vztahů v malých a středních podnicích.

Všechny kontroly byly vedeny se snahou přimět zaměstnavatele dodržovat jak předpisy BOZP, tak předpisy pracovněprávní.

Přehled všech realizovaných kontrolních akcí pro rok 2006 včetně do-
datečně doplněných je následující:

- HÚ 06.1.01 Bezpečnost práce ve stavebnictví – ochrana zaměstnanců před pády z výšky**
- HÚ 06.1.02 Dodržování stanoveného pracovního režimu řidičů, mzdové otázky a problematika cestovních náhrad**
- HÚ 06.1.03 Kontrola systému BOZP a pracovněprávních vztahů v malých a středních podnicích**
- HÚ 06.1.04 Bezpečnost práce v zemědělství u subjektů zabývajících se rostlinnou výrobou kombinovanou se živočišnou výrobou (smíšená hospodářství)**
- HÚ 06.1.05 Bezpečnost vnitrozávodové dopravy – provoz manipulačních a dopravních prostředků a zařízení**
- HÚ 06.1.06 Kontrolní činnost na základě analýzy podnětů přijatých SÚIP a OIP**
- HÚ 06.1.07 Dodržování pracovněprávních předpisů u zaměstnavatelů s předmětem podnikání zajišťující ostrahu majetku a osob**
- HÚ 06.1.08 Dodržování pracovněprávních předpisů při zaměstnávání cizinců a kontrola jejich přípravy k bezpečnému výkonu práce**
- HÚ 06.1.09 „AZBEST“ – Evropská kontrolní kampaň 2006**
- HÚ 06.1.19 Integrovaná inspekce podle zákona č. 353/1999 Sb., o prevenci závažných havárií, ve znění pozdějších předpisů**
- HÚ 06.1.20 Program „Bezpečný podnik“**

HÚ 06.1.01 Bezpečnost práce ve stavebnictví – ochrana zaměstnanců před pády z výšky

Velký počet pracovních úrazů, zejména s vážnými důsledky, jejichž zdrojem jsou především pády osob z výšky a pády osob do hloubky, řadí stavebnictví mezi odvětví, kterým je věnována pozornost v rámci kontrolní činnosti nad bezpečností a ochranou zdraví a již několik let bývá zahrnována do hlavních úkolů SÚIP.

Po předchozích propagačních kampaních probíhá již čtvrtým rokem kontrolní činnost zaměřená na tuto oblast. Vzhledem k počtu malých a středních firem podnikajících ve stavebnictví a také vzhledem k rozvoji tohoto odvětví je předpoklad, že bude tento úkol pokračovat i v následujících letech.

Závažná úrazovost při pracích ve výškách se dlouhodobě pohybuje kolem 43% všech smrtelných a závažných úrazů, ke kterým při stavebních pracích dochází. Zadání úkolu proto vycházelo z této vysoké úrazovosti.

Cílem úkolu bylo neustálou kontrolní činností vyvíjet tlak na firmy, aby dodržovaly bezpečností předpisy. OIP provedly kontrolu u subjektů zabývajících se stavebně-montážními pracemi, především u společností s ručením omezeným, akciových společností a podnikajících fyzických osob, které reprezentují malé a střední firmy a které v rámci své činnosti provádějí práce ve výškách. Ve velmi omezeném počtu provedly kontrolu i u firem velkých.

Výběr staveb a pracovišť vycházel jednak z přímých poznatků o stavbách a jejich zhotovitelích, získaných v rámci přípravy kontrol, jednak z informací poskytovaných přímo kontrolovanými subjekty při zahajování kontrol.

Každý OIP měl provést kontrolu nejméně u 75 subjektů. Celkový počet byl překročen, provedeno bylo 1 024 kontrol u 960 subjektů, při kterých bylo zjištěno celkem 3 308 nedostatků v 6 682 případech (s násobností). Dále bylo provedeno 37 následných kontrol, jejichž cílem bylo ověřit, zda subjekty splnily přijatá opatření k odstranění zjištěných nedostatků.

Předmětem kontroly byly:

a) Povinnosti zaměstnavatele

- Zda se při práci více zhotovitelů na jednom staveništi (se zaměřením na práce ve výškách) dodavatelé vzájemně informují o rizicích vyplývajících z jejich činnosti a mají jasně určeny povinnosti a závazky týkající se zajištění bezpečnosti práce.
- Zda má zaměstnavatel vypracován technologický nebo pracovní postup z hlediska bezpečnosti práce pro příslušné práce ve výškách.
- Zda má zaměstnavatel provedeno školení zaměstnanců o právních a ostatních předpisech k zajištění BOZP a toto školení dokumentováno.
- Zda zaměstnanci, kteří provádějí práce ve výškách, jsou zdravotně a odborně způsobilí.
- Zda má zaměstnavatel vyhodnocena rizika, která se při jím vykonávané práci ve výškách vyskytují, a zda na jejich základě poskytuje zaměstnancům osobní ochranné pracovní prostředky (dále jen „OOPP“).
- Zda zaměstnavatel chrání zaměstnance proti pádu z výšky kolektivním zajištěním (ochranné zábradlí, ochranné ohrazení, zachytné lešení, zachytné sítě apod.).

- Zda technické konstrukce, kterými jsou zaměstnanci chráněni proti pádu, odpovídají svým provedením bezpečnostním požadavkům.
 - Zda jsou při práci na střeše zaměstnanci zajištěni proti pádu z jejího volného okraje, propadnutí střešní krytinou a sklouznutí ze střechy.
 - Nejsou-li zaměstnanci chráněni proti pádu kolektivním zajištěním, zda mají přiděleny OOPP proti pádu, které jsou pro danou činnost vhodné, zda je určeno místo ukotvení, zda jsou zaměstnanci s používáním OOPP seznámeni a zda jsou OOPP pravidelně kontrolovány.
- b) Povinnosti zaměstnanců**
- Zda zaměstnanci dodržují stanovené pracovní postupy a používají přidělené OOPP.

Zjištěné skutečnosti

a) Povinnosti zaměstnavatele

Vzájemná informovanost o rizicích:

V případě, že na staveništi pracuje více zhotovitelů současně, musí se zaměstnavatelé navzájem informovat o rizicích, které svojí činností vytvářejí. Vzájemná informovanost o rizicích je přijímána ze strany zaměstnavatelů s nepochopením smyslu vyhledávání rizik jako trvalého procesu. Předkládané doklady obsahují soupis všech možných rizik, které se na staveništích mohou vyskytovat, bez ohledu na to, zda se vůbec takové práce provádějí. Zaměstnavatelé užívají obecný seznam rizik, nikoliv konkrétní pro dané pracoviště a práce, které tam budou prováděny s ohledem na použité typy strojů, zařízení, použité materiály a pracovní postupy.

U větších subjektů existují předávací protokoly o odevzdání staveniště, ale chybí v nich písemné upozornění na vlastní rizika vyplývající z prováděných stavebních prací.

Buď nedochází k žádné vzájemné informovanosti o rizicích (je častější v případě, když na stavbě pracuje velké množství fyzických podnikajících osob) nebo jsou naopak dodavateli předkládány rozsáhlé materiály, které nemají opodstatnění v reálných podmínkách na konkrétní stavbě. Nejčastější argumentací ze strany odpovědných pracovníků je, že řeší danou problematiku na stavbách ústní formou se všemi účastníky stavby, ale o těchto informacích není vedena žádná dokumentace tak, jak požaduje zákoník práce. Tyto nedostatky byly zjištěny u 35 % kontrolovaných zhotovitelů.

Technologický nebo pracovní postup z hlediska BOZP pro příslušné práce ve výškách:

Při kontrolách technologických postupů pro práce ve výškách byly dodavateli stavebních prací předkládány technologické postupy v obecné formě bez ohledu na specifičnost každé prováděné stavby. Technologické postupy měly spíše charakter technické proveditelnosti a dodržení stanovených parametrů jakosti a kvality v rámci ISO.

Pokud byly postupy pro příslušné práce ve výškách v rámci dodavatelské dokumentace zpracovány, neodpovídaly příslušným požadavkům § 4 vyhlášky č. 324/1990 Sb., ve znění vyhlášky č. 363/2005 Sb., a nebyla stanovena technická a organizační opatření k zajištění pracovníků, pracoviště a okolí. Nedostatečnost této dokumentace (zjištěna u 40 % zhotovitelů) spočívala zejména v tom, že pouze obecně, pasivně odkazovala na dodržování vyhlášky o bezpečnosti práce a technických zařízení při stavebních pracích.

Školení zaměstnanců o právních předpisech BOZP:

Nedostatky v oblasti školení zaměstnanců o právních a ostatních předpisech, které doplňují kvalifikační předpoklady zaměstnanců a požadavky pro výkon práce, se týkají zejména ne-

konkrétních osnov školení; osnovy dále obsahují předpisy, které nejsou pro zaměstnance potřebné, popř. školení není provedeno z předpisů pro konkrétně prováděné práce a na konkrétní pracoviště (zejména není zařazováno NV č. 362/2005 Sb.).

Školení jsou většinou prováděna externími osobami v prevenci rizik, popř. školícími středisky. Organizacím bylo doporučeno upravení osnov, doplnění o systém ověření znalostí, včetně vyhodnocení dokladovou formou v zápisech o provedených školeních (závady byly zjištěny u 32 % organizací). Obdobně obecně a nekonkrétně jsou zaměstnanci seznamováni s možnými riziky a opatřeními na ochranu před jejich působením, ostatně stejným způsobem jako je prováděno vlastní vyhodnocování rizik. Subjekty nedokáží s riziky dále pracovat a seznamování zaměstnanců má pouze formální a nikoli produktivní charakter.

Zdravotní a odborná způsobilost:

Zaměstnavatelé stále připouštějí, aby zaměstnanci vykonávali pracovní činnosti pro práce ve výškách bez zajištění ověření zdravotní způsobilosti vstupními nebo periodickými lékařskými prohlídkami (většinou šlo o nezajištění periodických prohlídek 1 x ročně u zaměstnanců nad 50 let věku).

Zjištěno porušení v této oblasti u 9 % kontrolovaných subjektů je zlepšením oproti předchozím letům.

U 10 % kontrolovaných zaměstnavatelů (převážně malých organizací) bylo zjištěno, že připustili, aby zaměstnanci konali práce, které neodpovídaly jejich schopnostem (zaměstnavatelé převážně nezajistili odbornou způsobilost svých zaměstnanců pro montáž a demontáž pojízdných a nízkých lešení).

Poskytování OOPP na základě vyhodnocení rizik:

U 28 % zaměstnavatelů bylo zjištěno, že zaměstnavatel buď neměl vypracován vlastní seznam pro poskytování OOPP, nebo neměl seznam o jejich poskytování zpracován na základě vyhodnocení rizik a konkrétních podmínek práce. V některých případech zaměstnavatelé, i když měli seznam vypracovaný, poskytovali nevhodné a staré OOPP, které neodpovídaly předpokládaným rizikům (pracovní polohovací systémy). Tito zaměstnavatelé neplnili požadavky na zajištění proti pádu dle přílohy NV č. 362/2005 Sb. Mimoto bylo, především u malých stavebních organizací a podnikajících fyzických osob, také zjištěno, že neposkytují ostatní OOPP jako ochranné přilby, pracovní obuv, ochranné brýle aj.

Zajištění zaměstnanců proti pádu z výšky, bezpečnostní požadavky na technické konstrukce:

Při kontrolách zaměstnavatelů, jakým způsobem jsou jejich zaměstnanci chráněni proti pádu z výšky, bylo zjištěno:

- zaměstnavatelé nezajišťovali volné okraje staveb, podlah, výtahových šachet, schodišť, podest apod. kolektivním zajištěním, nebo tato zajištění byla nedostatečná,
- volné okraje pomocných stavebních konstrukcí (lešení) nebyly zajištěny zábradlím, popřípadě zábradlí neodpovídala požadavkům (pouze jednotyčové), nebylo zřizováno zábradlí u podlah kozových lešení o výšce pracovní podlahy nad 1,5 m,
- nebyly zajištěny nebezpečné otvory v podlahách nebo jiných pochozích plochách proti pádu,
- pracovníci nebyli žádným způsobem chráněni proti pádu z volných okrajů střechy.

U dočasných stavebních konstrukcí-lešení byly zjišťovány stále se opakující závady. Konstrukce nebyly dostatečně pevné, stabilní a odolné proti poškození a vnějším vlivům, byly sestavovány v rozporu s návody výrobců a příslušnými ČSN pro montáž a demontáž lešení.

Lešení byla provozována bez jejich úplného dokončení, vybavení a vystrojení, s těmito nečastějšími závadami:

- u trubkového lešení nebylo provedeno úhlopříčné ztužení podélné, příčné a vodorovné,
- na podlahy lešení nebyl zajištěn bezpečný přístup, žebříky na lešení neměly u výstupu přesah 1,1 m,
- na podlahách lešení byly mezery větší než 30 mm, podlahové dílce nebyly zajištěny proti posunutí, používány byly poškozené podlahy nezáruční požadovanou pevností,
- volné okraje nebyly opatřeny dvoutýčovým zábradlím a zarážkou u podlahy,
- chyběly doklady o předání a převzetí lešení do užívání.

Nepříznivý stav byl zjišťován zejména u malých organizací a u organizací, které si samy montují a užívají trubková a pronajatá dílcová lešení. Tento stav byl zjišťován nejčastěji u nižších lešení (do výše 3 pater), umístěných zpravidla mimo frekventovaná místa veřejných prostranství, např. při výstavbě rodinných domků. Závady byly zjištěny u 18 % zhotovitelů. Dočasné stavební konstrukce pro práce ve výškách nebyly předány a převzaty do užívání u 38 % kontrolovaných subjektů. Přibližně u stejného počtu zhotovitelů bylo předání lešení provedeno, ale bylo formální a nesplňovalo svůj účel. V těchto případech předaná a užívaná lešení neodpovídala montážnímu návodu (chybějící zábradlí a výstupy, nedostatečná tuhost a stabilita lešení apod.).

Zajištění zaměstnanců při práci na střeše:

Nebyly zjištěny téměř žádné nedostatky; tato skutečnost je do značné míry ovlivněna předchozím ohlášením provedení kontroly, což umožňuje kontrolovanému subjektu se na kontrolu připravit nebo nebezpečné práce přerušit a v době kontroly je neprovádět. Závažný stav se ukáže až při vzniku pracovního úrazu.

Osobní ochranné pracovní prostředky proti pádu:

Při kontrolách bylo zjišťováno, že zaměstnanci, resp. podnikající fyzické osoby, nejsou chráněni proti pádu z výšky osobním zajištěním v případech, kdy nebylo uvažováno a nebylo reálné k ochraně těchto osob použít kolektivní zajištění. I v případě, že byly OOPP proti pádu přidělovány, nebyly poskytnuty (jako již v minulých letech) vhodné prostředky proti pádům z výšky, nebyla určena místa jejich kotvení a uchycení, zaměstnanci nebyli seznámeni s jejich používáním a při kontrolách bylo zjišťováno, že zaměstnavatelé nezajišťují jejich pravidelné prohlídky a zkoušení. Seznamování zaměstnanců s těmito prostředky nebylo zaměřováno na samotné užití prostředků osobního zajištění proti pádu (systému nebo jeho součástí), ale mělo charakter jen všeobecného školení o bezpečnosti práce. Zejména malým organizacím a podnikajícím fyzickým osobám způsobuje poskytování OOPP proti pádu nemalé problémy. Není povědomí o rozdílu mezi systémem zachycení pádu a polohovacím systémem a o tom, kdy který systém použít.

Výše uvedená porušení se vyskytovala u 19 % kontrolovaných subjektů.

b) Povinnosti zaměstnanců

Porušení povinností samotnými zaměstnanci bylo zjišťováno velice zřídka. Nízký počet závad je, jak již bylo výše uvedeno, ovlivněn předem ohlášenou přítomností kontrolního orgánu na stavbě a možností vedoucích zaměstnanců zajistit, aby zaměstnanci elementární zásady bezpečnosti práce v průběhu kontroly na stavbě dodržovali.

V tabulkové části je uveden stručný přehled statistických údajů o provedených kontrolách.

Tabulka č. 2: Údaje o úkonech provedených OIP

počet kontrolovaných subjektů	960	počet případů zjištěných nedostatků (s násobností)	6 682
počet kontrol	1 024	průměr nedostatků na jednu kontrolu	3,2
z toho následných kontrol	37	počet případů zjištěných nedostatků na jednu kontrolu	6,5

Tabulka č. 3: Nejčastěji porušené předpisy

Předpis	Počet porušení – násobnost	% ze zjištěných porušení
vyhláška ČÚBP a ČBÚ č. 324/1990 Sb.	519	8,4%
NV č. 362/2005 Sb.	669	10,8%
NV č. 101/2005 Sb.	678	10,9%
zákoník práce	4 338	69,9%

Tabulka č. 4: Nejčastěji porušovaná ustanovení ZP a NV č. 362/2005 Sb.

Předpis	Obsah předpisu	Počet porušení
ZP č. 65/1965 Sb. § 133	Povinnosti zaměstnavatele	1 671
§ 132a	Prevence rizik	693
§ 134a	Výrobní a pracovní prostředky a zařízení	594
NV č. 362/2005 Sb. § 4	Konkrétní nedostatky při ochraně proti pádu, podle přílohy	526
ZP č. 65/1965 Sb. § 133a	OOPP pro zaměstnance	469
§ 134e	Organizace práce a pracovní postupy	361
§ 132	Základní povinnosti k BOZP	235
NV č. 362/2005 Sb. § 3	Technická a organizační opatření zaměstnavatele k zabránění pádu	85

Závěr

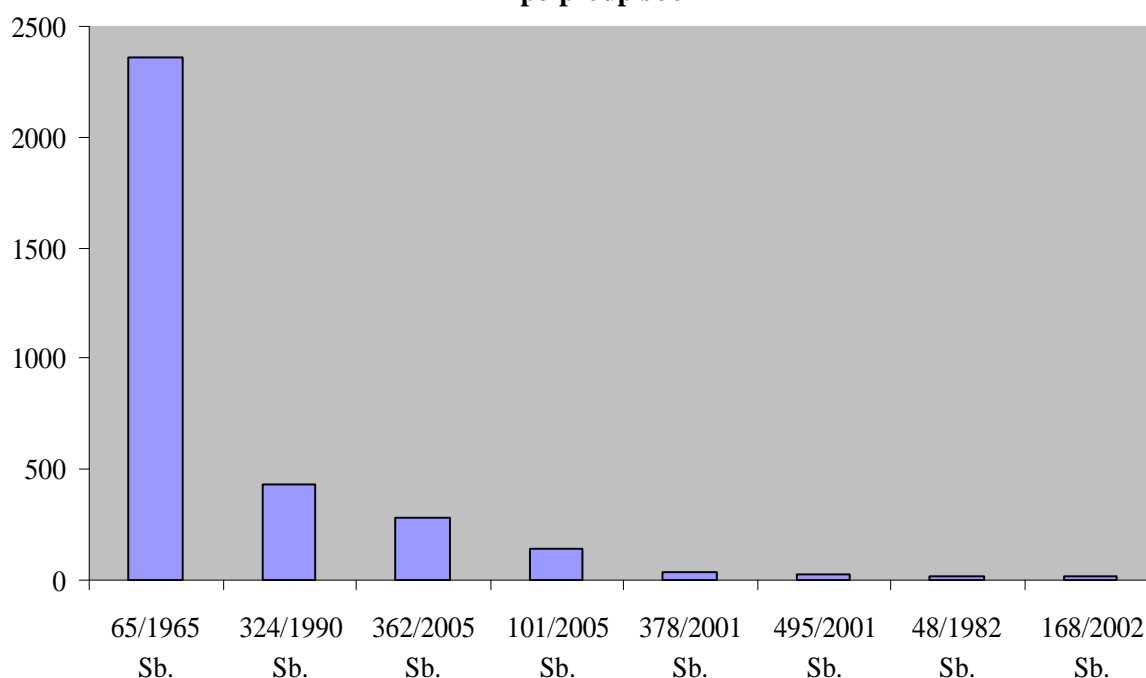
Výsledky kontrol prokázaly oproti minulým obdobím pouze výjimečné zlepšení, ve většině malých a středních stavebních firem stále neexistuje účinný systém vnitřní kontroly v zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

V rámci hlavního úkolu bylo uloženo 2 144 opatření na odstranění závad a v pěti případech inspektoři vydali zákaz užívání výrobních a provozních prostorů. Udělili 8 blokových pokut ve výši 7 100 Kč a za správní delikty uložili celkem **67** pokut o celkové hodnotě **1 085 866** Kč.

Zatímco v roce 2004 došlo k 19 SPÚ, jejichž zdrojem byl pád z výšky, v roce 2005 bylo IBP (OIP) nahlášeno 14 SPÚ a v roce 2006 bylo OIP nahlášeno 11 SPÚ. Celková úrazovost se v posledních letech snižuje a v roce 2006 byla oproti roku 2004 nižší o 6,6 %.

Graf č. 1

**Porovnání počtů zjištěných nedostatků bez násobnosti
po předpisech**

Návrh na opatření

Nadále zařazovat úkol ve stavebnictví do programu kontrolních akcí. Soustavným tlakem na zaměstnavatele i na podnikající fyzické osoby je nutné dosáhnout toho, aby byli zaměstnavateli vytvářeny bezpečné podmínky pro práci ve výškách, ale i pro stavební práce obecně.

O výsledcích kontrolní akce bude informován Odborový svaz Stavba a Svaz zaměstnavatelů ve stavebnictví.

HÚ 06.1.02 Dodržování stanoveného pracovního režimu řidičů, mzdové otázky a problematika cestovních náhrad

V souvislosti s přechodem kompetencí kontrol pracovněprávních vztahů z úřadů práce na OIP se značně rozšířil počet podání řidičů, stěžujících si na porušování předpisů zejména v oblasti mezd a cestovních náhrad ze strany jejich zaměstnavatelů. Z tohoto důvodu byl zaměřen obsah celorepublikového úkolu i na tuto problematiku. Na základě poznatků získaných v druhé polovině roku 2005, kdy byla realizována obdobná prověrka, nebyla pro rok 2006 kontrolní činnost zaměřena na technické aspekty, např. stav objektů a vozidel, ale orientována zejména na pracovní režim řidičů a oblast mezd a cestovních náhrad. V působnosti jednotlivých OIP mělo být zkontrolováno minimálně 40 subjektů zabývajících se dopravou.

Cílem úkolu bylo přispět ke snižování pracovní úrazovosti při jízdách na pozemních komunikacích. Snahou bylo kontrolami dodržování pracovního režimu řidičů vyvinout tlak jak na dopravce, tak samotné řidiče, aby dodržovali stanovené limity řízení, dodržovali a čerpali bezpečnostní přestávky a vozidla řídili po dostatečném odpočinku.

Součástí kontrol bylo i účinné poradenství v problematice právních a ostatních předpisů, vztahujících se k dané problematice, zejména u dopravců, kteří se touto činností začali zabývat nově nebo u kterých dosud kontrolní činnost OIP nebyla provedena.

Zadání úkolu

V rámci kontroly dopravců se ve většině případů inspektoři obou specializací (dopravy a pracovněprávních vztahů) zaměřili na:

- vyhledávání, hodnocení a minimalizování rizik z pohledu povinnosti zaměstnavatele zajistit dostatečné a přiměřené seznámení s riziky, s výsledky jejich vyhodnocení a s opatřeními na ochranu před jejich působením,
- odbornou a zdravotní způsobilost řidičů,
- problematiku OOPP, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků, včetně přijatých opatření k problematice výstražných vest s vysokou viditelností,
- dodržování stanoveného pracovního režimu řidičů,
- pracovněprávní vztahy (zejména zařazování řidičů do tarifních stupňů a jejich odměňování, mzdové otázky, proplácení náhrad výdajů spojených s pracovními cestami),
- vypracování místního provozního bezpečnostního předpisu.

Výsledky kontrol v rámci úkolu

Při plnění tohoto celorepublikového úkolu bylo OIP provedeno 576 kontrol u 487 subjektů, z toho 26 bylo následných kontrol (výběr subjektů byl proveden na základě místních znalostí regionu, zejména u dopravců, u kterých nebyla kontrola dosud prováděna). Kontrolami bylo zjištěno 2763 nedostatků v 5 052 případech (s násobností).

Poznámka: Do uvedeného počtu jsou zařazeny nejen cílené kontroly dopravců podle stanoveného programu, ale i závady zjištěné v rámci prověřování podniků, podaných jak na OIP, tak postoupených SÚIP.

Tabulka č. 5 podává přehled nečastěji porušovaných ustanovení sedmi nejvíce porušovaných předpisů, kterými podle tabulky jsou zákoník práce, zákon č. 1/1992 Sb., o mzdě, odměně za pracovní pohotovost a průměrném výdělku, ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády č. 168/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při provozování dopravy dopravními prostředky, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů,

AETR (vyhláška č. 108/1976 Sb., ve znění pozdějších předpisů), nařízení vlády č. 333/1993 Sb., o stanovení minimálních mzdových tarifů a mzdovém zvýhodnění za práci ve ztíženém a zdraví škodlivém prostředí a za práci v noci, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 475/2001 Sb., o pracovní době a době odpočinku zaměstnanců s nerovnoměrně rozvrženou pracovní dobou v dopravě. Tabulka č. 6 nejčastěji zjištěná porušení podrobněji rozvádí.

Tabulka č. 5 – Nejčastěji porušované předpisy

Předpis	Počet porušení	% ze zjištěných porušení
Zákoník práce	3 908	77,3
Zákon č. 1/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů	358	7,1
Nařízení vlády č. 168/2002 Sb.	145	2,9
Zákon č. 111/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů	119	2,4
AETR	110	2,2
Nařízení vlády č. 333/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů	106	2,1
Zákon č. 475/2001 Sb.	104	2,1

Komentář k jednotlivým oblastem kontroly

Při kontrole povinností vyplývajících z ustanovení jednotlivých předpisů byly zjištěny následující závady:

- oproti létům minulým, kdy byly zjišťovány zejména závady z oblasti školení, se na první místo nejvíce zjištěných závad v roce 2006 dostaly nedostatky plynoucí z pracovních smluv. V celkovém počtu se jednalo o 785 případů porušení ustanovení § 32 zákoníku práce v souvislosti s nedodržováním požadavků stanovených pro obsah a formu pracovní smlouvy, a to zejména: neinformování o nárocích na dovolenou (369 případů), nestanovení a nerozvržení pracovní doby (129 případů), neinformování o mzdě a způsobu odměňování, splatnosti mzdy, termínu výplaty mzdy a místu a způsobu jejího vyplácení (75 případů porušení); v 74 případech nebyly zaměstnancům sděleny údaje o výpovědních dobách. K závadám v této oblasti je možno přiřadit i 76 závad, zjištěných při nedodržování požadavků § 29 zákoníku práce (v pracovní smlouvě nebyl dohodnut druh práce, na který byl zaměstnanec přijímán a přesně nebylo určeno místo výkonu práce);
- dalším nejvíce zjištěným nedostatkem byly závady v organizaci práce a pracovních postupech, kdy se jednalo zejména o nepřerušování jednotvárné práce (řízení vozidel) bezpečnostními přestávkami a nevedení evidence o pracovním výkonu (408 případů). *Poznámka:* Připočteme-li k tomuto počtu i porušení zákona č. 111/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 475/2001 Sb. a nařízení vlády č. 168/2002 Sb. (přílohy č. 1 bod 3), dostaneme se na největší počet zjišťovaných závad v problematice pracovního režimu řidičů. Tato skutečnost plně koresponduje se zadáním úkolu;
- třetím nejvíce zjištěným nedostatkem byly závady ve školeních a ve vhodných intervalech poskytování přiměřených informací a pokynů o BOZP, zejména formou seznámení s riziky, s výsledky jejich vyhodnocení a s opatřeními na ochranu před jejich působením (507 zjištěných porušení). *Poznámka:* Častým návrhem na technická a organizační opatření, která OIP ve smyslu § 7 odst. 1 písm. k) zákona č. 251/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů, uplatnily,

byly právě náměty na doplnění osnov školení či doporučení častější frekvence jejich provádění;

- ve 263 případech byly zjištěny závady z oblasti OOPP, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků a ochranných nápojů – přitom 211 z těchto porušení se týkalo nevypracování seznamu pro jejich poskytování, zpracovaného na základě vyhodnocení rizik a konkrétních podmínek práce;

Poznámka: Lze konstatovat, že závady v přidělování výstražných vest pro zviditelnění osob vstupujících na pozemní komunikace, jak požaduje nařízení vlády č. 168/2002 Sb., se realizuje a většina služebních vozidel je jimi vybavena;

- zjištěny byly nedostatky v evidenci pracovní doby a závady při noční práci (zejména v problematice stanovených lékařských prohlídek jak před zařazením na noční práci, tak pravidelně podle potřeby, nejméně však jednou ročně); další ojediněle zjišťované závady spočívaly v nedodržení limitů přesčasové práce, která byla následně příčinou nedostatečného odpočinku mezi směnami;
- povinnost zaměstnavatele na úseku vyhledávání a vyhodnocení rizik platí v českém právním řádu již od roku 2001. V roce 2006 je možno konstatovat, že závad v této oblasti ubylo (pouze 2 % zjištěných závad); nutno však poukázat na skutečnost, že vyhledávání rizik je v mnoha případech jen teoretickou záležitostí, která se prakticky jen velmi málo odráží při konkrétní činnosti řidičů při jízdách na pozemních komunikacích.

V omezené míře byly zjištěny závady v:

- nedostatečné kvalifikaci řidičů,
- neprovedení stanovených lékařských prohlídek u řidičů v termínech tak, jak požadují příslušná ustanovení zákona č. 361/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 277/2004 Sb.,
- nezpracování konkrétních pracovních postupů pro některé činnosti a jejich zahrnutí do místního provozního bezpečnostního předpisu.

Další konkrétní závady (202 porušení, tj. 4 % zjištěných závad) byly uvedeny v protokolech z kontrol jednotlivých dopravců a nelze je pro jejich různorodost obecně sumarizovat. Jejich počet je tak nízký, že nejsou zařazeny v tabulce č. 5. Jedná se mj. o porušení vyhlášky č. 478/2000 Sb., ve znění vyhlášky č. 55/2003 Sb. (v problematice pracovního režimu řidičů), o porušení pravidel silničního provozu – zákona č. 361/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, porušení nařízení vlády vydaných k technickému upřesnění zákoníku práce (nařízení vlády č. 378/2001 Sb. a nařízení vlády č. 101/2005 Sb.) a dalších. Konkrétní závady se týkaly technického stavu administrativních budov dopravců, garáží a servisů, podlah, vrat, nedodržování termínů kontrol ručního elektrického nářadí, závad ve skladovém hospodářství apod., tj. závad, které s problematikou pracovního režimu řidičů bezprostředně nesouvisí. Z tohoto důvodu není jejich vyhodnocení v rámci hodnocení úkolu provedeno (*poznámka:* jejich počet je však do celkovém počtu zjištěných závad zahrnut).

Závažné je zjištění, na které poukázaly některé OIP, spočívající ve zjištění naplnění požadavku ustanovení § 37 písm. c) zákona č. 56/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a to ve skutečnosti, že není-li prokázána technická způsobilost k provozu (provedení měření emisí a prohlídka ve stanicích technické kontroly v zákonem stanovených termínech), silniční vozidlo je nezpůsobilé k provozu na pozemních komunikacích.

**Tabulka č. 6 – Nejčastěji zjištěná porušení ustanovení šesti předpisů
(počet nedostatků s násobností)**

Porušení předpisu	Charakteristika závady	Počet porušení
Zákoník práce	Porušení ustanovení předpisu:	3 875
§ 32	Nedostatky v uzavřených pracovních smlouvách	785
§ 134e	Závady v organizaci práce a pracovních postupech; - z toho vykonávání jednotvárné práce bez přerušení a nedostatečné vedení záznamu o době výkonu činnosti a bezpečnostních přestávkách - z toho ohrožení dopravou na pracovištích	515 408 85
§ 133/1/e),f)	Závady v oblasti školení a poskytování pokynů	507
§ 133c	Závady v oblasti OOPP, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků a ochranných nápojů; - z toho nevypracování konkrétních seznamů a nepřidělování OOPP podle tohoto seznamu	263 211
§ 94	Nevedení evidence pracovní doby	217
§ 99	Nedostatky při noční práci; - z toho neprovádění prohlídek před zařazením na noční práci, - z toho neprovádění prohlídek 1 x ročně	211 136 32
§ 133/1/b)	Neinformování o kategorii prací	176
§ 35/2	Neprovedení vstupního školení	167
§ 133/1/a)	Práce neodpovídající schopnostem a zdravotní způsobilosti	165
§ 28	Neprovedení zdravotní prohlídky před uzavřením pracovní smlouvy	148
§ 133c	Závady v problematice PÚ - z toho nevedení či závady ve vedení knihy úrazů	110 93
§ 132a/3	Nevyhledání a neseznámení s riziky	103
§ 29	Nedostatky v pracovní smlouvě podle § 29 ZP	76
§ 134a/1/c)	Neprovádění stanovených revizí a kontrol	75
Z č. 1/1992 Sb., ve znění pozd. předpisů	Porušení celého předpisu, z toho:	366
§ 7	Neposkytnutí příplatku za práci v noci	70
§ 14	Nedodrženy minimální mzdové tarify	62
§ 18	Mzda nestanovena a nesjednána písemně před výkonem práce	27
§ 11/6	Nedodrženo poukazování mzdy na účet zaměstnance	19
NV č. 168/2002 Sb.	Porušení celého předpisu, z toho:	145
§ 3	Závady v místním provozním bezpečnostním předpisu	90
příloha 1, bod 3	Závady ve stanovené době řízení a jejího vykazování	25
Z č. 111/1994 Sb., ve znění pozd. předpisů	Porušení celého předpisu, z toho	119
	Závady ve stanovené době řízení a jejím vykazováním	119
NV č. 333/1993 Sb., ve znění pozd. předpisů	Porušení celého předpisu, z toho:	106
	Nedodržení výše minimálních mzdových tarifů	75
Z č. 475/2001 Sb.	Porušení celého předpisu, z toho:	96
	Závady ve stanovené době řízení a jejím vykazováním	96

Sankční politika

Sankční politika byla inspektory naplňována v souladu s příslušnými ustanoveními zákona č. 251/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 500/2004 Sb., ve znění zákona č. 413/2005 Sb. Nejčastěji bylo použito příkazní řízení.

Dopravcům byla uložena jedna bloková pokuta ve výši 1 000 Kč a dále bylo uloženo **49** pokut v celkové výši **928 000 Kč**.

V rámci plnění úkolu nedošlo k žádnému vydání zákazu používání objektů, pracovišť, respektive k zákazu práce přesčas, práce v noci a podobně.

Po ukončení kontrol byla dopravcům vydána opatření k odstranění nedostatků zjištěných při kontrolách včetně určení přiměřených lhůt k jejich odstranění. U 26 subjektů byla provedena následná kontrola, a tím ověřena pravdivost písemných zpráv dopravců o přijatých opatřeních k odstranění nedostatků. Zde bylo zjištěno 27 nedostatků (celkem ve 42 případech).

Navržená technická a organizační opatření OIP k odstranění rizik se týkala zejména:

- aktualizování a doplnění osnov školení,
- jednoznačných doporučení, aby potvrzení o zdravotní způsobilosti řidičů odpovídalo příloze č. 2 vyhlášky č. 277/2004 Sb. a tedy požadavkům Policie ČR, která potvrzení na pozemních komunikacích u některých řidičů kontrolují (viz výklad Ministerstva vnitra),
- zlepšení znalostí řidičů v obsluze tachografů,
- upřesnění pracovních smluv v souladu s § 29 a § 32 odst. 3 zákoníku práce.

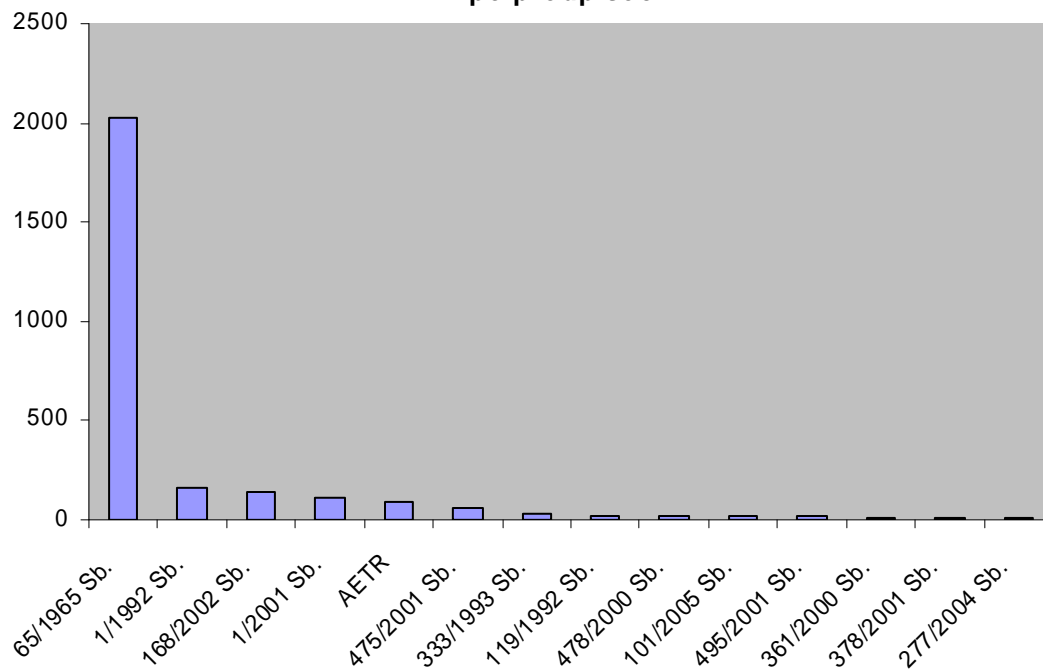
Závěr a návrh na opatření

Přínosem provedené kontrolní činnosti se ukázalo rozšíření po léta zažitě náplně obdobných kontrol o novou problematiku, zejména o dodržování povinností plynoucích z právních předpisů upravujících pracovněprávní vztahy (náležitosti pracovní smlouvy, správné kvalifikační zařazení řidičů a z toho plynoucí jejich následné odměňování, cestovní náhrady jak při tuzemských, tak zahraničních pracovních cestách apod.). Tato společná kontrolní činnost pokračuje i v roce 2007 a nejen inspektoři, ale i dopravci a jejich řidiči, se vyrovnávají se skutečností, že:

- v novém zákoníku práce (zákonu č. 262/2006 Sb., ve znění zákona č. 585/2006 Sb.) je zařazena problematika odměňování, cestovních náhrad, překážek na straně zaměstnavatele,
- bylo vydáno nařízení vlády č. 589/2006 Sb., kterým se stanoví odchylná úprava pracovní doby a doby odpočinku zaměstnanců v dopravě a jehož kontrola je svěřena pouze inspekci práce,
- je dán prostor pro provedení následných kontrol u subjektů kontrolovaných v roce 2006.

Graf č. 2

**Porovnání počtů zjištěných nedostatků bez násobnosti
po předpisech**

HÚ 06.1.03 Kontrola systému BOZP a pracovněprávních vztahů v malých a středních podnicích

Více než 90 % podniků v České republice z hlediska počtu zaměstnanců spadá do kategorie malých a středních podniků. Každý rok zaniká (ale i vzniká) několik tisíc nových subjektů; z hlediska prevence je důležité, aby kontrola v nových podnicích proběhla co nejdříve po zahájení jejich činnosti. S ohledem na personální obsazení inspekce práce a rozsah činností, které jsou inspekci práce dány zákonem č. 251/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jsou preventivní kontroly směřovány především do těch oborů ekonomických činností, kde lze předpokládat vyšší potenciální ohrožení osob.

Cílem úkolu bylo dlouhodobé plošné působení na malé a střední podniky, u nichž nebyla od jejich vzniku provedena žádná kontrola stavu zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci včetně pracovněprávních vztahů. Vedle zjištění skutečného stavu a stanovení opatření k nápravě, výsledky provedených kontrol slouží také k zařazení kontrolovaných subjektů do systému následných a periodických kontrol a k zavedení evidence o činnostech, které mohou představovat určitá rizika při činnostech zaměstnanců.

Zaměření a rozsah kontroly

V návaznosti na stanovený cíl úkolu byla kontrola zaměřena na:

- subjekty v kategorii 6–249 zaměstnanců, a to přednostně subjekty, u kterých inspekce práce žádnou kontrolu v předcházejícím období neprovedla, a subjekty, u kterých při předešlé kontrole byly zjištěny závažné nedostatky;
- subjekty s vyšším potenciálním ohrožením osob, a to především z oblasti průmyslu, výroby kovů, kovových konstrukcí, zemědělství a strojírenství;
- vyhledávání, hodnocení a minimalizování rizik z pohledu povinnosti zaměstnavatele zajistit dostatečné a přiměřené seznámení s riziky, s výsledky jejich vyhodnocení a s opatřeními na ochranu před jejich působením;
- plnění povinností zaměstnavatelů vůči svým zaměstnancům;
- bezpečnost pracovních postupů, uspořádání pracovišť a jejich vybavení a ostatní faktory pracovního prostředí;
- stav použitých strojů a zařízení z hlediska jejich bezpečnosti a vhodnosti pro bezpečný výkon práce;
- zajištění péče o používané stroje a zařízení, včetně odborné způsobilosti obsluh a vedení průvodní a provozní dokumentace;
- evidenci pracovních úrazů, vyšetřování příčin jejich vzniku, stanovení opatření proti jejich opakování a realizaci těchto opatření v praxi.

Zjištěné skutečnosti

V rámci tohoto úkolu bylo provedeno 6 331 kontrol u 5 984 subjektů, z toho 180 následných kontrol; zjištěno bylo 28 322 nedostatků v 68 412 případech (s násobností).

U 7 následných kontrol bylo zjištěno, že závažné nedostatky z předešlé kontroly nebyly odstraněny; z tohoto důvodu bylo zahájeno správní řízení o uložení pokuty za správní delikt (ve smyslu zákona č. 251/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů).

Celkem bylo v rámci úkolu uloženo 9 blokových pokut ve výši 6 000 Kč a dalších **149** pokut příkazem na místě nebo ve správním řízení ve výši **1 551 662** Kč.

Nejčastěji porušované předpisy a jejich jednotlivá ustanovení

- **Zákon č. 65/1965 Sb.**, zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů:
počet zjištěných porušení 20 074, v 52 346 případech (s násobností)

Tabulka č. 7

§ 134a odst. 1 písm. c)	nedostatečná údržba, kontrola a provádění revizí strojů a technických zařízení	16 310
§ 133 odst. 1 písm.e)	neprovádění školení	3964
§ 133a odst. 5	nevypracování konkrétních seznamů pro přidělování OOPP, jejich nepřidělování	2543
§ 83 - 96	nedostatky v pracovní době a dobách odpočinku	2 431
§ 132a odst. 3	nevyhledávání rizik	2 312
§ 133 odst. 1 písm.f)	nedostatky v informacích, pokynech	1530
§ 133c odst. 1-7	závady v povinnostech zaměstnavatele při vzniku pracovního úrazu	475
§ 132a odst. 4	nevyhodnocování rizik a nepřijetí opatření k omezení jejich působení	221

- **Nařízení vlády č. 101/2005 Sb.**, o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí:
počet zjištěných porušení 3 585, ve 5 777 případech (s násobností)

Tabulka č. 8

§ 4 odst. 1 (příloha)	neplnění požadavků přílohy k nařízení vlády	3 349
§ 3 odst. 3 písm.b)	nestanovení obsahu (způsobu vedení) provozní dokumentace	413
§ 3 odst. 1, 2	nezajištění bezpečného stavu pracoviště	374
§ 3 odst. 4 písm. b)	nestanovení termínů zkoušek, revizí a jejich neprovádění	351
§ 3 odst. 4 písm. b)	neurčení osob k zajištění kontrol	201

- **Nařízení vlády č. 378/2001 Sb.**, kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a náradí:
počet zjištěných porušení 1 724, v 2 635 případech (s násobností)

Tabulka č. 9

§ 4 odst. 2	nevedení provozní dokumentace, neprovádění kontrol	1 262
§ 3 odst. 1 písm. a)	používání zařízení v rozporu s provozní dokumentací	248
§ 4 odst. 1	chybějící průvodní dokumentace	234
§ 3 odst. 1 písm. d)	nedostatečné zábrany	171
§ 3 odst. 1 písm. p)	neoznačení výstražnými značkami a informacemi	105
§ 3 odst. 1 písm. r)	nedostatečná ochranná zařízení pracovních strojů	96
§ 3 odst. 1 písm. b)	nedostatečný manipulační prostor	58

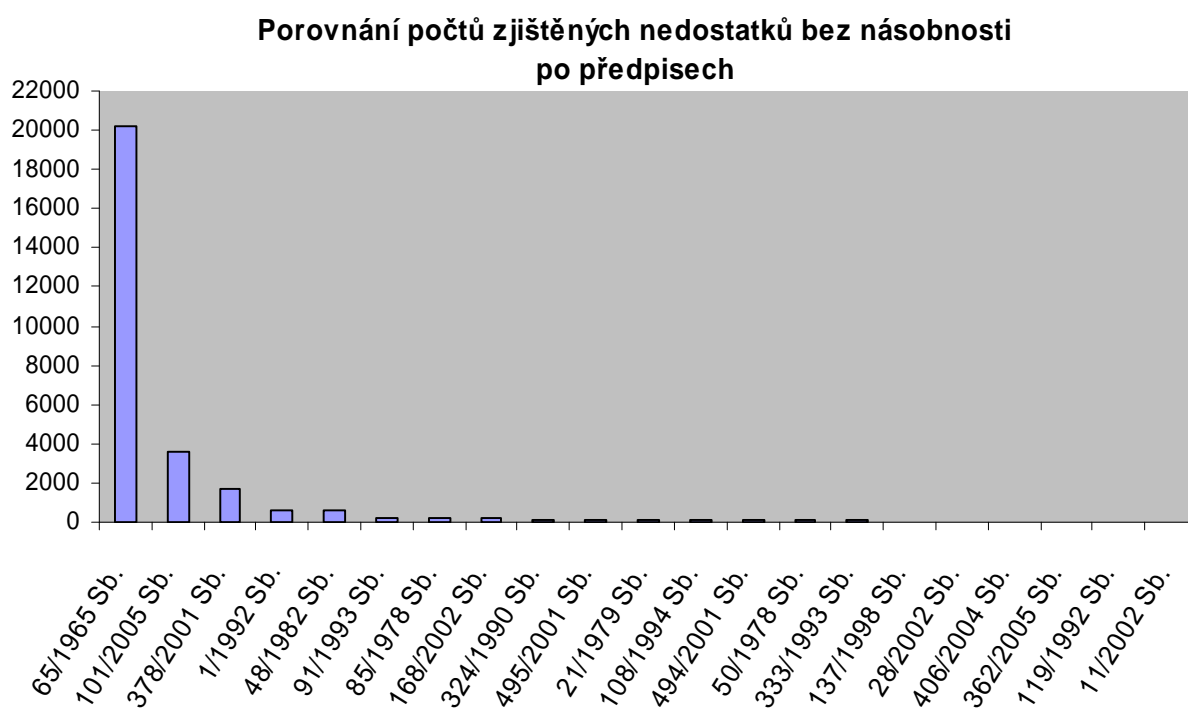
- **Zákon č. 1/1992 Sb.**, o mzdě, odměně za pracovní pohotovost a o průměrném výdělku, ve znění pozdějších předpisů:

počet zjištěných porušení 615 v 3 450 případech (s násobností)

Tabulka č. 10

§ 12	srážky ze mzdy v rozporu se zákonem	1 464
§ 11 odst. 6	nepoukázání mzdy na účet v termínu	381
§ 18 odst. 1	nesjednání mzdy písemně před výkonem práce	266
§ 7	neposkytování příplatků za práci v noci, zdraví škodlivém prostředí	256
§ 14 odst. 1	mzda nižší než tarif	193
§ 18 odst. 2	mzdový předpis nevydán písemně	171

Graf č. 3

Komentář k výsledkům kontrol

Je skutečností, že ve většině malých a středních podniků nepůsobí odbory ani zástupci zaměstnanců pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci. V kombinaci s malým právním vědomím zaměstnavatelů a jejich vedoucích pracovníků se nelze divit, že skupina subjektů kontrolovaných v rámci tohoto úkolu se podílí na celkovém počtu zjištěných porušení v roce 2006 v rámci všech kontrolních akcí a dalších úkolů ve výši 52,36 %.

Jak vyplynulo z výsledku zjištěných porušení, problémy kontrolovaných subjektů se zajišťováním bezpečné práce úzce souvisí především s vyhodnocováním rizik ve vazbě na používané stroje, zařízení, materiály a látky; dále pak s uspořádáním vlastních pracovišť a s používanými pracovními postupy. S ohledem na skutečnost, že (jak je doloženo zjištěnými porušeními), podniky často nemají průvodní dokumentaci k používaným strojům a zařízením, nemají následně ani dostatečné podklady jak pro vyhodnocení rizik, tak pro informace pro jejich bezpečné používání, včetně podkladů pro účinné školení zaměstnanců.

Vedle prevence rizik, kterou nezvládá téměř 40 % kontrolovaných subjektů, další oblastí, ve které bylo zjištěno velké množství nedostatků, je oblast, která se bezprostředně týká dodržování požadavků na pracoviště a pracovní prostředí. Častým nedostatkem jsou poškozené komunikace, jejich nedostatečná šířka s ohledem na počet pohybujících se osob a provoz dopravních prostředků, které je používají. Dostatečná pozornost není věnována ani průchodnosti a značení těchto komunikací. Pracoviště nemají dostatečný prostor pro příjem a odkládání výrobků, malá je i péče o čistotu pracoviště. Výše uvedené nedostatky mají úzkou souvislost s nedostatečným odstraňováním odpadů z pracoviště (zejména u subjektů dřevozpracujícího průmyslu a kovovýroby).

Ve všech oborech ekonomických činností, kontrolovaných v rámci tohoto úkolu, byly zjištěny nedostatky v poskytování OOPP a v evidenci pracovních úrazů. Obdobná situace byla také v oblasti pracovněprávních vztahů a v oblasti pracovní doby, doby odpočinku a přesčasové práce. S ohledem na platnou právní úpravu v roce 2006, kdy pracovní smlouva nemusela být uzavřena písemně a každý pracovní poměr se hodnotil samostatně, bylo provedenou kontrolou obtížné zjistit skutečný stav odpracovaných hodin zaměstnanci, dostatečnost odpočinku mezi směnami a v týdnu, počty hodin přesčasové práce a s tím spojené odměňování za vykonanou práci. I přes tyto skutečnosti počet zjištěných závad vztahujících se k porušování ustanovení § 83–96 zákoníku práce a jednotlivých ustanovení zákona č. 1/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, dokládá, že se nejedná o zjištění ojedinělá a svojí podstatou nijak bezvýznamná.

Z reakce zástupců kontrolovaných subjektů při projednávání závěrů kontrol jednoznačně vyplynulo, že nepřehledná právní úprava, její malá srozumitelnost pro uživatele a časté změny předpisů také významně ovlivňují současný stav v plnění povinností jak na úseku bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, tak v pracovněprávní oblasti.

Závěr a návrh opatření

Výsledky roku 2005 a 2006 jednoznačně prokazují, že účinnou preventivní činností u nově vzniklých subjektů se zvyšuje nejen právní vědomí kontrolovaných osob, ale také jejich přístup k problematice bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Uvedená skutečnost přispívá k tomu, že úkol kontroly malých a středních podniků byl zařazen do programu kontrolních akcí i v roce 2007.

HÚ 06.1.04 Bezpečnost práce v zemědělství u subjektů zabývajících se rostlinnou výrobou kombinovanou se živočišnou výrobou (smíšená hospodářství)

Zemědělství patří mezi odvětví s trvale vysokou úrazovou četností (4,6), která značně převyšuje průměr v ČR. Nejvyšší úrazovost podle statistiky právě vykazují smíšená hospodářství s 10–49 zaměstnanci. V rámci plnění výše uvedeného úkolu bylo každému OIP uloženo provést nejméně 80 kontrol u subjektů s 10 až 249 zaměstnanci a přednostně zařadit subjekty, kde došlo v minulých letech k závažným pracovním úrazům, nebo kde nebyla ještě provedena kontrola stavu BOZP. Při kontrolách byla pozornost zaměřena především na činnosti s vyšším potencionálním rizikem, a to na chov skotu a práci s mechanizačními prostředky.

Kontrolní činnost měla kladně ovlivnit úrazovost v daném oboru ekonomické činnosti. Cílem nebylo jen zjištění skutečného stavu a stanovení potřebných opatření k nápravě, ale také zařazení kontrolovaných subjektů do systému následných a periodických kontrol, pokud se tak již nestalo v uplynulých letech. Součástí kontrol bylo i provádění bezplatného základního poradenství k právním a ostatním předpisům, vztahujícím se k dané problematice, zejména u subjektů, které tuto činnost začaly provádět nedávno a u kterých se jednalo o první kontrolní činnost provedenou OIP (viz grafy č. 5 a 6, které porovnávají smrtelnou pracovní úrazovost [SPÚ] a závažnou pracovní úrazovost [ZPÚ] v letech 2005 a 2006).

Zadání úkolu

V rámci kontroly se inspektoři zaměřili na:

- vyhledávání, hodnocení a minimalizování rizik z pohledu povinnosti zaměstnavatele zajistit dostatečné a přiměřené seznámení s riziky, s výsledky jejich vyhodnocení a s opatřeními na ochranu před jejich působením,
- péči o pracovní podmínky, školení a přípravu k výkonu práce, kontrolu zakázaných prací, problematiku OOPP, mycích, čistících a dezinfekčních prostředků, odbornou a zdravotní způsobilost pracovníků,
- dodržování stanovených pracovních postupů a jejich vhodnost s ohledem na prováděné činnosti,
- pracovní prostředí z hlediska uspořádání a vybavení,
- pracovní stroje a zařízení, kontrolu průvodní a provozní dokumentace, provádění kontrol, revizí, ověření skutečného stavu provozovaných strojů a zařízení a odbornou způsobilost obsluh,
- pracovní úrazovost, její evidenci, šetření vzniku PÚ, stanovení opatření proti jejich neopakování a realizaci těchto opatření.

Výsledky kontrolní činnosti

Při plnění úkolu bylo provedeno 718 kontrol u 696 subjektů (z toho bylo 13 následných kontrol), při kterých bylo zjištěno 4 267 nedostatků v 6 565 případech (s násobností).

Tabulka č. 11 podává přehled o nečastěji porušovaných ustanoveních předpisů, kterými jsou zákoník práce, NV č. 101/2005 Sb., NV č. 378/2001 Sb., NV č. 27/2002 Sb., NV č. 168/2002 Sb. a NV č. 11/2002 Sb., ve znění NV č. 405/2004 Sb. Podrobnější přehled o porušovaných ustanoveních ZP a jednotlivých nařízeních vlády je uveden v tabulce č. 12.

Tabulka č. 11 – Nejčastěji porušované předpisy

Předpis	Počet porušení	Násobnost zjištěných Porušení
Zákoník práce	2 828	4 458
Nařízení vlády č.101/2005 Sb.	768	1 024
Nařízení vlády č.378/2001 Sb.	356	581
Nařízení vlády č.27//2002 Sb.	81	202
Nařízení vlády č.168/2002 Sb.	62	62
Nařízení vlády č.11/2002 Sb.	17	29

Komentář k jednotlivým oblastem kontroly

Vyhledávání, hodnocení a minimalizování rizik

Povinnost mít provedeno vyhledání a vyhodnocení rizik je zavedeno již několik let, přesto jsou závady a nedostatky stále zjišťovány ve velkém počtu (1 001 zjištěných nedostatků). Kontroly na pracovištích ukázaly, že vyhledávání rizik je v mnoha případech jen teoretickou záležitostí. Nedostatky dokladuje řada zjištěných porušení ustanovení § 133 odst. 1 písm. f) zákoníku práce, kdy zaměstnancům nejsou poskytovány podle potřeb vykonávané práce a ve vhodných intervalech dostatečné a přiměřené informace a pokyny o BOZP, zejména formou seznámení s riziky, s výsledky jejich vyhodnocení a s opatřeními před jejich působením (zjištěno v 91 případech). U některých druhů činností nebo u speciálních zařízení nebyla rizika vyhodnocena vůbec (s tím úzce souvisí i zjišťované nedostatky při zpracování konkrétních pracovních postupů k těmto speciálním zařízením).

Péče o pracovní podmínky

a) školení a příprava k výkonu práce:

Při kontrole prováděného školení zaměstnanců bylo v 505 případech zjištěno, že zaměstnavatelé v osnovách školení o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti práce nezařazovali aktuální znění předpisů, často byly uváděny předpisy již neplatné. Příprava k výkonu práce je pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci jednou z nejdůležitějších oblastí. V této oblasti bylo zaznamenáno cca 400 nedostatků. Nejčastějším porušením byla absence vnitropodnikových předpisů, pracovních postupů a návodů k obsluze technických zařízení.

b) pracovní doba:

Při kontrolách této problematiky bylo zjištěno 91 porušení. Převážně se jednalo o nedodržení odpočinku mezi směnami a v týdnu (v 62 případech) a o nedostatečné informovanosti zaměstnanců o kategorii prováděných prací (v 26 případech). Dále bylo zjišťováno nesprávné rozvržení pracovní doby, překročení limitu práce přesčas a nedodržení bezpečnostních přestávek u řidičů. Ze zjištěných skutečností je zřejmé, že k nedodržování odpočinku v týdnu a mezi směnami dochází zejména v živočišné výrobě a na mléčných farmách při vzájemném zastupování z důvodu překážek v práci na straně zaměstnance.

c) kontrola zakázaných prací pro určité kategorie zaměstnanců:

V oblasti zakázaných prací nebyly zjištěny žádné nedostatky.

d) OOPP, mycí, čisticí a dezinfekční prostředky:

V problematice kontroly dodržování přidělování vhodných OOPP, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků OIP zjistily 158 nedostatků. Většina zaměstnavatelů sice měla

zpracovány vlastní seznamy, ale v 61 případech bylo zjištěno, že pomůcky nebyly v souladu s tímto seznamem poskytovány. O přidělení OOPP zaměstnancům nebyla vedena evidence.

e) zdravotní způsobilost zaměstnanců:

U zdravotní způsobilosti zaměstnanců k prováděné práci bylo zjištěno 142 nedostatků. Jednalo se hlavně o neprovedení stanovených lékařských prohlídek (zejména řidičů) nebo nerespektování závěrů těchto prohlídek zaměstnavateli. U 32 subjektů bylo zjištěno, že zaměstnavatel nezajistil u zaměstnanců, které pověřuje noční prací, jejich vyšetření lékařem.

Dodržování pracovních postupů a jejich vhodnost s ohledem na prováděné činnosti

Při prováděných kontrolách v zemědělských podnicích bylo zjištěno, že zaměstnavatelé nerespektovali požadavky NV č. 168/2002 Sb., NV č. 27/2002 Sb. a NV č. 28/2002 Sb.; pro prováděné činnosti neměli vypracované pracovní postupy nebo předložené pracovní postupy neodpovídaly rozsahu prováděných činností a postrádaly vazbu na jejich znění. V neposlední řadě lze ještě zmínit opačný způsob, kdy zaměstnavatel měl vypracovaný pracovní postup v souladu s pracovní náplní, ale samotné činnosti byly prováděny podle letitých zvyklostí v přímém rozporu s předpisy.

V oblasti chovu zvířat bylo zjištěno celkem 124 nedostatků při nedodržování stanoveného režimu a pořádku na pracovištích. V 60 případech nebyly zpracovány pracovní postupy při zajištění bezpečnosti při chovu dojníc, prasat a býků na žír. Dále bylo zjištěno 18 případů, kdy chovatel neměl řádně zajištěny prostory proti nežádoucímu úniku zvířat.

V rostlinné výrobě nebyly bezpečné pracovní postupy zpracovány v 80 případech. Jednalo se zejména o pracovní postupy při provozu mechanizačních prostředků na svazích (zejména v podhorských oblastech). Při provozování silniční a vnitrozávodové dopravy nebyl zpracován místní provozní bezpečnostní předpis, kterým by byly stanoveny pracovní postupy pro provozování dopravy (v 62 případech). Nedostatky se vyskytly zejména u vnitropodnikové dopravy.

V oblasti skladování bylo zjištěno porušení celkem v 79 případech. Jednalo se o nezpracovaný místní provozní bezpečnostní předpis pro sklady nebo o porušení tohoto předpisu. Jako problematické se jeví skladování velkoobjemových krmiv a steliv, protože provozovateli není řešena bezpečná manipulace s velkoobjemovými balíky sena a slámy a bezpečné snímání folie ze senáže a siláže.

V 30 případech byly zjištěny nedostatky u provozovaných zásobníků sypkých hmot, kde se jednalo zejména o nezpracované místní předpisy pro provoz zásobníků a výjimečně nezajištěné vstupy k zásobníkům.

Pracovní stroje, zařízení, komunikace a budovy

a) kontrola průvodní a provozní dokumentace:

Význam průvodních a provozních dokumentací je v zemědělství značně podceňován. Některá technická zařízení, používaná jak v rostlinné, tak živočišné výrobě, jsou velmi zastaralá a tomuto odpovídá i stav těchto dokumentací.

V této oblasti bylo zjištěno cca 210 nedostatků. Jednalo se o chybějící dokumentaci provozovaných strojů staršího data výroby a nezpracování místních provozních předpisů.

b) provádění kontrol a revizí, skutečný stav provozovaných strojů, zařízení a pracovišť:

Technický stav strojů a zařízení, komunikací a budov je řešen NV č. 101/2005 Sb., NV č. 378/2001 Sb. a vyhláškou č. 48/1982 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Tuto oblast lze rozdělit na tři části:

První část – provozu nově vznikajících podniků a firem, které pracují v perfektních podmínkách novostaveb nebo v nově rekonstruovaných provozech, jejich zařízení jsou opatřena průvodní a provozní dokumentací, na zařízeních a budovách jsou prováděny revize a kontroly a proto jsou z hlediska bezpečnosti a ochrany zdraví při práci bezpečná. U těchto podniků při kontrolách OIP byly nedostatky zjištěny jen ojediněle.

Druhá část - provozu, které se daří provozovatelům udržovat alespoň v provozuschopném stavu. Zde se vyskytují nedostatky již ve větším množství, dokumentace jsou nekompletní, nejsou dodržovány termíny kontrol a revizí.

Třetí část - podniky a firmy, které pracují na hranici úpadku, konkurzu nebo likvidace, obhospodařující značné množství pouze částečně využívaných budov a zařízení. Tyto budovy a zařízení nejsou provozovatelé schopni udržovat ve stavu odpovídajícím požadavkům bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Při kontrolách v rámci úkolu bylo zjištěno 571 nedostatků, kdy subjekty nezajišťovaly pravidelné kontroly a revize provozovaných strojů a zařízení.

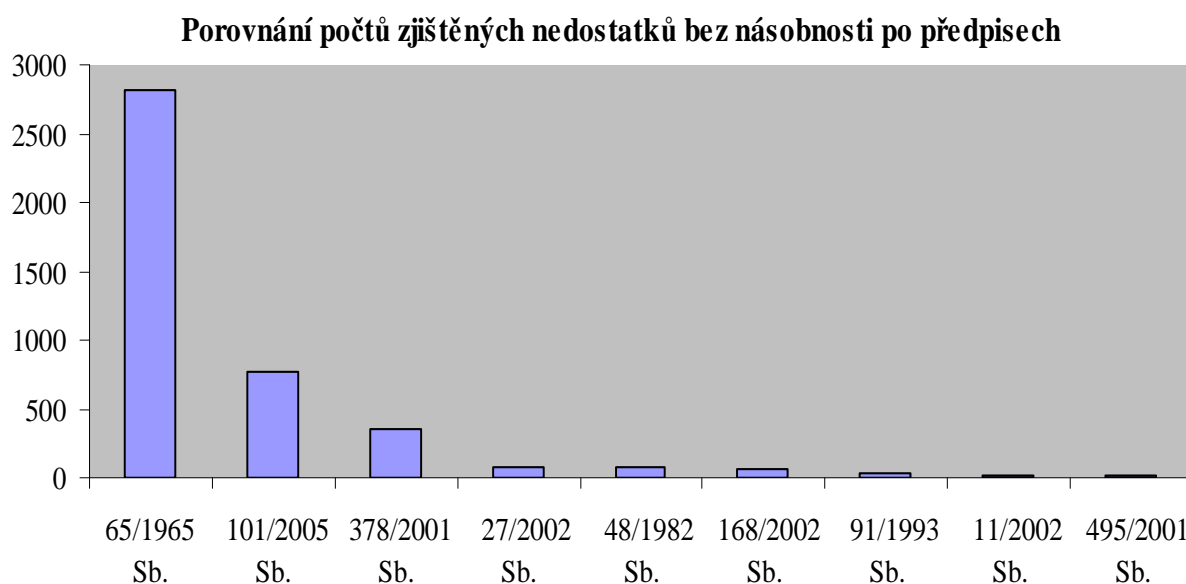
Dále bylo zjištěno 314 nedostatků u provozovaných strojů a zařízení a 57 u ochranných zařízení provozovaných strojů a zařízení (chybějící, poškozené nebo provizorní kryty apod.).

c) odborná způsobilost obsluh:

Z důvodu úspor dochází ke snižování počtu pracovních míst a tedy k migraci zaměstnanců, což působí značné nároky na práci v oblasti prevence rizik a seznamování zaměstnanců s nimi. Nedostatečným systémem řízení nebo jeho nefunkčností dochází k nedostatkům v oblasti odborné způsobilosti obsluh jednotlivých strojů a zařízení.

Při kontrolách bylo ve 12 případech zjištěno, že nízkotlaké kotle obsluhovali zaměstnanci bez příslušné kvalifikace (propadlá školení obsluh, změna paliva). U 13 subjektů byly zaměstnanci pověřeni obsluhou tlakových nádob a u 24 subjektů obsluhou plynových spotřebičů a kotlů, aniž by měli pro tuto činnost kvalifikaci a odbornou způsobilost.

Graf č. 4

**Tabulka č. 12 – Nejčastěji porušovaná ustanovení předpisů
(počet závad s násobností)**

Porušení předpisu	Charakteristika závady	Počet porušení
ZP § 132a odst. 3	Nevyhledání a neseznámení s riziky	1 001
ZP § 134a odst. 1 písm.c)	Neprovádění stanovených revizí a kontrol	885
NV 101/2005 Sb., § 3 odst. 4	Neprovádění revizí kontrol a údržby technických zař.	571
ZP § 133/1/e)	Závady v oblasti školení	505
NV 101/2005 Sb. § 3 odst.1, 2 a 3	Pracoviště nejsou udržována ve stavu neohrožujícím bezpečnost a zdraví pracovníků	353
ZP § 134 písm. a)	Závady v uspořádání pracovišť	338
NV 378/2001 Sb. § 3 odst. 1	Závady na strojích a zařízeních	314
ZP § 134a odst. 1 písm. a)	Chybějící ochranná zařízení	224
NV 378/2001 Sb. § 4 odst. 2	Závady při vybavení provozní dokumentací	210
ZP § 133c	Závady v problematice PŮ	174
	z toho nevedení či závady ve vedení knihy úrazů	32
ZP § 133a	Závady v oblasti OOPP, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků a ochranných nápojů	158
	z toho nevypracování konkrétních seznamů a nepřidělování OOPP podle tohoto seznamu	61
ZP § 133 odst. 1 písm. a)	Práce neodpovídající schopnostem a zdravotní způsobilosti	142
ZP § 133b	Závady v oblasti bezpečnostních značek a signálů	130
NV 27/2002 Sb. § 3 odst.1	Závady v dodržování stanoveného režimu a pořádku na pracovištích při chovu zvířat	124
ZP § 133 odst.1 písm. f)	Závady v oblasti poskytování pokynů, zejména v oblasti rizik	91
ZP § 136a odst. 4	Neprovádění ročních prověrek BOZP	81
NV 27/2002 Sb. § 2 odst.1 a 2	Závady v pracovních postupech pro chov zvířat	78
ZP § 133 odst.1 písm. b)	Neinformování o kategorii prací	62
NV 168/2002 Sb.	Závady ve vypracování místního provozního bezpečnostního předpisu	62
NV 11/2002 Sb. § 3	Závady v zajištění konkrétních bezpečnostních značek	29
NV 378/2001 Sb. § 3 odst.4 písm. a) až f)	Závady u ochranných zařízení strojů	57
ZP § 32	Závady v oblasti pracovních smluv, vztahující se k BOZP	50
ZP § 132a odst. 4	Neprovedena opatření k omezení působení rizik	40
ZP § 99 odst. 4	Neprovedeny prohlídky pro noční práci	36
ZP § 94	Nevedení evidence pracovní doby	10
ZP § 96	Přesčasová práce nad stanovený limit	7

Pracovní úrazovost

a) evidence:

Ve vedení předepsané evidence v oblasti pracovních úrazů a oznamovací povinnosti zaměstnavatelů nebyly zjištěny závažné nedostatky.

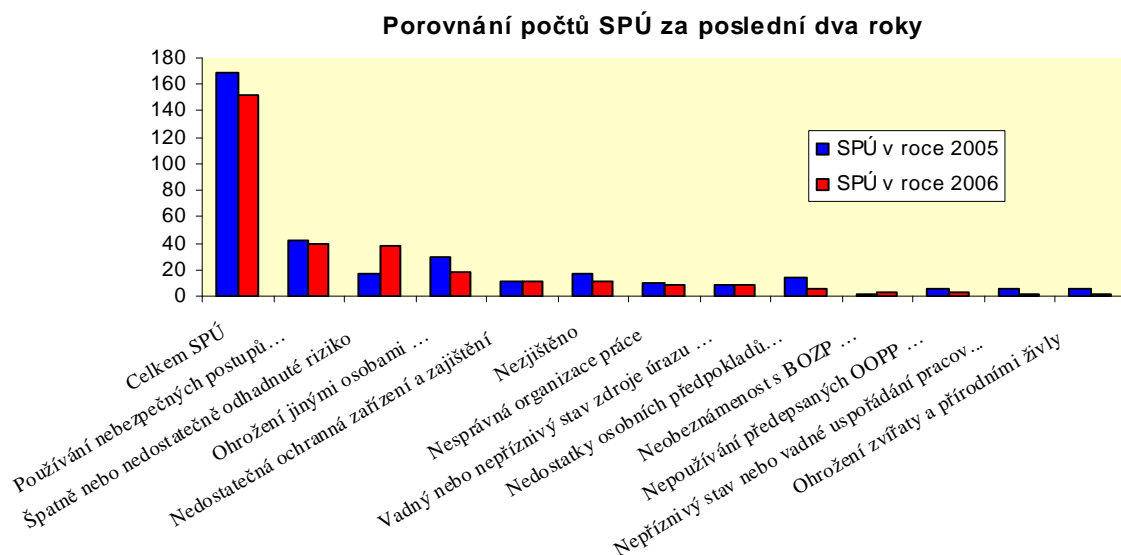
b) šetření příčin PÚ:

Šetření pracovních úrazů je v zemědělství zanedbávanou oblastí; bylo zjištěno 152 nedostatků. Pracovní úrazy byly zaznamenávány pouze formálně a nebylo možno se v mnoha případech dopracovat ke skutečnostem, které měly na posouzení pracovního úrazu a jejich příčin zásadní význam. K řešení tohoto neuspokojivého stavu přispěl v mnoha provozech přechod na smluvní osoby v prevenci rizik, která obvykle zajišťuje plnohodnotné zaznamenání skutečností, potřebných k šetření PÚ.

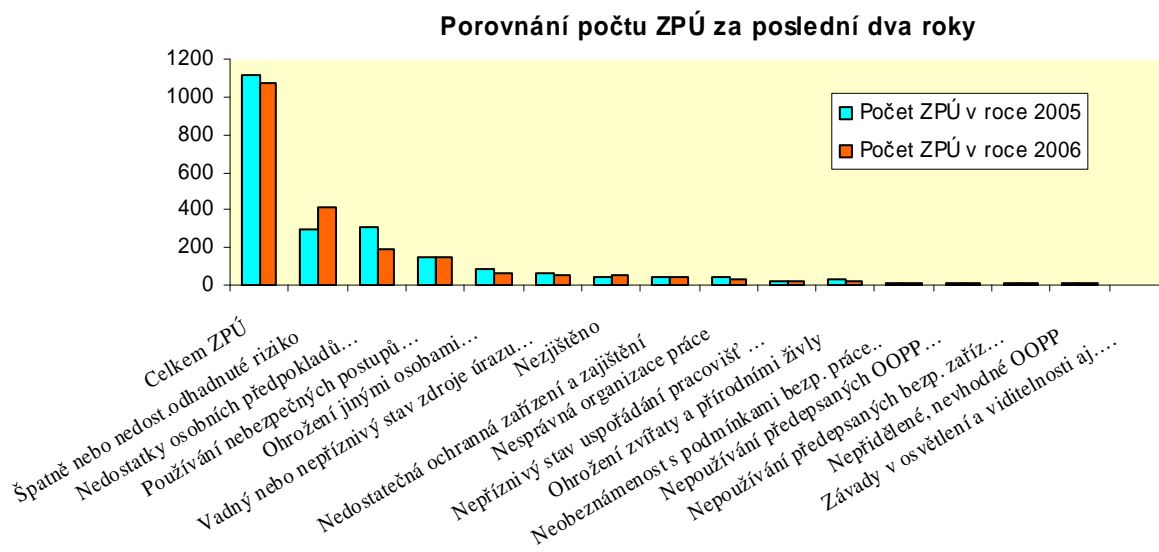
c) stanovení opatření a jejich realizace:

Většina z již zmíněných formálních záznamů pracovních úrazů neobsahovala opatření k jejich zamezení a opakování. I těmto nedostatkům je při kontrolní činnosti potřeba věnovat zvýšenou pozornost.

Graf č. 5

Graf č. 6

Závěr

Z výsledků kontrolní akce, zejména pak z tabulek charakterizujících počty nedostatků, jednoznačně plyne, že největší počet závad se soustředil do oblastí organizace a řízení – tedy do oblastí, v nichž jsou závady snadno odstranitelné bez velkých finančních nákladů. Provedenými kontrolami bylo upozorněno na nedostatky, jejichž odstraněním a zejména zajištěním jejich neopakování může dojít k pozitivnímu ovlivnění nepříznivého počtu pracovních úrazů v zemědělství. K účinné prevenci přispělo poradenství, zejména u nových a malých firem, které se dosud s kontrolní činností OIP ještě nesetkaly. Nově kontrolované subjekty byly po kontrolách začleněny do systému následných a periodických kontrol. Nově zařazené subjekty činily cca 15 % z celkového počtu kontrolovaných subjektů v rámci tohoto úkolu.

Za zjištěné nedostatky bylo jednotlivými OIP uplatněno celkem **39** sankčních postihů v celkové výši **571 000 Kč**. Ani v jednom případě nebyl vyřazen stroj nebo technické zařízení a nebyl vydán zákaz činnosti. Celkem bylo OIP vydáno 3 703 opatření k odstranění nedostatků. V 564 případech byly nedostatky odstraněny během kontroly.

HÚ 06.1.05 Bezpečnost vnitrozávodové dopravy – provoz manipulačních a dopravních prostředků a zařízení

Vláda svým usnesením č. 475 ze dne 19. května 2003 schválila „**Národní politiku bezpečnosti a ochrany zdraví při práci**“, vyjadřující vůli nejvyšších výkonných orgánů státu zajistit podmínky pro zachování maximální kapacity pracovní síly v rámci udržitelného rozvoje tak, aby byla zajištěna v daném vnitřním i vnějším prostředí co nejvyšší celková výkonnost ekonomiky a přitom bylo naplněno ústavní právo na uspokojivé pracovní podmínky. Jednou z vládních priorit je i omezování počtu úrazů, nemocí z povolání a nemocí souvisejících s prací. Bylo uloženo provést kampaně k prevenci vzniku pracovních úrazů. Organizování podobných kampaní vyplynulo po vstupu České republiky do Evropské unie.

V souladu s „Národní politikou bezpečnosti a ochrany zdraví při práci“ byla krátce po vstupu ČR do EU vyhlášena celostátní kampaně „**Bezpečná vnitrozávodová doprava**“. Realizací uvedené kampaně se tehdejší státní odborný dozor nad bezpečností práce, vedle snahy o snížení pracovní úrazovosti, současně přihlásil k naplnění cílů „**Národní strategie bezpečnosti silničního provozu**“, schválené vládou svým usnesením č. 394 ze dne 28. dubna 2004, která si klade za cíl do roku 2010 snížit počet usmrcených v silničním provozu o polovinu oproti stavu z roku 2002.

Zdůvodnění kampaně „Bezpečná vnitrozávodová doprava“ a její etapy

Pracovní úrazovost vázaná na vnitrozávodovou dopravu a s ní související manipulaci s materiálem se dlouhodobě podílí v rozsahu od 18 % do 31 % na celkové, v rozsahu od 15 % do 22 % na závažné a v rozsahu od 7 % do 12 % na smrtelné pracovní úrazovosti vykazované v rámci ČR. Z podkladů Policejního prezidia o nehodovosti na pozemních komunikacích za rok 2004 současně vyplývá, že vnitrozávodová doprava, realizovaná na účelových komunikacích, se podílela v uvedeném roce na 10,3 % všech nehod a na 2,2 % všech usmrcení, ke kterým u nás došlo v silničním provozu.

Etapy kampaně „Bezpečná vnitrozávodová doprava“:

- 1 etapa - **Informační část kampaně**; tato se uskutečnila v průběhu druhého pololetí roku 2004 s cílem zvýšit právní povědomí zaměstnavatelů a jejich zaměstnanců o bezpečnosti a ochraně zdraví při organizování vnitrozávodové dopravy a na ni navazující manipulace s materiálem;
- 2 etapa – **Kontrolní část kampaně**, sledující její střednědobý cíl – **vytvoření potřebných předpokladů k postupnému snižování pracovní úrazovosti a silniční nehodovosti**, a to formou zvýšeného tlaku na dodržování předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v dané oblasti. Kontrolní část kampaně bylo rozhodnuto organizovat ve dvou fázích a to formou schválených celostátních kontrolních akcí.
- 3 etapa – **Dlouhodobý cíl kampaně**, kterým je **snížení jak pracovní úrazovosti, tak i silniční nehodovosti ve vnitrozávodové dopravě**.

Celostátní kontrolní akce „Bezpečnost vnitrozávodové dopravy – provoz manipulačních a dopravních prostředků a zařízení“ byla provedena v souladu s programem kontrolních akcí systému Státního úřadu inspekce práce na rok 2006.

Cílem bylo pokračovat formou zvýšeného tlaku na dodržování předpisů BOZP v předmětné oblasti v rámci prováděných kontrol (jakož i při poskytovaných konzultací) a ve vytváření potřebných předpokladů k postupnému snižování jak pracovní úrazovosti, tak i silniční nehodovosti v dané oblasti. Součástí úkolu bylo též získání přehledu o pracovní úrazovosti vykazované ve vnitrozávodové dopravě a provedení její analýzy.

Prověrku tvořily tři samostatné části zaměřené na:

- I. Zajištění bezpečného provozu dopravních prostředků na účelových komunikacích a dalších pracovních plochách, spadajících do kompetence SÚIP,
- II. Zajištění bezpečného provozu jeřábové dopravy,
- III. Zajištění bezpečného provozu transportních zařízení – dopravníků.

Ke kontrolám vybraly OIP přednostně ty subjekty, u kterých je na úseku vnitrozávodové dopravy a s ní související manipulace s materiálem dlouhodobě vykazována zvýšená úrazovost. V každém subjektu byla zjišťována pracovní úrazovost, vázaná na vnitrozávodovou dopravu a na ni navazující manipulaci s materiálem, její analýza a vyčíslení velikostí rizik podle sledovaných strojů, technických zařízení a subjekty prováděných specifických činností.

Zadání úkolu – část I.

Program této části kontrolní akce byl zaměřen na:

- a) technický stav provozovaných dopravních prostředků,
- b) technický stav účelových komunikací, komunikací pro pěší a pracovních ploch,
- c) způsob a organizaci provozu na komunikacích,
- d) odbornou způsobilost zúčastněných zaměstnanců,
- e) používané postupy při manipulaci s materiálem.

Zadání úkolu – část II.

Cílem kontrol v této části bylo sledovat dodržování povinností vyplývajících z právních předpisů k zajištění bezpečnosti provozu zdvihacích zařízení – jeřábů, začleněných do vnitrozávodové dopravy. Kontrolní činnost byla zaměřena zejména na:

- a) vnitřní systém bezpečnosti práce při řízení provozu jeřábů (prevence rizik),
- b) technický stav konstrukce jeřábů, provoz, kontrolu a údržbu jeřábů,
- c) způsob manipulace s břemeny,
- d) odbornou způsobilost obsluh jeřábů.

Zadání úkolu - část III.

Program této části kontrolní akce byl zaměřen na:

- a) celkový technický stav provozovaných dopravníků, zajištění nebezpečných míst,
- b) komplexnost a aktuálnost provozní dokumentace,
- c) zdravotní a odbornou způsobilost zúčastněných zaměstnanců.

Celkové výsledky kontrol

Kontrolní činnost „Bezpečnost vnitrozávodové dopravy – provoz manipulačních a dopravních prostředků a zařízení“ byla uskutečněna celkem ve 362 subjektech vybraných podle zadání úkolu. V jejím průběhu bylo provedeno 382 kontrol, z toho 3 následné kontroly, při kterých bylo zjištěno 1 835 nedostatků ve 4 025 případech (s násobností). Přehled provedených kontrol, zjištěných nedostatků, včetně jejich násobnosti podle jednotlivých regionů je uveden v tabulce č. 13.

Tabulka č. 13 Celkové výsledky dle jednotlivých OIP

OIP	3.00	4.00	5.00	6.00	7.00	8.00	9.00	10.00	Celkem
Počet kontrol	64	37	48	32	54	38	70	39	382
Počet nedostatků	173	236	219	110	293	140	423	241	1 835
Počet případů (násobnost)	768	411	270	145	1 495	157	474	305	4 025

Tabulka č. 14 podává přehled o rozsahu nejčastěji porušovaných předpisů BOZP platných v době kontrolní činnosti - zákona č. 65/1965 Sb., zákoníku práce, v platném znění, nařízení vlády č. 378/2001 Sb. a nařízení vlády č. 101/2005 Sb. Z uvedené tabulky je zřejmé, že nejčastěji byla porušena ustanovení zákoníku práce (ve více než 77 % všech zjištěných porušení ostatních předpisů).

Tabulka č. 14 Nejčastěji porušované předpisy BOZP

Předpis BOZP	Počet porušení	% ze zjištěných porušení
Zákoník práce	3 088	77,2
Nařízení vlády č. 378/2001 Sb.	630	15,8
Nařízení vlády č. 101/2005 Sb.	203	5,1
Celkem	3 921	98,1

Přehled nejvíce porušovaných ustanovení zákoníku práce je uveden v tabulce č. 15.

Tabulka č. 15 Nejvíce porušovaná ustanovení zákoníku práce

§ ZP	Znění porušovaného paragrafu ZP	Počet nedostatků	Počet případů (násobnost)
134a	Výrobní a pracovní prostředky a zařízení	447	1 345
133	Povinnosti zaměstnavatele	283	631
132a	Prevence rizik	241	337
134e	Organizace práce a pracovní postupy	159	185

Přehled nejvíce porušovaných ustanovení zákoníku práce a nařízení vlády č. 378/2001 Sb. je uveden v tabulce č. 16.

Tabulka č. 16 Nejčastěji porušovaná ustanovení zákoníku práce a NV č. 378/2001 Sb.

Ustanovení ZP a NV	Obsah předpisu BOZP	Počet	
		nedo- statků	násob- nost
ZP § 134a odst. 1 písm. c)	Pravidelná údržba, kontroly a revize dopravních prostředků a zařízení	361	1 217
ZP § 133 odst. 1 písm. e)	Školení zaměstnanců, ověřování znalostí, kontrola dodržování předpisů BOZP	150	230
ZP § 132a odst. 3	Vyhledávání rizik, zjišťování příčin, přijímání opatření k jejich odstranění	137	201
ZP § 133 odst. 1 písm. a)	Nepřipustit výkon práce vzhledem ke schopnostem a zdravotní způsobilosti	58	154
ZP § 133 odst. 1 písm. f)	Školení zaměstnanců formou seznámení s riziky	46	123
ZP § 134a odst. 1 písm. a)	Dopravní prostředky – stroje vybaveny ochrannými zařízeními	66	107
ZP § 132a odst. 1	Vytváření podmínek pro bezpečné a zdravé neohrožující pracovní prostředí	83	92
NV § 4 odst. 1	Zaměstnavatel stanoví místní provozní bezpečnostní předpis	48	385
NV § 4 odst. 2	Následné kontroly zařízení prováděny min. 1 x za 12 měsíců	27	46
NV § 3 odst. 1 písm. j)	Zabezpečení zařízení v době jeho nepoužívání	11	23

V průběhu jednotlivých kontrol vydaly OIP celkem 1 725 opatření k odstranění zjištěných nedostatků. Dalších 64 opatření nebylo nutné vydat, neboť prověřované subjekty ještě v průběhu provádění kontroly nedostatky odstranily. OIP současně uložily za přestupky a správní delikty 12 pokut v úhrnné výši 372 000 Kč. Celkový přehled realizovaných opatření je uveden v tabulce č. 17.

Tabulka č. 17 Přehled o opatřeních a počtu udělených pokut

Druh opatření a udělení pokut	Počet
Opatření na odstranění závad	1 725
Opatření nevydáno – závady odstraněny v průběhu kontroly	64
Opatření nevydáno – záruka odstranění závad	46
Udělené pokuty subjektům	12
Udělené blokové pokuty	0
Návrhy potřebných technických opatření	3
Návrhy jiných potřebných opatření	14

Výsledky kontrol v rámci části I.

a) Technický stav provozovaných dopravních prostředků:

Zaměstnavatelé provozující dopravní prostředky jsou povinni zajistit, aby provozované prostředky byly vybaveny stanovenými ochrannými prvky a prostředky, chránícími život a zdraví zaměstnanců. Jednotlivé nedostatky se týkaly přednostně manipulačních vozíků s vlastním pohonem, a to převážně starší výroby. OIP zjišťovaly zejména nevybavenost vysokozdvíhacích vozíků zařízeními k omezení rizika převrácení, nadměrné opotřebení pneumatik, nezajištěnost vidlic proti pádu ze zdvihacích desek, nefunkčnost signálních zařízení, závady v osvětlení apod.

Uvedený stav je důsledkem také toho, že používané dopravní prostředky nejsou buďto vůbec, popř. pravidelně a řádně udržovány, kontrolovány a revidovány, a to zejména dle pokynů výrobců vozíků, citovaných v návodech k používání. Z tabulky č. 16 vyplývá, že popsáný nedostatek představoval nejčastěji zjišťovanou závadu v rámci celého úkolu.

Další zjišťované nedostatky se týkaly vedení provozní dokumentace, požadované ustanovením § 4 odst. 2 nařízení vlády č. 378/2001 Sb. Při kontrolách bylo zjišťováno, že tato buďto zcela chybí, nebo je neúplná, zastaralá apod. V provozní dokumentaci kupř. chybí doklady a údaje o používaných přídatných zařízeních u manipulačních vozíků, úprava či přestavba pohonů dopravních prostředků na pohon zemním plynem atd.

b) Technický stav komunikačních, manipulačních a pracovních ploch:

Jednotlivá pracoviště používaná v rámci vnitrozávodové dopravy musí být prostorově a konstrukčně uspořádána a vybavena, aby pracovní podmínky pro zaměstnance z hlediska bezpečnosti a ochrany zdraví při práci odpovídaly bezpečnostním požadavkům a předpisům BOZP. V rámci prováděných kontrol bylo zjišťováno nerespektování tohoto požadavku.

Dále možno konstatovat, že sledovaná pracoviště nebyla v době kontroly pravidelně uklížena, čištěna a udržována. Další zjišťované nedostatky souvisely s nedostatečným osvětlením pracovišť (z důvodu neprováděného čištění osvětlovacích těles apod.). Za zmínku stojí ale i ta skutečnost, že část osvětlovacích těles nebyla pro čištění a výměnu vyhořelých prvků bezpečně přístupná.

Závažné nedostatky byly zjišťovány při kontrolách jednotlivých komunikačních tras. Vnitřní komunikace, určené pro provoz dopravních prostředků, vykazují zejména tyto nedostatky:

- jsou v závadném technickém stavu (jsou kluzké, mají výmoly atd.),
- nejsou trvale sjízdné (volné) – v rozporu se zněním zejména bodu 5.1 přílohy k nařízení vlády č. 101/2005 Sb.,
- nejsou dostatečně dimenzovány (v souladu zejména s požadavkem bodu 5.13 přílohy k nařízení vlády č. 101/2005 Sb.).

Nedostatky byly zjišťovány obdobně u venkovních (mimoobjektových) komunikací. Rovněž tyto komunikace nebyly v odpovídajícím technickém stavu. Předmětné komunikace nebyly vybaveny dopravním, popř. bezpečnostním značením pro vykonávané činnosti podle nařízení vlády č. 11/2002 Sb., ve znění nařízení vlády č. 405/2004 Sb.

Předmětem prováděných kontrol byly komunikace určené pro pěší. U těchto, vedle obdobných již citovaných nedostatků, bylo dále zjištěno, že nejsou vyznačeny, bývají dočasně, ale i trvale, zastavovány nepotřebnými či odloženými věcmi, materiálem apod. Za závažný nedostatek nutno hodnotit skutečnost, že při neurčení, popř. nevyznačení komunikačních tras pro pěší, jsou k pohybu chodců a k přenášení břemen využívány komunikace určené pro pohyb dopravních prostředků. V takovémto případě vzniká značné riziko kolize projíždějících dopravních prostředků s chodci.

Při prováděných kontrolách pracovních ploch byl ověřován technický stav nakládacích a vykládacích ramp ve vazbě na ustanovení § 134 zákoníku práce, v návaznosti na příslušná ustanovení nařízení vlády č. 101/2005 Sb. I u této problematiky byly zjištěny nedostatky.

c) Organizace a způsob provozu na komunikacích:

V rámci organizování vnitrozávodové dopravy, v návaznosti na prevenci rizik, jsou zaměstnavatelé povinni mimo jiné vyhledávat jednotlivá rizika související s vnitrozávodovou dopravou a navazující manipulací s materiálem a zjišťovat jejich příčiny a zdroje.

Po vyhodnocení a eliminaci odstranitelných rizik jsou zaměstnavatelé povinni přijmout opatření k omezení rizik neodstranitelných. Současně jsou povinni, podle ustanovení § 133 odst. 1 písm. f) zákoníku práce, seznámit zaměstnance s existujícími riziky, včetně přijatých opatření na ochranu před jejich působením.

Dosahovanou úroveň bezpečnosti, plynulosti, ale i hospodárnosti celé vnitrozávodové dopravy, jakož i navazující manipulace s materiálem, do značné míry ovlivňuje její organizační uspořádání, stanovené zaměstnavatelem. Podle ustanovení § 3 nařízení vlády č. 168/2002 Sb. je provozovatel vnitrozávodové dopravy povinen zpracovat místní provozní bezpečnostní předpis, resp. dopravně-provozní řád, ve kterém stanoví postupy pro provozování jednotlivých úseků a oblastí uvedené dopravy, způsob provádění pracovních operací atd.

Toto důležité organizační opatření k zajištění bezpečnosti provozu vnitrozávodové dopravy nebylo v době kontrol buďto vůbec zpracováno, popř. vykazovalo závažné nedostatky. K nejčastěji zjišťovaným nedostatkům patřilo obecné zpracování, ve kterém byly použity neadresné a nekonkrétní údaje a úkoly, opsané z předpisů BOZP, bez jejich adresného určení na zodpovědné útvary a zaměstnance příslušných subjektů. V řadě případů byly zjišťovány i neplatné a dobou dokonce překonané skutečnosti či informace, které nebyly v daných podmínkách ani akceptovatelné.

d) Odborná a zdravotní způsobilost zúčastněných zaměstnanců:

Při sledování odborné způsobilosti bylo zjištěno, že zaměstnavatelé v rozporu s ustanovením § 133 odst. 1 písm. e) zákoníku práce neprovádí školení zúčastněných zaměstnanců. Ale i v případech, kdy je školení prováděno, konstatovaly OIP jeho neúplnost, popř. nedostateč-

nost. Zejména bylo zjišťováno, že v rámci prováděného školení nejsou zúčastnění zaměstnanci seznamováni s příslušnými riziky, a to v rozporu s ustanovením § 133 odst. 1 písm. f) zákona práce.

Další zjišťované nedostatky v oblasti školení zaměstnanců lze specifikovat takto:

- není prováděno ověřování znalostí předpisů BOZP,
- ověřování znalostí není prováděno ve stanovených termínech,
- o prováděném školení není vedena příslušná dokumentace,
- v předložených osnovách školení jsou uváděny již neplatné – zastaralé předpisy BOZP, popř. osnovy školení neobsahují úplný okruh předpisů BOZP, týkajících se konkrétních prací a pracovišť, pro které je školení prováděno. Tyto nedostatky zjišťovaly OIP zejména u těch zaměstnavatelů, kteří úkoly na úseku bezpečnosti práce zajišťují externí formou.

Při sledování odborné způsobilosti bylo kontrolami současně zjištěno, že zaměstnavatelé pověřují své zaměstnance pracemi, pro které nejsou oprávněni, resp. připouští takovýto výkon práce.

V rámci úkolu byla současně sledována zdravotní způsobilost zaměstnanců zúčastněných na vnitrozávodové dopravě; všeobecně v návaznosti na směrnici č. 49/1967 věstníku Ministerstva zdravotnictví ČSR o posuzování zdravotní způsobilosti k práci, a v případech řízení motorových vozidel na účelových komunikacích v návaznosti na vyhlášku č. 277/2004 Sb., o zdravotní způsobilosti k řízení motorových vozidel.

Ze zjišťovaných nedostatků lze zejména uvést neprovádění opakovaných (řádných) prohlídek zaměstnanců v souladu se zněním § 15 směrnice č. 49/1967, tj. nejméně jednou za 5 let u zaměstnanců ve věku do 50 let a nejméně jednou za 3 roky u osob starších.

U řidičů řídicích motorová vozidla na účelových komunikacích v pracovněprávním vztahu, u kterých je řízení motorového vozidla (tzn. i motorového vozíku) druhem sjednané práce pracovní smlouvou podle ustanovení § 87 odst. 1 písm. b) zákona č. 361/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nejsou prováděny pravidelné lékařské prohlídky v souladu se zněním § 87 odst. 2 výše citovaného zákona – tj. jednou za dva roky do dovršení 50 let věku a každoročně po dovršení tohoto věku.

e) Používané postupy při prováděné manipulaci s materiálem:

V této části kontroly byly zejména sledovány pracovní postupy související s nakládkou a vykládkou provozovaných strojů a technických zařízení. Souhrnně lze uvést, že zaměstnavatelé neorganizují práci takovým způsobem, který by zajistil dodržování zásad bezpečného chování zaměstnanců.

Zaměstnanci jsou ohrožováni zejména:

- padajícími nebo klouzajícími předměty – materiály,
- při ruční nakládce a vykládce dopravních prostředků a technických zařízení,
- prováděnou dopravou spojenou s přemísťováním materiálů na jednotlivých pracovištích.

f) Další nedostatky ověřované nad rámec zadaného programu:

V průběhu prověrky byl SÚIP upozorněn ze strany České obchodní inspekce na technické nedostatky v provedení manipulačního vozíku typového označení 02 -7FD25 s vlastním pohonem, o nosnosti 2 500 kg, vyráběném firmou Toyota Industrial Equipment Europe. Předmětný vozík, původně určený pro asijské trhy a Japonsko, který nevyhovuje předpisům Evropské unie (EU), byl belgickou firmou DUMA vystaven v roce 2005 na veletrhu v Hannoveru a nabízen k volnému prodeji firmám. Vzhledem k tomu, že byla obava nejen ze šíření, ale již i z rozšíření přesně vyspecifikovaných typů motorových vozíků uvedeného vý-

robce na trhu EU, byl SÚIP požádán o spolupráci při odhalování závadných vozíků „asijského provedení“ u provozovatelů vysokozdvizných vozíků TOYOTA na území ČR. Kontrola provozovaných vozíků TOYOTA dané specifikace se uskutečnila v rámci části I „Zajištění bezpečného provozu dopravních prostředků na účelových komunikacích a dalších pracovních plochách, spadajících do kompetence SÚIP“. Dle předaných podkladů z OIP nebyl u žádného kontrolovaného provozovatele zjištěn uvedený motorový vozík TOYOTA „asijského provedení“.

Součástí kontroly nad rámec zadání bylo dále namátkové ověření skutečnosti, zda pracovní úrazy, ke kterým došlo při provozu na účelových komunikacích, byly vykázány též jako silniční nehody podle ustanovení § 47 zákona č. 361/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Při těchto kontrolách nebyly zjištěny nedostatky.

Výsledky kontrol v rámci části II.

V této části uskutečnily OIP kontrolu ve 260 subjektech, kde bylo zjištěno celkem 524 závad. Při kontrolách byly zjištěny zejména tyto nedostatky:

- a) Systém řízení BOZP včetně vnitřního systému bezpečnosti práce při řízení provozu jeřábů:
 - Provozovatel jeřábu nemá vyhledána rizika a provedeno jejich vyhodnocení – zjištěno u 19 subjektů;
 - Provozovatel jeřábu nezajistil dostatečné a přiměřené seznámení zaměstnanců a spolupracujících subjektů s riziky, s výsledky jejich vyhodnocení a s opatřeními na ochranu před jejich působením - zjištěno u 30 subjektů;
 - Provozovatel nevyhodnotil rizika a nepřijal opatření k omezení jejich působení - zjištěno u 15 subjektů;
 - V případě, že na jednom pracovišti plní úkoly zaměstnanci dvou a více zaměstnavatelů, se zaměstnavatelé písemně neinformují o rizicích a vzájemně nespolupracují při zajišťování BOZP - zjištěno u 17 subjektů;
 - Provozovatel nemá vypracován vnitřní Systém bezpečné práce (v potřebném rozsahu) – zjištěno u 85 subjektů;
 - Provozovatel připustil, aby zaměstnanci vykonávali práce, jejichž výkon neodpovídá jejich zdravotní způsobilosti - zjištěno u 21 subjektů;
 - Provozovatel neposkytuje OOPP podle vlastního seznamu na základě vyhodnocení rizik a konkrétních podmínek práce - zjištěno u 13 subjektů;
 - Provozovatel nevede stanovenou provozní a technickou dokumentaci, resp. ji nemá vůbec zavedenou - zjištěno u 47 subjektů.
- b) Technický stav konstrukce jeřábu, provoz, kontrola, údržba:
 - Provozovatel nevytváří podmínky pro bezpečný technický stav jeřábů (neprovádění údržby, kontrol a revizí) - zjištěno u 86 subjektů;
 - Provozovatel nedodržuje určené lhůty pro odstranění závad zjištěných při kontrolách - zjištěno u 32 subjektů;
 - Nejsou prováděny následné kontroly 1 x ročně - zjištěno u 22 subjektů;
 - Zařízení není používáno k účelům a za podmínek, pro které je určeno - zjištěno u 5 subjektů;
 - Není zajištěn bezpečný přístup obsluhy k zařízení a dostatečný manipulační prostor pro činnost jeřábu - zjištěno u 15 subjektů;
 - Není zajištěna ochrana zaměstnanců proti nebezpečnému dotyku zařízení pod napětím - zjištěno u 2 subjektů;
 - Vázací, závěsné a uchopovací prostředky nejsou voleny s ohledem na manipulované břemeno - zjištěno u 11 subjektů;

- Není provedeno zabezpečení jeřábu v době jeho nepoužívání - zjištěno u 11 subjektů.
- c) Způsob manipulace s břemeny:
- Není provedeno vybavení jeřábu zábranou nebo přijetím opatření tam, kde je riziko kontaktu nebo zachycení zaměstnanců - zjištěno u 14 subjektů;
 - Obsluha nemá možnost se přesvědčit, že se v nebezpečných prostorách nenachází žádný zaměstnanec - zjištěno u 3 subjektů;
 - Nebylo provedeno opatření k zabránění kolize s okolními předměty nebo se zaměstnanci, kteří se nacházeli v manipulačním prostoru jeřábu - zjištěno u 10 subjektů;
 - Vázání břemen prováděno bez součinnosti s jeřábníkem - zjištěno u 3 subjektů;
 - Nebyla zajištěna vzájemná koordinace obsluh jeřábů, když byla břemena zdvihána nebo přemísťována dvěma jeřáby - zjištěno u 4 subjektů;
 - Nebyla provedena opatření k zabránění samovolnému pohybu jeřábů nebo jejich převrácení - zjištěno u 5 subjektů;
 - Nebyl prováděn dohled nad zavěšeným břemenem, pokud není zamezen přístup do nebezpečného prostoru - zjištěno u 2 subjektů.
- d) Odborná způsobilost obsluh jeřábů:
- Provozovatel pověřuje jeřábníky obsluhou bez příslušného oprávnění - zjištěno u 13 subjektů;
 - Provozovatel pověřuje vazače vázáním bez příslušného oprávnění - zjištěno u 6 subjektů;
- Provozovatel neprovádí školení a ověření znalostí obsluh - zjištěno u 19 subjektů.

Výsledky kontrol v rámci části III.

a) Technický stav provozovaných dopravníků a zajištění nebezpečných míst:

Při kontrolách jednotlivých dopravníků a jejich provozu bylo ze strany OIP zjišťováno, že vyskytující se nedostatky v technickém stavu provozovaných zařízení prioritně souvisí zejména s nedostatečným a nekomplexním prováděním jednotlivých úkolů a činností v rámci prevence rizik, zejména pak s jejich neodhalováním a neodstraňováním. Zaměstnavatelé nemají pro provoz jednotlivých dopravníků vyhledaná rizika, značná část zaměstnavatelů nepřijala opatření k omezení působnosti a minimalizaci neodstranitelných rizik. Vzhledem k tomu, že provoz transportních zařízení v rámci vnitrozávodové dopravy bývá zajišťován i subdodavatelsky - externím způsobem, bylo v rámci kontrol sledováno, zda v takovémto případě příslušní zaměstnavatelé spolupracují při zajišťování BOZP, zejména zda se vzájemně informují o jednotlivých rizicích. I tento druh nedostatků ovlivňuje dále uvedený závažný technický stav provozovaných dopravníků.

O technickém stavu provozovaných dopravníků si lze učinit představu z následujícího přehledu:

- k obslužným místům, plošinám apod., v rozporu se zněním bodu 1 přílohy č. 4 k nařízení vlády č. 378/2001 Sb., není zajištěn bezpečný přístup,
- nezajištěná nebezpečná místa zachycení (zejména v místě náběhu unášecího prostředku na bubny, válečky apod.), představují mimořádně závažné porušení předpisů BOZP,
- oproti požadavku bodu 4 přílohy č. 4 k nařízení vlády č. 378/2001 Sb. není zajištěno vzájemné blokování centrálního a místního ovládání dopravníkových systémů, představující závažný nedostatek.

b) Komplexnost a aktuálnost provozní dokumentace:

V souvislosti se zajištěním bezpečného provozu transportních zařízení jsou zaměstnavatelé, v návaznosti na bod 5 přílohy č. 4 k nařízení vlády č. 378/2001 Sb., povinni zpracovat místní provozní bezpečnostní předpis, ve kterém určí zejména:

- zaměstnance oprávněné k používání jednotlivých dopravníků,
- termíny, rozsah a způsob provádění kontrol,
- technologický postup pro používání jednotlivých dopravníků,
- zakázané činnosti,
- opatření k zajištění BOZP ve škodlivém prostředí atd.

Kontrolou bylo zjištěno, že celá řada zaměstnavatelů nezpracovala výše uvedený předpis, čímž nevytvořila jeden z předpokladů bezpečného provozu transportních zařízení; i v případech zpracování místního provozního bezpečnostního předpisu byla zjištěna řada nedostatků.

Zaměstnavatelé provozující transportní zařízení jsou podle ustanovení § 4 odst. 2 nařízení vlády č. 378/2001 Sb. povinni vybavit toto zařízení provozní dokumentací, zahrnující vedle průvodní dokumentace – zejména návodu k použití – dále doklady o provedených zkouškách, kontrolách, revizích apod. OIP konstatují závady i v této oblasti.

c) Zdravotní a odborná způsobilost zúčastněných zaměstnanců:

Podle ustanovení § 133 odst. 1 písm. a) zákoníku práce jsou zaměstnavatelé povinni zajistit, aby obsluhy dopravníků a další zaměstnanci, podílející se na provozu transportních zařízení, nevykonávali pracovní činnosti související s jejich provozem a údržbou, jejichž výkon by neodpovídal jejich zdravotní způsobilosti. Zdravotní způsobilost zúčastněných zaměstnanců je posuzována podle směrnice č. 49/1967 věstníku Ministerstva zdravotnictví ČSR. Do okruhu tohoto zjištění jsou zahrnuti též zaměstnanci pracující v noci.

Při sledování odborné způsobilosti zaměstnanců, podílejících se na provozu transportních zařízení, bylo zjištěno, že zaměstnavatelé v rozporu s ustanovením § 133 odst. 1 písm. e) a f) zákoníku práce, neprovádí, resp. nezajišťují školení zaměstnanců. Představu o nedostacích na úseku školení, zjišťovaných OIP v průběhu kontroly, včetně jejich rozsahu, lze získat z následujícího přehledu:

- prováděné školení je nedostatečné – je nekonkrétní, neobsahuje seznámení s riziky, s významem výstražných signálů apod.,
- školení není prováděno ve stanovených termínech,
- není prováděno ověřování získaných znalostí,
- o prováděném školení není vedena příslušná dokumentace.

Další nedostatky zjišťované nad rámec zadaných programů

Další ze zjišťovaných nedostatků, které nebylo možno zahrnout do celkových výsledků, lze ve stručnosti vyjádřit takto:

- neseznamování zaměstnanců s kategorií, do které byla zařazena jimi vykonávaná práce,
- závadný technický stav některých objektů a jejich částí, využívaných v rámci vnitrozávodové dopravy; kupř. celé řady sledovaných vrat, které nejsou zajistitelné proti samovolnému zavření, ale též vysunutí, popř. vypadnutí z jejich vedení,
- chybějící vyznačení maximálně přípustného zatížení podlah ve skladových objektech,
- neplnění povinností na úseku revizí a údržby elektrických spotřebičů, hromosvodů apod.

Pracovní úrazovost vykazovaná ve vnitrozávodové dopravě

Cílem kontrol tohoto úkolu bylo dále získání podkladů o pracovní úrazovosti, vykazované ve vnitrozávodové dopravě a na ni navazující manipulaci s materiálem, a provedení její analýzy za účelem vyčíslení velikostí rizik. Za tímto účelem byl v každém z kontrolovaných subjektů prováděn sběr prvotních podkladů o pracovní úrazovosti za rok 2005 podle provozovaných zařízení a prováděných činností. Získané podklady jsou uvedeny v tabulce č. 18.

Tabulka č. 18 Získané podklady o pracovní úrazovosti podle sledovaných zařízení

Zařízení/činnost	Počet				
	Provozovaná zařízení	Zaměstnanců	Úrazů	Z toho SPÚ	Zameškané dny
Jeřáby	3 606	10 206	59	0	2 555
Autojeřáby	53	154	0	0	0
Motorové vozíky	2 029	5 470	26	0	1 445
Ruční vozíky	1 449	3 599	6	0	102
Dopravníky	1 757	2 171	20	0	1 009
Ostatní motorové prostředky	3 709	5 828	29	0	970
Ruční manipulace		15 231	258	0	6 493
Celkem	12 603	42 659	398	0	12 574

Ze získaných podkladů bylo propočítáno procentuální rozložení zaměstnanců, úrazů a zameškaných kalendářních dnů podle obsluh sledovaných zařízení, resp. prováděných činností. Získané hodnoty jsou uvedeny v tabulce č. 19.

Tabulka č. 19 Procentuální rozložení zaměstnanců, úrazů a zameškaných dnů podle sledovaných zařízení a prováděných činností

Zařízení/činnost	Procento z celkového počtu (%)		
	Zaměstnanců	Úrazů	Zameškaných dnů
Jeřáby	23,93	14,82	20,32
Autojeřáby	0,36	0	0
Motorové vozíky	12,82	6,53	11,49
Ruční vozíky	8,44	1,51	0,81
Dopravníky	5,09	5,03	8,03
Ostatní motorové prostředky	13,66	7,29	7,71
Ruční manipulace	35,70	64,82	51,64
Celkem	100,00	100,00	100,00

Cílem analýzy úrazů bylo ze získaných podkladů o pracovní úrazovosti vykazované ve vnitrozávodové dopravě vyčísřit velikosti rizik vázaných na obsluhu sledovaných zařízení, resp. prováděné činnosti. V souvislosti s dnešním chápáním rizika jako součinu pravděpodobnosti výskytu škody a závažnosti této škody, byl výpočet rizika proveden podle následujícího vztahu:

$$R_i = M\dot{U}_{\zeta} \times M\dot{U}_z, \text{ ve kterém znamená:}$$

R_i velikost rizika

$M\dot{U}_{\zeta}$ měrnou úrazovou četnost, která vyjadřuje počet úrazů na 1 zaměstnance příslušné profese - obsluhy (prováděné činnosti) za období jednoho roku,

MÚ_z měrnou úrazovou závažnost, která vyjadřuje počet zameškaných kalendářních dnů na jednoho zaměstnance příslušné profese – obsluhy (prováděné činnosti) za období jednoho roku.

Vyčíslené hodnoty měrné úrazové četnosti, měrné úrazové závažnosti a rizik profesí – obsluh jednotlivých zařízení a prováděné činnosti ve vnitrozávodové dopravě jsou uvedeny v tabulce č. 20.

Tabulka č. 20 Hodnoty rizik

Obsluha zařízení/ prováděná činnost	Měrná úrazová četnost	Měrná úrazová závažnost	Hodnota rizika
Jeřáby	0,00578091318832	0,25034293555281	1,447 x 10⁻³
Motorové vozíky	0,00475319926874	0,26416819012797	1,256 x 10⁻³
Ruční vozíky	0,00166712975827	0,02834120589053	4,725 x 10⁻⁵
Dopravníky	0,00921234454169	0,46476278212805	4,282 x 10⁻³
Ostatní motorové prostředky	0,00497597803706	0,16643788606726	8,282 x 10⁻⁴
Ruční manipulace	0,01693913728580	0,4263016216926	7,221 x 10⁻³
Průměrná hodnota	0,00932980144870	0,2947560889847	2,750 x 10⁻³

Závěr a návrh opatření

Informování odborné veřejnosti o kontrolní akci v předstihu pozitivně ovlivnilo průběh kontrolní akce, zejména z hlediska rozsahu zjišťovaných závad. Provedená osvěta přispěla k tomu, že nebyly ve větším rozsahu zjišťovány nejzávažnější nedostatky v plnění předpisů BOZP ze strany provozovatelů vnitrozávodové dopravy. Mimořádně obtížné bylo získání podkladů o úrazovosti vykázané ve vnitrozávodové dopravě podle provozovaných zařízení a prováděných činností, včetně provedení analýzy této úrazovosti a vyčíslení hodnot rizik obsluh jednotlivých zařízení a prováděných činností. Přímo alarmující je skutečnost, že ruční manipulace, prováděná v rámci vnitrozávodové dopravy zejména jako součást hlavních pracovních činností - obsluh jednotlivých strojů a technických zařízení v této dopravě používaných, váže na sebe téměř 65 % všech úrazů vykázaných v rámci vnitrozávodové dopravy a téměř 52 % všech zameškaných kalendářních dnů. Současně nelze přehlížet, že velikost rizika spojeného s ruční manipulací převyšuje více než 2,5krát zjištěnou průměrnou hodnotu rizika všech pracovních činností prováděných v rámci vnitrozávodové dopravy jako celku.

Výsledky kontrolní akce z roku 2005 a 2006 budou využity v kampani SLICu zaměřené na ruční manipulaci s břemeny, která bude realizována v roce 2007.

HÚ 06.1.06 Kontrolní činnost na základě analýzy podnětů přijatých SÚIP a OIP

Tento úkol byl zařazen do programu činnosti Státního úřadu inspekce práce na rok 2006 v souvislosti s přechodem kompetencí v oblasti pracovněprávních vztahů na inspekci práce. S přijetím a uplatňováním zákona č. 251/2005 Sb. došlo k nárůstu přijatých podnětů občanů na porušování pracovněprávních předpisů zaměstnavateli.

Personální obsazení OIP neumožňuje, aby byla prošetřena všechna přijatá podání. Termíny pro jejich vyřízení, se neúměrně prodlužují (i když zákon o inspekci práce nestanovuje žádnou lhůtu, do kdy musí být podání vyřízeno). Každé podání musí být podchyceno v evidenci a vedeno ve statistice (z hlediska podnětu, na který poukazuje); musí být také zřejmé, jak s ním bylo v systému naloženo.

Smyslem evidence přijatých podání je především zjištění, co je jejich nejčastějším obsahem (předmětem podání). Jejich analýza pak slouží k zaměření prevence v kontrolní činnosti SÚIP a k návrhu kontrolních akcí. Rozbor přijatých podání se například uplatnil začleněním dvou mimořádných kontrolních akcí v roce 2006 a ovlivnil zaměření kontrolních akcí v pracovněprávní oblasti pro rok 2007.

Cílem úkolu bylo kontrolní činností u subjektů zajistit prosazování předpisů do praxe, zvýšit právní vědomí zaměstnavatelů se záměrem odstranit porušování předpisů, na které podání svými podněty poukazují, a postupně tak snižovat počty podání přijatých systémem SÚIP.

Podle zadání úkolu byla přijatá podání čtvrtletně vyhodnocena co do počtu a obsahu a následně podle toho, jak s nimi bylo naloženo. O tom, jak bude s podáním naloženo, které bude řešeno kontrolní činností dříve a které později, případně které nebude začleněno do kontrol, s ohledem na věcnost a závažnost jednotlivých podání rozhodovali vedoucí inspektoři příslušných OIP nebo jimi pověřeni zaměstnanci. Ti také rozhodovali o dalším využití podnětů jako podkladu pro kontrolní činnost a začlenění této oblasti do programu jiných kontrolních akcí (například v dopravě nebo při kontrolách malých a středních podniků), ve kterých problematika pracovněprávní byla naplánována.

Čtvrtletní analýza podání představovala jejich rozbor podle následujících hledisek:

- předmět podání,
- předpis, kterého se předmět podání týkal,
- obor ekonomické činnosti (OKEČ),
- velikost subjektu (kategorie),
- závěry z kontrolní činnosti při šetření předmětů podání.

Na základě analýzy OIP připravily krátkodobé kampaně, do kterých zahrnuly problematiku nejčastěji se v podáních vyskytující.

Zhodnocení provedení úkolu

Tento úkol byl specifický v tom, že jeho splnění nepodléhalo výběru podle nějakých kritérií, jak tomu u inspekčních činností zpravidla bývá. Jeho cílem bylo vyhodnotit všechny podané podněty, provést rozbor toho, jak s nimi bylo naloženo, a současně provést jejich analýzu podle předmětu podání, OKEČ a kategorie zaměstnavatele.

Pro získání objektivních údajů od inspektorátů a naplnění smyslu úkolu byly během roku provedeny úpravy způsobu vykazování a rozboru všech podnětů z podání. Sbírané údaje jsou základem pro provádění preventivní kontrolní činnosti a pro konkrétnější informovanost veřejnosti na úseku pracovněprávních vztahů.

Analýza přijatých podání

Analýza četnosti přijatých podání za rok 2006 a podněty ve vazbě na porušení zákona o inspekci práce:

1) § 13, § 26 - přestupky a správní delikty na úseku odměňování zaměstnanců – 2 212 podání

Porušování předpisů na tomto úseku jednoznačně vede pomyslný žebříček předmětů podání. Setkáváme se s tím i při poskytování osobního nebo telefonického poradenství, stejně jako v přijatých podáních. Jedná se o velmi citlivou a mnohdy existenční záležitost pro mnohé zaměstnance. Problémy s nevyplacením mzdy, opožděnou výplatou mzdy nebo výplatou mzdy po částech se vyskytují zejména u menších zaměstnavatelů. Větší firmy mají zpravidla více možností, jak překlenout dočasný nedostatek finančních prostředků na mzdy. Chybí také více komunikace mezi zaměstnavateli a zaměstnanci, pokud k finančním problémům dojde.

Vyskytují se porušení platných předpisů v podobě nesprávného zařazení zaměstnanců do tarifních stupňů, neposkytování příplatků za práci přesčas a o svátcích, za práci v noci. Zaměstnanci také někdy nedostávají při výplatě výplatní lístky a nemohou si tak výši vyplacené mzdy zkontrolovat. Časté jsou případy, kdy zaměstnavatel úmyslně zadržuje mzdu zaměstnance, který mu způsobil nějakou škodu. Buď mu zadržuje celou mzdu, nebo provádí srážky ze mzdy bez dohody o srážkách.

2) § 12, § 25 - přestupky a správní delikty na úseku pracovního poměru nebo dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr – 1 407 podání

Důvodem, proč je tento úsek druhý nejpočetnější u podaných podnětů, je zejména skutečnost, že tato problematika tvoří základ pracovněprávních vztahů. Patří sem uzavírání pracovního poměru, jeho změny a ukončení, se všemi doklady na tomto úseku používanými.

Pracovní smlouvy nebo dohody jsou první doklady, se kterými se občané při vzniku pracovního poměru setkávají. Často si je řádně nepřečtou, ale podepíší je a při prvním problému žasnou nad tím, co podepsali. Stává se také, že při vzniku pracovního poměru někteří netrvají na písemné formě pracovní smlouvy a ukončí pracovní poměr také bez jakékoliv písemné formy.

Přestože se domníváme, že právní vědomí občanů roste, stále se setkáváme s tím, že občané ze strachu před ztrátou zaměstnání raději přehlídí nezákonné chování svých zaměstnavatelů, např. v tom, že jim není vyplacena mzda nebo za ně zaměstnavatel neodvádí zákonné pojištění. Přednější pro ně je momentální potřeba být zaměstnán za slíbenou mzdu. Častým důvodem, proč se občané obracují na inspekci práce, je nevydání nebo opožděné vydání potvrzení o zaměstnání. Zaměstnavatelé nevydání tohoto dokladu často váží na to, že jim zaměstnanec způsobil nějakou škodu, nevrátil nějakou pracovní pomůcku, náradí a podobně. Nevydání potvrzení o zaměstnání je případně také spojeno se skutečností, že zaměstnavatel svou činnost svévolně ukončí a na výzvy zaměstnance nereaguje nebo poštu nepřebírá. Pokud se podatel domáhá podáním podnětu zpochybnění oprávněnosti výpovědi z pracovního poměru, bývá mu sděleno, že k tomu je oprávněn pouze soud. Státní úřad inspekce práce může zjistit a vytknout jakékoliv zjištěné nedostatky, např. nedodržení výpovědní doby, nevyplacení odstupného apod., ale nemůže realizovat sám nápravu stavu, případně zaměstnavatele donutit, aby se řádně vypořádal se zaměstnancem.

3) § 15, § 28 - přestupky a správní delikty na úseku pracovní doby – 466 podnětů

Podněty se týkají nerovnoměrného rozvržení pracovní doby, dob odpočinku mezi směnami, zahrnutí svátků do pracovní doby, lékařských prohlídek u zaměstnanců, kteří pracují v noci, stanovení pracovní doby, včasného seznámení s rozvrhem pracovní doby aj. U menších za-

městnavatelů zpravidla neexistuje vnitřní předpis, který by záležitosti kolem pracovní doby vymezoval. Odborové organizace nebo funkce zástupce zaměstnanců pro oblast BOZP se vyskytují zpravidla jen u velkých podniků a není tedy nikdo, kdo by se zaměstnanců zastal. Vedení evidence pracovní doby u menších zaměstnavatelů bývá zpravidla formální. Zákon sice přesně nepředepisuje formu vedení pracovní doby, ale mělo by být průkazné a se všemi předepsanými údaji, jako je vedení noční práce, práce přesčas, pracovní pohotovosti apod. Časté jsou problémy s vykazováním přesčasové práce, což bylo uvedeno již výše u vedení docházky. Zaměstnanci pracují občas podle naléhavé potřeby zaměstnavatele s tím, že je jim přislíbeno náhradní volno. Docházka formálně vykazuje pravidelnou směnu bez přesčasů a jejich zjištění kvůli příplatku je obtížné.

4) § 14, § 27 - přestupky a správní delikty na úseku náhrad – 423 podnětů

Povědomost zaměstnavatelů o poskytování cestovních náhrad je dosti malá. S nedostatky na tomto úseku se setkáváme zejména u řidičů. Více podnětů však poukazuje na to, že zaměstnanci nebyla poskytnuta náhrada za nevyčerpanou dovolenou při ukončení pracovního poměru nebo byl alikvotní díl dovolené nesprávně vyměřen a proplacen. Neproplacení dovolené bývá někdy spojeno s neproplacením posledního měsíce zaměstnání.

5) § 17, § 30 - přestupky a správní delikty na úseku bezpečnosti práce – 196 podnětů

Nejčastější porušení na tomto úseku vznikají tím, že zaměstnavatel nezajistí přijetí opatření potřebných k prevenci rizik, neposkytne bezplatně osobní ochranné pracovní prostředky a pracovní oděv a obuv, ačkoliv k tomu má povinnost. Tato porušení se opět vyskytují zejména z finančních důvodů u menších firem. Stejně je to i s udržováním těchto pomůcek. Faktem je, že podněty na tomto úseku se málokdy vyskytují samostatně, většinou jsou spojeny ještě s jinou problematikou týkající se pracovněprávních vztahů, nejčastěji s nevyplacením mzdy apod.

Podání související s pracovními úrazy jsou méně časté a jsou řešeny samostatně.

6) § 16, § 29 - přestupky a správní delikty na úseku dovolené – 166 podnětů

S četným podněty, týkajícími se dovolené, se setkáváme při přechodu z nerovnoměrného rozvržení pracovní doby do rovnoměrného a naopak. Zaměstnavatelům dělá velké potíže zjistit v těchto případech nárok zaměstnance na dovolenou. Stává se to i u velkých zaměstnavatelů, kde do řešení problému bývá zainteresována i odborová organizace. Vlastní čerpání dovolené, její nařízení zaměstnavatelem, dovolená versus státní svátek, to jsou další problémy, které inspektoři řeší. Krácení dovolené z důvodů neomluvené absence nebo dlouhodobé pracovní neschopnosti se v podnětech vyskytuje velmi málo.

7) § 11, § 24 - přestupky a správní delikty na úseku rovného zacházení – 145 podnětů

V rámci tzv. šikany a nerovného zacházení se často řeší osobní spory mezi zaměstnanci a zaměstnavateli. Motivem ze strany zaměstnanců někdy bývá snaha zakrýt neplnění pracovních povinností nebo se jedná o „chronické“ nespokojence, kteří se vždy cítí nespokojeni se zaměstnavateli a prací obecně a údajně jsou šikanováni. Nerovné zacházení se obtížně prokazuje např. i v odměňování. Zaměstnavatelé chtějí rozlišit zaměstnance, kteří dělají stejnou práci, ale nedělají ji stejně. Zjednodušeně dají každému jiný plat a jeden z nich se cítí oprávněně poškozen. Kontrolou těchto podnětů také bývá zjištěno, že např. zaměstnanec s vyšší státní mzdou dělá navíc další činnosti pro zaměstnavatele, které nemá uvedeny v pracovní náplni. Je chybou zaměstnavatele, že tyto věci nemá ošetřené a zbytečně zavdává příčiny k případným domněnkám o nerovném zacházení mezi zaměstnanci.

Slovo diskriminace je v naší společnosti v současné době velmi oblíbené a v pracovněprávní oblasti se také poměrně často objevuje. Prokázat opravdovou diskriminaci podle zákoníku práce je složitá záležitost a v konečné fázi o tom rozhoduje soud. Inspekce práce vychází převážně z listinných důkazů, soud má více nástrojů, které může při rozhodování použít. Jsme si vědomi toho, že diskriminace existuje. A koho se skutečně týká, ten se však jen málokdy ozve. Naopak s tímto slovem operují často jedinci, kteří mají problémy s pracovní kázní, jsou za to zaměstnavatelem postihováni a následně si stěžují na diskriminační chování nadřízených.

- 8) § 18, § 31 - přestupky a správní delikty na úseku zvláštních pracovních podmínek některých zaměstnanců – 58 podnětů

Jednalo se zejména o porušování povinností ve vztahu k osobám pečujícím o dítě do 15 let, nesprávné poskytnutí rodičovské dovolené a povinností vůči mladistvým.

- 9) § 10, § 23 – přestupky a správní delikty na úseku součinnosti zaměstnavatele a orgánu jednajícího za zaměstnance – 44 podnětů

Podněty směřující k této problematice se začaly objevovat převážně ve 2. pololetí roku. Tehdy se na Státní úřad inspekce práce začaly ve větší míře obracet odborové organizace, aby vstupoval mezi ně a zaměstnavatele při kolektivním vyjednávání. Jednoznačně byla odmítnuta úloha nějakých „prostředníků“, protože do těchto vztahů není inspekce práce oprávněna v průběhu vyjednávání vstupovat. Systému SÚIP přísluší podle zákona o inspekci práce až kontrola vyjednaných nároků a dodržování povinností vůči odborovým a dalším orgánům.

- 10) § 19, § 32 - přestupky a správní delikty na úseku bezpečnosti technických zařízení se zvýšenou mírou ohrožení života a zdraví – 44 podnětů

Na tomto úseku se vesměs jednalo o porušení předpisů tím, že zaměstnavatel nezajistil, aby technická zařízení se zvýšenou mírou ohrožení života obsluhovaly jen osoby k tomu odborně způsobilé.

- 11) § 20, § 33 - přestupky nebo správní delikty na úseku vyhrazených technických zařízení – 35 podnětů

Zaměstnavatelé se dopouštěli porušování zákona tím, že nezajistili u organizace státního odborného dozoru provedení prohlídek, revizí a zkoušek u vyhrazených technických zařízení.

- 12) § 21, § 34 – přestupky nebo správní delikty na úseku umělecké, kulturní, sportovní a reklamní činnosti dítěte – 1 podnět

Zanedbatelné číslo, prakticky se takové podněty nevyskytují.

Do celkového počtu podání jsou (viz tabulka č. 21) zahrnuta i podání, která podle svého obsahu nebylo možno podřadit pod určité porušení zákona o inspekci práce. Patří tam i anonymní podání, kdy nebylo možno se obrátit na podatele s žádostí o doplnění a upřesnění podnětu. Patří sem podání, kdy nelze určit subjekt, proti kterému podání směřuje, uváděná skutečnost vůbec nesouvisí s pracovněprávními předpisy a nelze ji ani postoupit jinému orgánu, podatel opakuje stejné podání ve stejné věci apod.

Celkově lze konstatovat, že nedošlo ke zjištění překvapivých výsledků. Víceméně se podobné pořadí úseků, ke kterým podání směřují, dalo očekávat. Navazuje na osobní a telefonické poradenství, jak už bylo konstatováno v úvodu.

Tabulka č. 21 Analýza četnosti přijatých podnětů za rok 2006 podle OIP a SÚIP

OIP pro hl.m. Prahu	1 028
OIP pro Moravskoslezský kraj a Olomoucký kraj	788
OIP pro Středočeský kraj	716
OIP pro Královehradecký kraj a Pardubický kraj	705
OIP pro Jihomoravský kraj a Zlínský kraj	681
OIP pro Plzeňský kraj a Karlovarský kraj	622
OIP pro Jihočeský kraj a Vysočinu	378
OIP pro Ústecký kraj a Liberecký kraj	345
Státní úřad inspekce práce	222

Analýza četnosti podaných podnětů podle OKEČ

Členění podaných podnětů podle oborů ekonomických činností nebylo v průběhu celého roku důsledně sledováno, výsledky jsou proto dílčí a spíše orientační. Nebylo sestaveno pořadí, ale jen popsány obory činností, odkud podatelé podnětů pocházejí. Jak se dalo očekávat, nejvíce podnětů bylo podáno na zaměstnavatele z oblasti pozemní dopravy, zabezpečování služeb (převážně pro podniky), maloobchodu, pohostinství a ubytování, stavebnictví, některé výrobní činnosti podle místních podmínek, výroba potravin a nápojů. Naopak velmi málo podnětů směřuje do zemědělství, lesnictví, textilního průmyslu, výroby strojů a zařízení, výroby zdravotnických přístrojů, výroby kovů, výroby papíru a výroby chemických výrobků.

Obory ekonomických činností, které se v podnětech vyskytují, patří celkově k oborům více problémovým. Představují je podniky s nerovnoměrně rozvrženou pracovní dobou, provozované fyzickými osobami, s menším počtem zaměstnanců, s velkou obměnou zaměstnanců, se sezónními výkyvy, převažující nekvalifikovanou pracovní silou. Tyto podniky také patří k nejvíce ohroženým z hlediska provozování podnikatelské činnosti vůbec.

Analýza četnosti podaných podnětů podle počtu zaměstnanců (kategorií)

Stejně jako sledování podnětů podle OKEČ, také sledování podnětů podle kategorií nebylo důsledně provedeno a vyhodnocení s přesnými čísly není možno provést. Z dostupných údajů můžeme vyvozovat, že podané podněty poukazují nejvíce na porušování pracovníprávních předpisů u zaměstnavatelů do 5 zaměstnanců, dále mezi 10 - 19 zaměstnanci, následuje kategorie 6 – 9 zaměstnanců, potom 25 – 29 zaměstnanců, k dalším patří zaměstnavatelé s narůstajícím počtem zaměstnanců.

Z předchozího odstavce jednoznačně vyplývá, že nejvíce problémů je v nejmenších podnicích, kde si zaměstnavatelé často vedou svou agendu kolem zaměstnanců sami, případně jim tento úsek zajišťuje někdo z rodinných příslušníků či externí pracovníci. Tyto osoby nejsou mnohdy vybaveny odbornou literaturou, nechodí na školení a mnohdy dělají všechno včetně účetnictví. Menší zaměstnavatelé se zabývají především svou živností, aby se udrželi na trhu, pracovníprávní záležitosti pro ně nebývají tak důležité. U větších zaměstnavatelů mívá personální úsek lepší zázemí, a to z hlediska odbornosti, zkušeností, dostupnosti informací, ekonomického zázemí atd. U větších firem je zpravidla i větší dostupnost právního zázemí, což umožňuje zabezpečit tuto agendu zpravidla tak, aby nemohla být napadena soudy. Dále je možné konstatovat, že u větších zaměstnavatelů působí odborové organizace, které dohlížejí na dodržování pracovníprávních předpisů, zaměstnanci se na ně mohou obracet se svými problémy a dochází pak k projednání jejich případných problémů s vedením firmy.

Závěr a návrh opatření

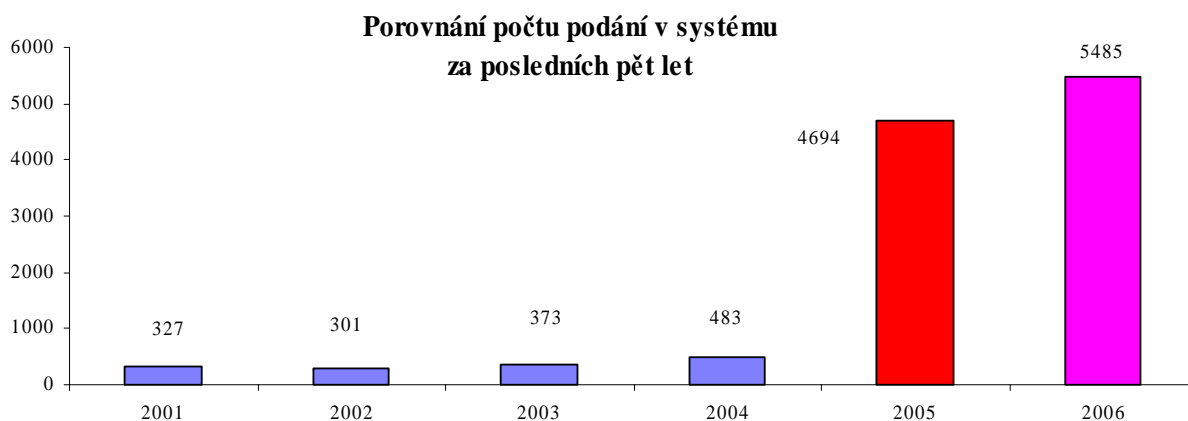
V rámci kontrolní činnosti bylo inspektory provedeno 2 594 kontrol u 2 466 subjektů, z toho 38 následných kontrol. Kontrolní činnost odhalila celkem 7 058 nedostatků a porušování předpisů ve 37 857 případech (s násobností). Za nedostatky a porušení předpisů byly uloženy dvě blokové pokuty ve výši 700 Kč a za přestupky nebo správní delikty podle zákona o inspekci práce bylo uloženo celkem **273** pokut ve výši **2 885 834** Kč.

Závěrem je možné konstatovat, že úkol byl splněn podle zadání s ohledem na možnosti OIP. Podání byla početně podchycena a rozčleněna podle porušení zákona o inspekci práce. Ne zcela důsledně se podařilo vyhodnocování podnětů podle OKEČ a kategorií.

V roce 2007, kdy již je v provozu program speciálně vytvořený pro sledování podání, bude probíhat jejich vyhodnocení z různých hledisek prostřednictvím programu a databáze IS DO-ZOR a bude možné s podáními a v nich uváděnými podněty více pracovat.

Graf č. 7 ukazuje nárůst počtu podání přijatých systémem SÚIP za posledních 5 let.

Graf č. 7

Podané podněty v členění podle porušení zákona č. 251/2005 Sb.

Tabulka č. 22

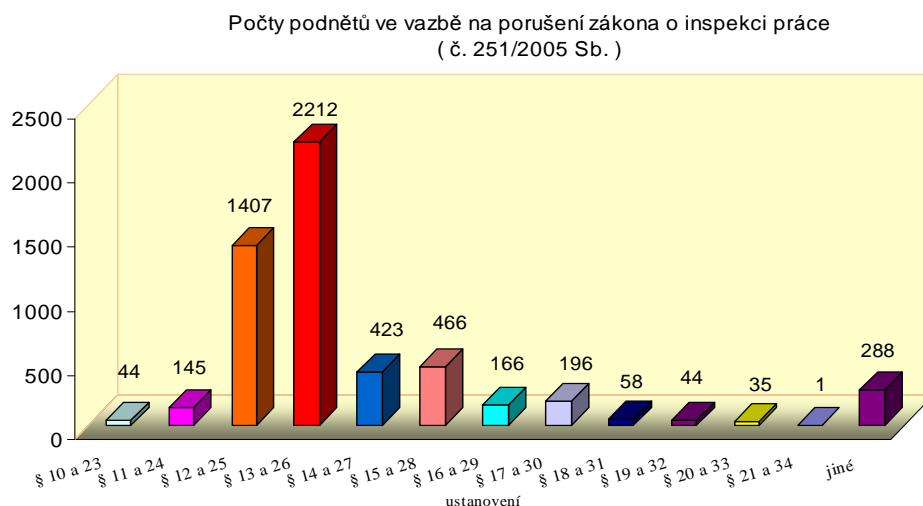
Podané podněty v členění podle porušení zákona č. 251/2005 Sb.	§ 10 a 23	§ 11 a 24	§ 12 a 25	§ 13 a 26	§ 14 a 27	§ 15 a 28	§ 16 a 29	§ 17 a 30	§ 18 a 31	§ 19 a 32	§ 20 a 33	§ 21 a 34	JINÉ	Celkem	
Počet podnětů přijatých od počátku roku 2006	44	145	1 407	2 212	423	466	166	196	58	44	35	1	288	5 485	
Počet podnětů převedených z minulých let	4	6	93	115	25	34	5	16	1	0	2	0	139	440	
Způsob vyřízení podnětů od počátku roku	postoup. jinému OIP	6	6	129	155	33	30	7	23	1	2	0	0	137	529
	postoup. mimo SÚIP	0	1	12	7	0	1	0	0	1	0	0	0	67	89
	vyřízeno, prošetřeno	35	104	893	1 400	262	320	141	142	34	42	35	1	52	3 461
	rozpracováno	6	25	210	410	95	88	16	39	3	0	2	0	0	894
	nevyřízeno	1	17	269	441	74	76	11	8	20	0	0	0	35	952
celkem od počátku roku	48	153	1 513	2 413	464	515	175	212	59	44	37	1	291	5 925	
nevyřízeno (přechází do dalšího období)	7	42	479	851	169	164	27	47	23	0	2	0	35	1846	

Přijaté podněty podle jednotlivých oblastních inspektorátů práce a SÚIP

Tabulka č. 23

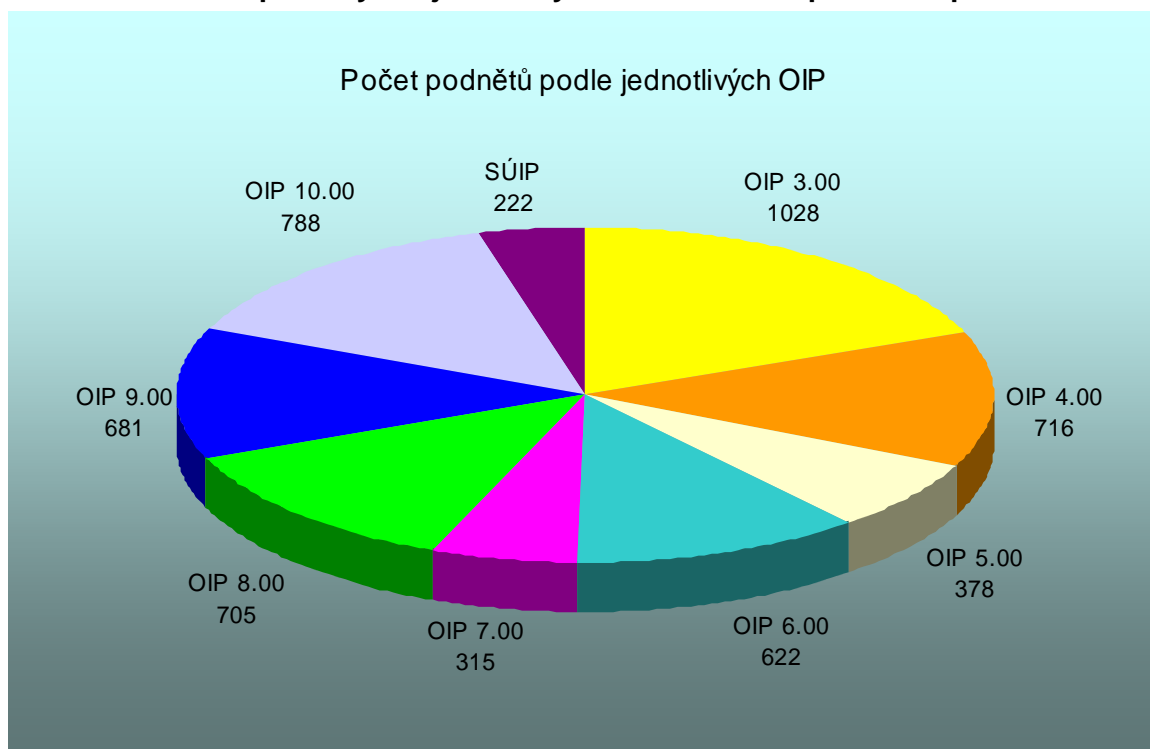
Přijaté podněty OIP a SÚIP		SÚIP	OIP 3.00	OIP 4.00	OIP 5.00	OIP 6.00	OIP 7.00	OIP 8.00	OIP 9.00	OIP 10.00	Celkem
Počet podnětů přijatých od počátku roku 2006		222	1 028	716	378	622	345	705	681	788	5 485
Počet podnětů převedených z minulých let		1	136	194	9	0	0	0	0	100	440
Způsob vyřízení podnětů od počátku roku	postoup. jinému OIP	178	121	74	23	17	10	55	12	39	529
	postoup. mimo SÚIP	11	30	1	3	2	12	0	4	26	89
	vyřízeno, prošetřeno	24	734	358	261	445	262	481	214	682	3 461
	rozpracováno	2	136	429	66	64	28	169	0	0	894
	nevyřízeno	8	143	48	34	94	33	0	451	141	952
celkem od počátku roku		223	1 164	910	387	622	345	705	681	888	5 925
nevyřízeno (přechází do dalšího roku)		10	279	477	100	158	61	169	451	141	1 846

Graf č. 8

Graf č. 9

Podané podněty dle jednotlivých oblastních inspektorátů práce

 Státní úřad inspekce práce	SÚIP	 OIP pro Ústecký kraj a Liberecký kraj	OIP 7.00
 OIP pro hl.m. Prahu	OIP 3.00	 OIP pro Královehradecký kraj a Pardubický kraj	OIP 8.00
 OIP pro Středočeský kraj	OIP 4.00	 OIP pro Jihomoravský kraj a Zlínský kraj	OIP 9.00
 OIP pro Jihočeský kraj a Vysočinu	OIP 5.00	 OIP pro Moravskoslezský kraj a Olomoucký kraj	OIP 10.00
 OIP pro Plzeňský kraj a Karlovarský kraj	OIP 6.00		

HÚ 06.1.07 Dodržování pracovněprávních předpisů u zaměstnavatelů s předmětem podnikání zajišťující ostrahu majetku a osob

Schváleným dodatkem k programu kontrolních akcí v průběhu roku 2006 byly prováděny jednotlivými OIP kontroly u zaměstnavatelů s předmětem podnikání zajišťující ostrahu majetku a osob. Důvodem pro to, aby byl úkol dodatečně zařazen do Programu činnosti Státního úřadu inspekce práce, byl stále narůstající počet přijatých podnětů, kterými zaměstnanci vykonávající ostrahu majetku a osob upozorňovali na nedodržování ustanovení pracovněprávních předpisů vztahující se k práci jimi vykonávané, zejména pak na nedodržování zákoníku práce.

Organizace, zaměření a cíle kontrolní akce

Zadání úkolu stanovilo provést 10 kontrol na jeden OIP, přičemž bylo účelné zahrnout do výběru kontrolovaných subjektů nejen ty zaměstnavatele, kteří nejsou ve sdruženích a asociacích, jejichž předmětem podnikání je ochrana nebo ostraha majetku a osob, ale i ty, kteří jsou sdružení v Asociaci detektivních a ochranných služeb (ADOS), případně v Asociaci soukromých bezpečnostních služeb (ASBS ČR) anebo v České asociaci bezpečnostních manažerů zajišťujících činnosti v oblasti ochrany osob, majetku a informací.

Výkon kontrolní činnosti byl současně zaměřen na ty subjekty, které dosud nebyly OIP kontrolovány. Výběr samotných kontrolovaných subjektů byl ponechán na jednotlivých OIP v souladu s cílem a zadáním úkolu; při výběru vycházely i z přijatých podnětů z minulých let. Kritériem pro výběr kontrolovaných subjektů nebyl počet zaměstnanců, nebyla stanovena ani jiná omezení.

Kontrolní činnost byla zaměřena zejména na oblasti:

- vznik, změny a skončení pracovního poměru,
- pracovní doba a doba odpočinku,
- mzda, náhrada mzdy a náhrady výdajů,
- dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr.

Prováděné kontroly měly za úkol pozitivně přispět k aplikování pracovněprávních předpisů v pracovněprávních vztazích a zabránit v jejich porušování či jejich obcházení. Účelem zároveň bylo, aby se na základě zkušeností z provedených kontrolních akcí vymezilo, v čem spočívají příčiny porušování pracovněprávních předpisů, a současně navrhla opatření k nápravě, čímž byla myšlena osvěta, prevence a sankce z důvodů zlepšování pracovních podmínek zaměstnanců pracujících v této oblasti.

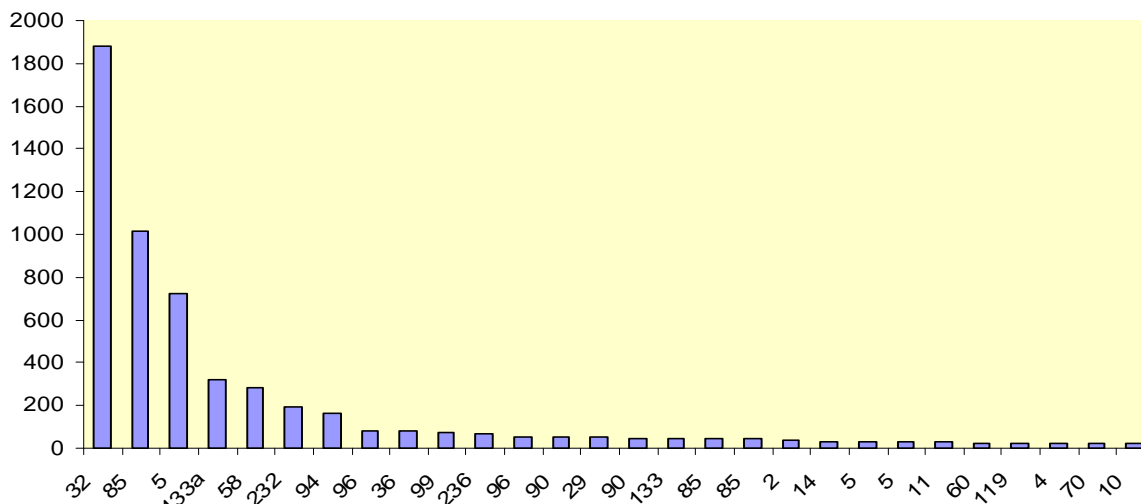
Výsledky kontrolní činnosti a získané poznatky

Kontroly byly provedeny všemi OIP v souladu s obsahem úkolu, a to za kontrolované období v letech 2004 až 2006. Bylo provedeno celkem 121 kontrol u 112 subjektů. Z tohoto počtu bylo provedeno (s cílem ověřit, zda subjekty splnily vydaná opatření) 6 následných kontrol. Pozitivně lze hodnotit, že celkový počet subjektů, u nichž byla provedena kontrola, byl překročen. Na základě provedených kontrol lze konstatovat, že struktura závažnosti a počet zjištěných porušení pracovněprávních předpisů se bezesporu odvíjí od velikosti zaměstnavatele a s tím souvisejícího počtu zaměstnanců. Výsledkem je v některých případech zjištěné úmyslné nedodržování pracovněprávních předpisů, mnohdy neznalost, která nemůže být akceptována, protože vede k nevytváření potřebných pracovních podmínek a neplnění povinností vůči zaměstnancům. Tyto zjištěné skutečnosti poukazují na důležitost osvěty a prevence, což byl i cíl úkolu.

Provedenými kontrolami bylo zjištěno celkem 395 porušení (s násobností 5 488). V rámci kontrolní činnosti byly zjištěny i nedostatky nad rámec zadání. Záměr úkolu byl efektivně a účelně naplněn, souhrnné údaje jsou zpracované v tabulkové i grafické podobě.

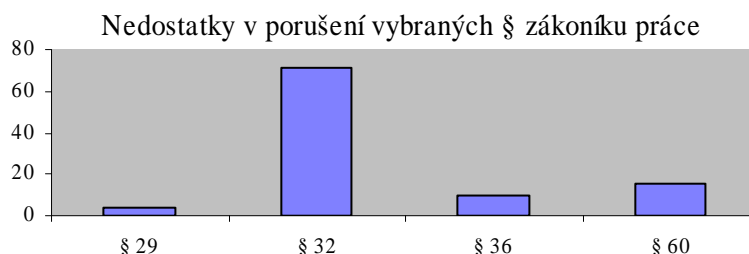
Graf č. 10

Počty případů nejčastěji porušených ustanovení zákoníku práce (podle §)

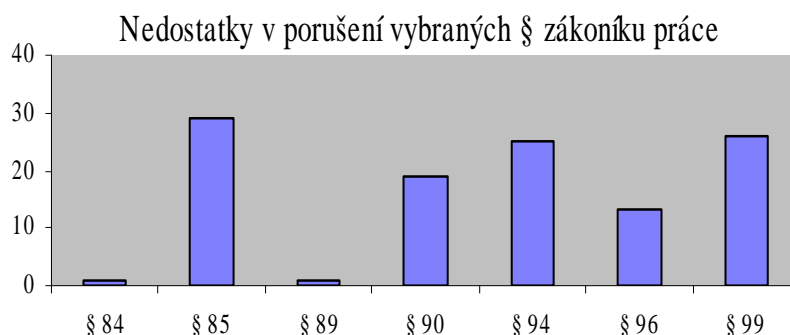
Skupinu s největším počtem porušení pracovněprávních předpisů představuje oblast **vznik, změny a skončení pracovního poměru**, kterou určuje ustanovení § 29 odst. 1, § 32 odst. 1, 3, § 36, § 44 odst. 2 a § 46, § 60 odst. 2 zákoníku práce. Zjištěno bylo 100 porušení v 2 045 případech (s násobností), což v procentuálním vyjádření činí 25 % z celkového počtu zjištěných porušení. V rámci tohoto bodu kontroly je nejčastěji porušováno ustanovení § 32 odst. 3 zákoníku práce, tzn. porušení povinnosti zaměstnavatele písemně informovat zaměstnance nejpozději do jednoho měsíce od vzniku pracovního poměru o právech a povinnostech vyplývajících pro něj z pracovního poměru, které jsou ve výše uvedeném ustanovení uvedeny, a to v počtu 70 porušení (s násobností 1 883). Porušení ustanovení § 44 odst. 2 a § 46 zákoníku práce nebylo zjištěno. Nejvyšší zjištěný počet porušení byl v Praze, kde je sídlo řady velkých firem, a tím se i tato porušení vztahovala k velkému počtu zaměstnanců po celé ČR.

Graf č. 11

Druhou skupinu s větším počtem porušení tvoří oblast **pracovní doba a doba odpočinku**, jejíž součástí je ustanovení § 84 odst. 2, § 85 odst. 2, 3, § 89 odst. 1, § 90 odst. 1, 2, § 94, § 96 odst. 1, 2 a § 99 odst. 4 ZP, a to v celkovém počtu 98 porušení (s násobností 501), což procentuálně představuje 25 %. Nejčastěji zjištěné nedostatky v počtu 50 porušení (s násobností 316) se týkají ustanovení § 99 odst. 4 a § 94, zaměstnavatel tedy porušil povinnost zajistit, aby byl zaměstnanec pracující v noci vyšetřen lékařem, a nevedl evidenci pracovní doby.

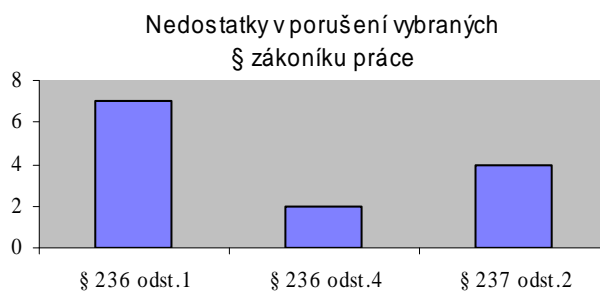
Graf č. 12

Třetí skupinou je oblast *mzda, náhrada mzdy a náhrada výdajů*. Zde se jedná o porušování ustanovení § 111 odst. 3 zákoníku práce a § 4 odst.1, 4, § 5, § 6 § 10 a § 14 zákona č. 1/1992 Sb., o mzdě, odměně za pracovní pohotovost a o průměrném výdělku, ve znění pozdějších předpisů, § 4 a § 5 odst. 1 zákona č. 119/1992 Sb., o cestovních náhradách, ve znění pozdějších předpisů. Celkově byly nedostatky zjištěny ve 69 případech (s násobností 875) a představují 17,5 % všech zjištěných závad. Nejvíce jich bylo v porušování ustanovení § 14 zákona o mzdě, odměně za pracovní pohotovost a o průměrném výdělku, a to v počtu 21 porušení (s násobností 48). Největší násobnost (705) byla zjištěna v porušování § 5 citovaného zákona.

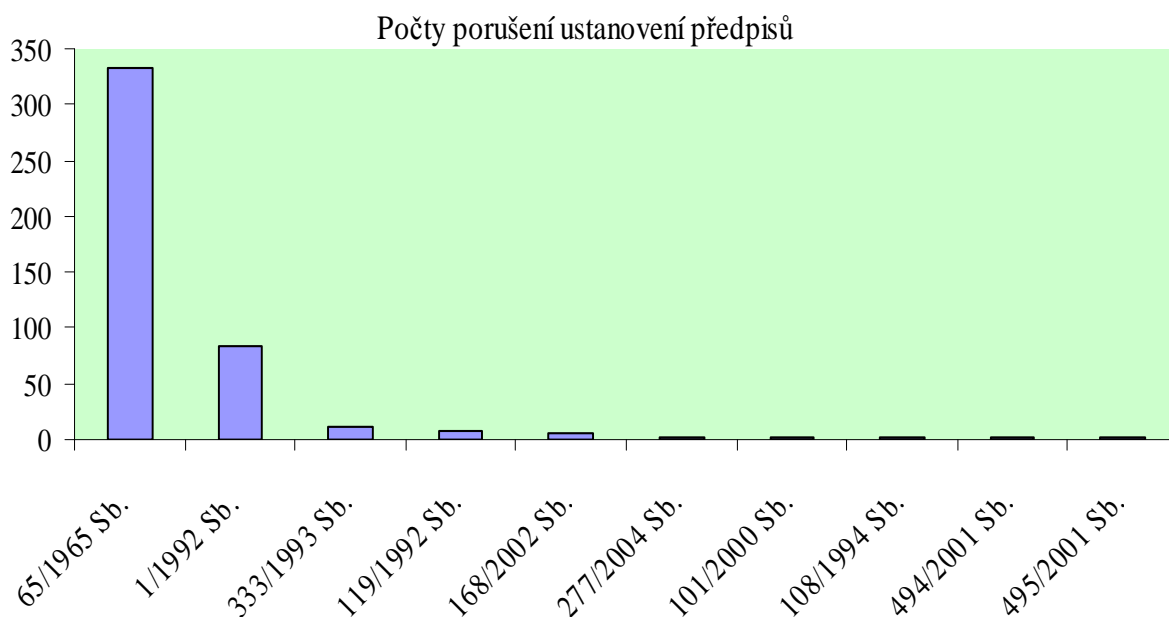
Poslední skupinu tvoří oblast *dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr*. Porušeným ustanovením patřící do této skupiny je § 236 odst. 1, 4 a § 237 odst. 2 ZP, zjištěno v počtu 13 porušení (s násobností 83), což představuje 3,3 % z celkového počtu zjištěných závad. U prvního výše uvedeného ustanovení došlo k 9 porušením (s násobností 74).

Graf č. 13

K násobnosti 45 došlo v případě ustanovení § 85 odst. 3 zákoníku práce, kdy zaměstnavatelé porušovali povinnost vypracovat písemný rozvrh stanovené týdenní pracovní doby a seznámit s ním zaměstnance. Porušení ustanovení § 5 odst. 1 zákona o cestovních náhradách, tzn., že zaměstnanci nebylo zaměstnavatelem vyplaceno stravné ve stanovené výši, bylo zjištěno pouze ve dvou případech.

Graf č. 14

Závěr a návrh na opatření

Vlastní kontrolní činnost potvrdila nedostatky při aplikaci pracovněprávních předpisů u zaměstnavatelů s předmětem podnikání zajišťující ostrahu majetku a osob; k porušování pracovněprávních předpisů dochází ve velkém rozsahu. Je nutné uvést, že porušování povinností vyplývajících z pracovněprávních předpisů je zřejmě v praxi ještě vyšší, než bylo možné zjistit v rámci provedených kontrol, což vyplývá nejen z přijatých podání, ale i z poradenské činnosti. Při závažném porušování ustanovení pracovněprávních předpisů bylo uloženo **9** sankcí v celkové výši **143 666 Kč**, což představuje cca 0,95 % z celkově uložených pokut v roce 2006 v oblasti BOZP, pracovních vztahů a podmínek v rámci celého systému Státního úřadu inspekce práce.

V roce 2007 dochází k aplikaci nových ustanovení zákoníku práce; kontrolní činnost bude zaměřena do povinností zde nově stanovených a do oblastí specifikovaných na základě poznatků při řešení tohoto úkolu, s cílem ověřit, zda došlo ze strany zaměstnavatelů k nápravě. Proto je úkol roku 2007 navržen se zaměřením zejména na pracovní dobu a dobu odpočinku a do oblasti odměňování. Získané poznatky budou analyzovány a porovnány s tím, jak se nová právní úprava odrazila v praxi a zda kontrolní činnost realizovaná v roce 2006 působila u subjektů preventivně.

Počet porušení a násobnost dle jednotlivých ustanovení právních předpisů za všechny OIP

Tabulka č. 24

Bod kontroly	Kontrolovaná problematika	Oblasti porušení	Právní předpis	Porušení	Počet zaměst., u kterých došlo k porušení
1. vznik, změny a skončení pracovního poměru	Pracovní smlouva	Pracovní smlouva neobsahuje nezbytné náležitosti	§ 29 odst. 1 ZP	4	49
		Neuzavření pracovní smlouvy písemně	§ 32 ZP	1	2
	Informování zaměstnance o pracovních podmínkách	Zaměstnavatel s více zaměstnanci písemně neinformoval své zaměstnance o místě výkonu práce, týdenní prac. době a rozvržení prac. doby, termínech výplaty a způsobu vyplácení mzdy a způsobu odměňování aj.	§ 32 odst. 3 ZP	70	1 883
	Změny sjednaných pracovních podmínek	Změny byly provedeny bez souhlasu zaměstnance	§ 36 ZP	10	85
	Výpověď ze strany zaměstnavatele	Zaměstnavatel skutkově nevymezil důvod výpovědi	§ 44 odst. 2 a § 46 ZP	0	0
	Potvrzení o zaměstnání	Zaměstnavatel nevydal zaměstnanci potvrzení o zaměstnání	§ 60 odst. 2 ZP	15	26
celkem				100	2 045
	Délka a rozvrh pracovní doby	Nedodržení délky směny (max. 9 hodin) při rovnoměrném rozvržení pracovní doby	§ 84 odst. 2 ZP	1	1
		Nedodržení délky směny (max. 12 hodin) při nerovnoměrném rozvržení pracovní doby	§ 85 odst. 1, 2 ZP	19	1 057
		Zaměstnavatel porušil povinnost vypracovat písemný rozvrh stanovené týdenní pracovní doby a seznámit s ním zaměstnance	§ 85 odst. 3 ZP	10	45
		Zaměstnavatel nezajistil zaměstnanci přiměřenou dobu pro oddech a jídlo při pracích, které nemohou být přerušeny	§ 89 odst. 1 ZP	1	5

2. pracovní doba a doba odpočinku	Evidence pracovní doby	Zaměstnavatel nevede evidenci: • pracovní doby • práce přesčas • noční práce • pracovní pohotovosti	§ 94 ZP	25	165
	Nepřetržitý odpočinek mezi dvěma směny	Zaměstnavatel nerozvrhl pracovní dobu tak, aby zaměstnanec měl mezi směny nepřetržitý odpočinek 12h. resp. 8h. Ženy v nepřetržitém provozu 11h.	§ 90 odst. 1, 2 ZP	19	97
	Práce přesčas a noční práce	Zaměstnavatel nařizuje práci přesčas nad limitní hodnoty stanovené zákonem bez předchozího souhlasu zaměstnance	§ 96 odst. 1,2 ZP	13	136
Zaměstnavatel porušil povinnost zajistit, aby zaměstnanec pracující v noci byl vyšetřen lékařem		§ 99 odst. 4 ZP	26	73	
celkem				114	1 579
3. mzda, náhrada mzdy a náhrada výdajů	Mzda	Zaměstnavatel vyplatil zaměstnanci mzdu, která nedosahovala výše minimální mzdy	§ 111 odst. 3 ZP a § 4 odst. 4 zákona č. 1/1992 Sb.	3	12
		Zaměstnavatel sjednal mzdu, která neodpovídá zařazení zaměstnance do příslušného tarifního stupně minimálních mzdových tarifů	§ 14 z.č. 1/1992 Sb.	21	48
		Zaměstnavatel nevyplatil mzdu za vykonanou práci v měsíci	§ 4 odst. 1, § 10 odst. 1 zákona č. 1/1992 Sb.	10	37
	Náhrada výdajů	Zaměstnavatel vyslal na pracovní cestu zaměstnance, přičemž mu nevyplatil stravné ve stanovené výši	§ 5 odst. 1 zákona č. 119/1992 Sb.	2	2
celkem				36	99
4. dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr	Dohoda o provedení práce	Zaměstnavatel nevyplatil zaměstnanci odměnu za provedení pracovního úkolu sjednanou v dohodě o provedení práce v dohodnuté výši	§ 236 odst. 4 ZP	2	7
	Dohoda o pracovní činnosti	Zaměstnavatel uzavřel DPČ se zaměstnancem, který vykonával práci v rozsahu překračujícím v průměru polovinu stanovené týdenní pracovní doby	§ 237 odst. 2 ZP	4	9
celkem				6	16
celkem				265	3 739

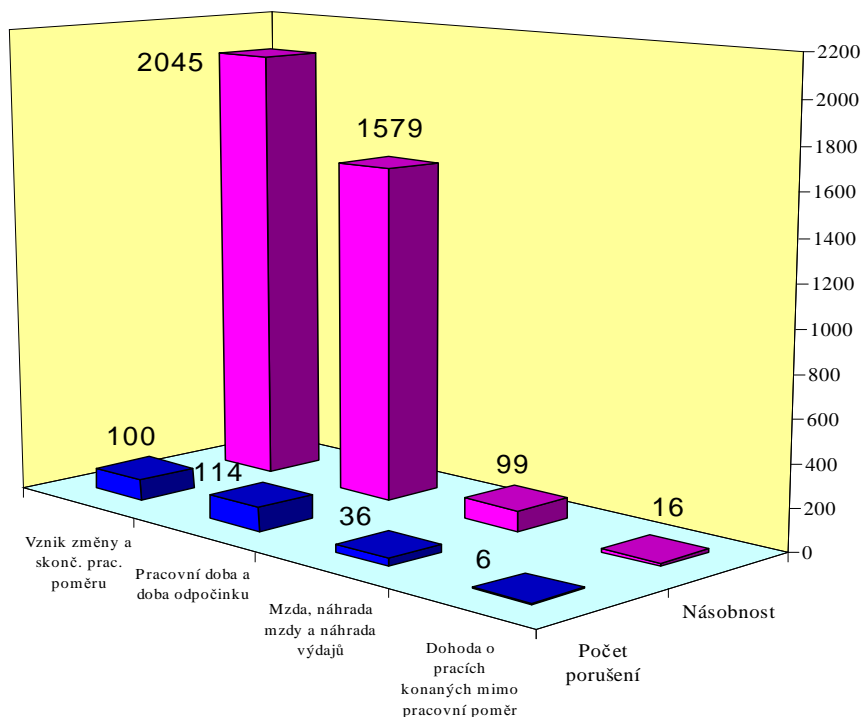
Počet porušení a násobnost dle kontrolovaných oblastí a jednotlivých OIP

Tabulka č. 25

OIP	Počet kontrolovaných subjektů	Počet kontrolovaných zaměstnanců	Kontrol. období v letech	Počet porušení dle jednotlivých bodů kontroly										Výše sankce v Kč	Počet sankcí
				1. vznik, změny a skončení pracovního poměru		2. pracovní doba, doba odpočinku		3. mzda, náhrada mzdy a náhrada výdajů		4. dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr		celkem			
				počet porušení	násobnost	počet porušení	násobnost	počet porušení	násobnost	počet porušení	násobnost	počet porušení	násobnost		
3.00	25	přesně nezj	06	37	1 759	67	1380	5	11	0	0	109	3 150	42 000	10
4.00	14	82	05-06	6	21	4	4	2	2	0	0	12	27	20 000	1
5.00	11	68	05-06	7	50	2	2	3	4	0	0	12	56	10 000	2
6.00	10	71	06	3	3	6	17	3	3	1	2	13	25	15 000	3
7.00	11	85	04-06	3	9	9	36	7	21	4	10	23	76	20 000	2
8.00	13	170	06	15	61	4	4	1	1	0	0	20	66	0	0
9.00	14	388	05-06	9	87	15	111	8	40	1	4	33	242	30 000	1
10.00	14	122	05-06	20	55	7	25	7	17	0	0	34	97	40 000	1
celkem	112	986	X	100	2 045	114	1579	36	99	6	16	256	3 739	177 000	20

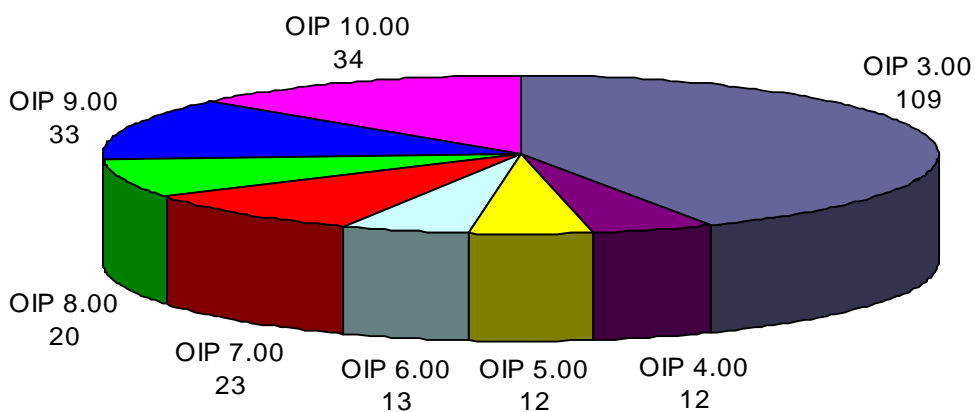
Graf č. 15

Počet porušení a násobnost dle jednotlivých bodů kontroly

Graf č. 16

Počet porušení dle jednotlivých oblastních inspektorátů práce u kontrolovaných subjektů za všechny body kontroly

OIP pro hl.m. Prahu OIP pro Středočeský kraj OIP pro Jihočeský kraj a Vysočinu OIP pro Plzeňský kraj a Karlovarský kraj OIP pro Ústecký kraj a Liberecký kraj OIP pro Královehradecký kraj a Pardubický kraj OIP pro Jihomoravský kraj a Zlínský kraj OIP pro Moravskoslezský kraj a Olomoucký kraj	(OIP 3.00) (OIP 4.00) (OIP 5.00) (OIP 6.00) (OIP 7.00) (OIP 8.00) (OIP 9.00) (OIP 10.00)

HÚ 06.1.08 Dodržování pracovněprávních předpisů při zaměstnávání cizinců a kontrola jejich přípravy k bezpečnému výkonu práce

V posledních letech se novým významným faktorem stala pracovní migrace, kdy účelem dlouhodobého pobytu cizinců je zejména výdělečná činnost, tedy i vznik pracovněprávních vztahů se všemi kladnými i negativními aspekty. Je zřejmé, že zaměstnávání cizinců má svou důležitost na trhu práce, zvláště když vykonávání určitých profesí nenachází odezvu u českých občanů. V této souvislosti bylo vzneseno podezření na možnost nerovného zacházení s cizinci a nekorektní chování zaměstnavatelů a zprostředkovatelů práce vůči této skupině zaměstnanců. Potřeba provést kontroly dodržování pracovněprávních předpisů, a s tím souvisejících pracovních podmínek u cizinců, včetně kontrol jejich přípravy k bezpečnému výkonu práce, vyvstala se skutečnostmi a důsledky transformačních a sociologických změn spojených s otevřením hranic a vytvořením podmínek pro volný pohyb osob. Proto byl tento úkol dodatečně schválen Dodatkem č. 1 ze dne 5. 5. 2006 a doplněn do Programu kontrolních akcí pro rok 2006. Zpráva z kontrolní akce byla MPSV předána již v měsíci září 2006 a zahrnovala všechna kontrolní zjištění uzavřená do 30. 6. 2006.

Pro zabezpečení věrohodnosti kontrolní akce bylo stanoveno OIP provést minimálně 10 kontrol v územní působnosti jednotlivých oblastních inspektorátů práce k pokrytí celé České republiky a zároveň při výběru kontrolovaných subjektů spolupracovat s úřady práce, které povolují práci cizinců a mají informace v rámci okresní působnosti o počtech zaměstnanců-cizinců u jednotlivých zaměstnavatelů. Ke kontrolám byly vybrány subjekty z různých částí jednotlivých regionů a různých velikostí, odlišných zařazení do pracovních činností (např.: brusič kovů, soustružník, obsluha NC strojů, brusič skla, dekorace porcelánu, obsluha šicích strojů, skladník, administrativní pracovník, překladatel, vedoucí zaměstnanec). Zaměstnanci-cizinci byli z Ukrajiny, Ruska, Mongolska, Moldávie, Běloruska, Bulharska, Vietnamu, Koreje, Turecka, Rumunska a Kazachstánu. Při výběru kontrolovaných subjektů byly využity rovněž podněty ke kontrole přijaté OIP a SÚIP v předchozím období.

Kontroly byly zaměřeny do následujících oblastí :

- diskriminace;
- vznik a skončení pracovního poměru;
- pracovní doba a doba odpočinku;
- mzda a náhrada mzdy;
- zaškolení, zacvičení, seznámení s riziky a opatřeními k jejich eliminaci;
- zdravotní způsobilost zaměstnanců vykonávajících rizikové práce v kategorii 3. a 4., plnění podmínek stanovených orgánem ochrany veřejného zdraví majících vztah k pracovněprávním podmínkám nebo úpravě pracovních podmínek ve vazbě na pracovní prostředí a bezpečnost práce;
- provedení lékařských prohlídek zaměstnanců vykonávajících noční práci;
- dodržování bezpečných pracovních postupů a stanovených opatření k eliminaci rizik na pracovištích.

Výsledky kontrolní činnosti a získané poznatky

Stanovené množství kontrol v rámci systému SÚIP bylo překročeno, celkem bylo provedeno 123 kontrol u 117 subjektů. Jednotlivé OIP přistupovaly k úkolu podle svých možností a lze odpovědně říci, že kontroly naplnily vlastní zaměření a cíle, přičemž získané poznatky je možno kvantifikovat a zároveň z nich abstrahovat důležité informace, aspekty a trendy v oblasti dodržování pracovněprávních předpisů, a s tím souvisejících pracovních podmínek u cizinců a u jejich přípravy k bezpečnému výkonu práce.

V rámci provedených kontrol bylo zjištěno, že struktura závažnosti a počtu zjištěných nedostatků obsahovala rozdílnosti s ohledem na velikost kontrolovaných subjektů a přístup k péči o zaměstnance, spočívající ve znalosti povinností zaměstnavatele v pracovněprávních vztazích, v odbornosti a erudici včetně profesionálního či neprofesionálního přístupu. Projevilo se ve značné míře i podceňování dodržování pracovněprávních předpisů, kdy zaměstnavatelé mají větší povědomí o povinnostech ve vztahu k ČSSZ a FÚ. Závažnost dodržování povinností v pracovněprávních vztazích se jeví pro mnohé jako určité novum a vlastní kontroly potvrdily potřebnost a důležitost preventivních kontrolních akcí.

Provedenými kontrolami bylo zjištěno celkem 376 nedostatků v 2 076 případech (s násobností). Nejčetnější skupinu negativních zjištění tvořila právě oblast - vznik a skončení pracovního poměru (ustanovení § 27 až § 82 ZP), tedy počátek a ve většině případů i příčina následných podnětů. Z celkového počtu kontrol bylo zjištěno 152 případů porušení pracovněprávních předpisů (s násobností 973), což v procentuálním vyjádření činí 33,7 % z celkového počtu zjištěných závad. V této skupině je nejčastějším porušením neinformování, a to nejpozději do jednoho měsíce od vzniku pracovního poměru, o právech a povinnostech zaměstnance vyplývajících z pracovního poměru (délka dovolené, údaje o výpovědních dobách, údaj o mzdě a způsobu odměňování, splatnosti mzdy, termínu výplaty mzdy, místu a způsobu vyplácení mzdy, stanovení týdenní pracovní doby a rozvržení pracovní doby). Mezi častá porušení povinností v této oblasti bylo nevydávání potvrzení o zaměstnání zaměstnanci při skončení pracovního poměru.

Druhou nejčetnější skupinou negativních zjištění byla oblast – zdravotní způsobilost pro rizikové práce v kategorii 3. a 4. a plnění podmínek stanovených orgánem ochrany veřejného zdraví majících vztah k pracovněprávním podmínkám nebo úpravě pracovních podmínek ve vazbě na pracovní prostředí a bezpečnost práce, která tvořila porušení v 47 případech (16,15 %).

Třetí, co do četnosti zjištěných nedostatků, je oblast – pracovní doba a doba odpočinku (ustanovení § 83 až § 99 ZP), a to v počtu 31 porušení v 57 případech (14,43 %).

Zde dominují zejména nedostatky v evidenci pracovní doby, rozvržení pracovní doby, v přestávkách v práci a práci přesčas.

V pořadí čtvrté místo obsadily zjištěné nedostatky v oblasti – mzda a náhrada mzdy (zde porušování zákona č. 1/1992 Sb., o mzdě, odměně za pracovní pohotovost a o průměrném výdělků, ve znění pozdějších předpisů), kterých bylo 9 a zjištěny byly ve 14 případech, což představuje 14,09 %.

Jednalo se především o tyto nedostatky: neodpovídající zařazení zaměstnance do příslušného tarifního stupně, nedodržení splatnosti mzdy, nevyplacení mzdy, nevyplacení příplatků za práci ve ztíženém a zdraví škodlivém pracovním prostředí a za práci v noci.

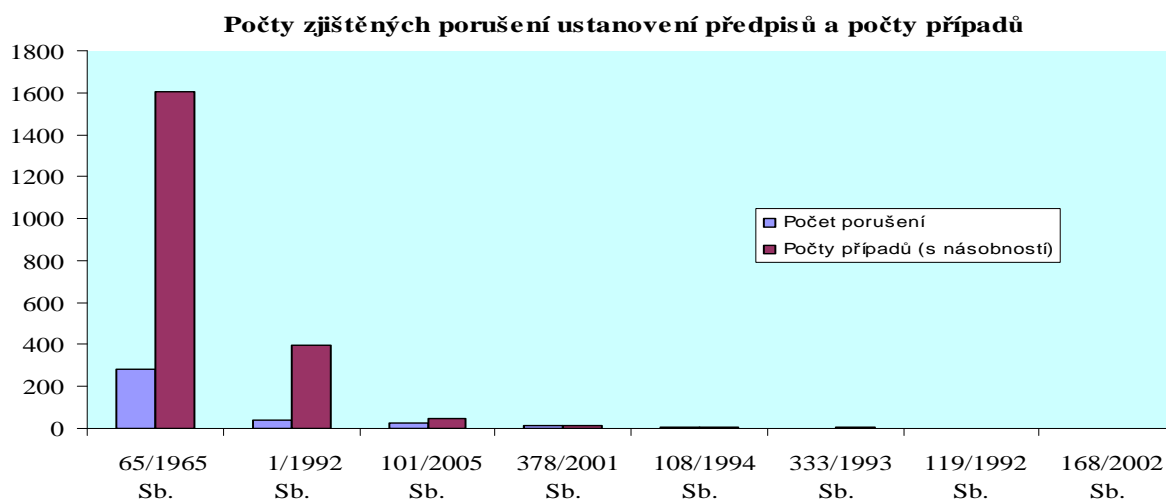
V pořadí pátou skupinou ve zjištěných nedostacích byla oblast – zaškolení, zacvičení, seznámení s riziky a opatřeními k jejich eliminaci (zejména ustanovení § 133, § 133a ZP) – zjištěno bylo 42 porušení ve 167 případech (11,34 %).

Na šestém místě byla oblast – dodržování bezpečných pracovních postupů a stanovených opatření k eliminaci rizik na kontrolovaných pracovištích, kdy porušení bylo zjištěno ve 30 případech, což je 10,31 %.

S menší četností byly zjištěny nedostatky v oblasti – provedení lékařských prohlídek pro výkon noční práce, a to v počtu 6 porušení (2,06 %).

U žádné z provedených kontrol nebyl zjištěn (spíše prokázán), případ diskriminace, a to ani v oblasti pracovních podmínek, ani z důvodu pohlaví, rasového či etnického původu, národnosti atd. Přitom právě zadání úkolu směřovalo především do této konkrétní oblasti, která se obecně velice těžko prokazuje a stěžovatel by s největší pravděpodobností byl sám proti zaměstnavateli, ale i spolupracovníkům, kteří by se báli o svou pozici (práci).

Graf č. 17

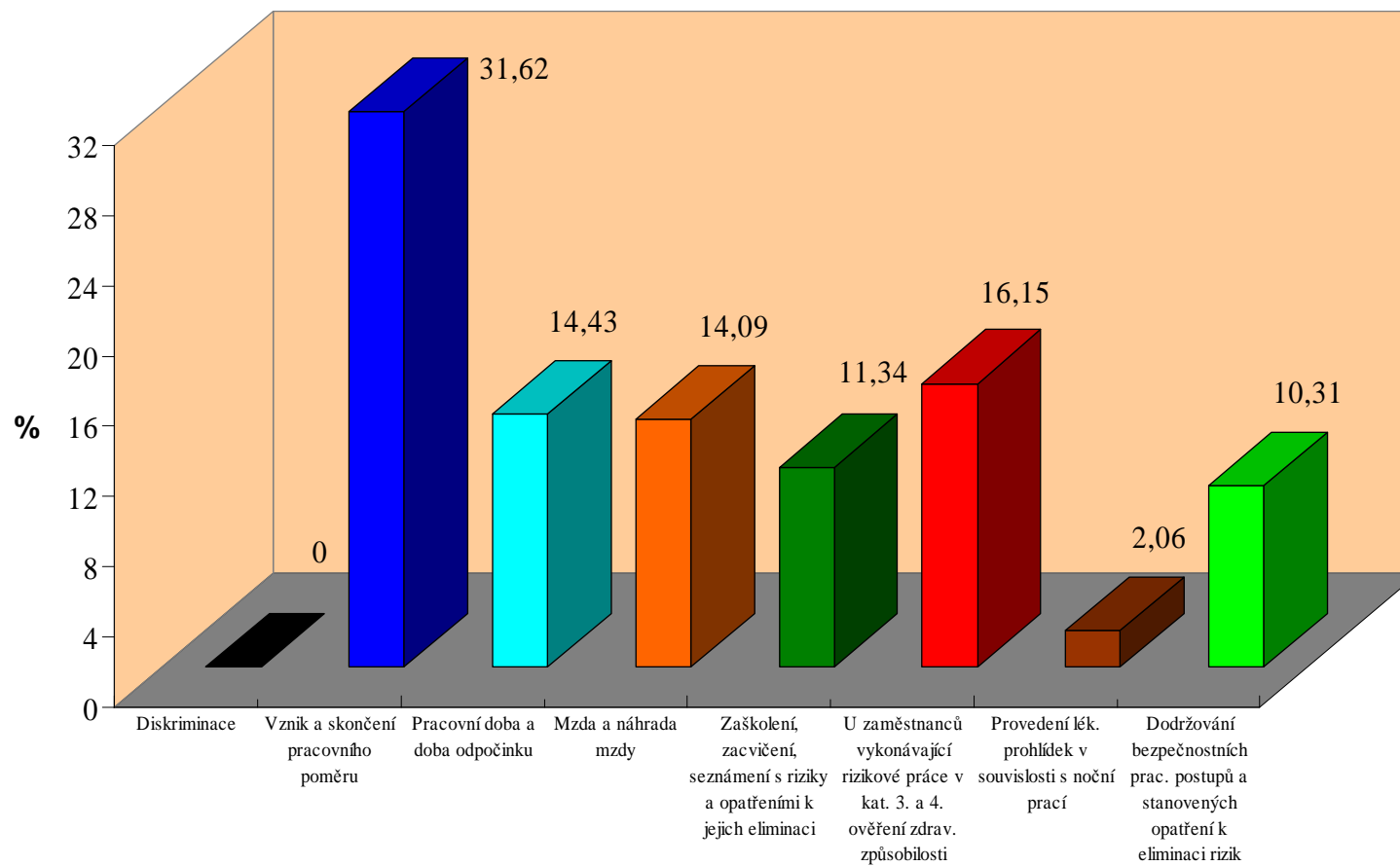
Na druhou stranu musíme konstatovat, že systém běžně nemá evidován žádný podnět cizinců na porušování pracovněprávních předpisů. Pokud ho systém obdržel, získal takový podnět zprostředkovaně; navíc se jednalo o stav, který již nebylo možné kontrolní činností zjistit a důkazně doložit. Může to být z různých důvodů – neznalost našich předpisů, malá znalost českého jazyka –, ale především z obavy ze ztráty zaměstnání, obavy z reakcí zprostředkovatelů práce, protože i navzdory výše popsaným problémům zaměstnanci pracují takřka ve všech případech za lepších pracovních a mzdových podmínek, než v jejich rodné zemi. Ztížené životní podmínky některých cizinců pracujících v České republice nejsou důsledkem diskriminace ze strany zaměstnavatelů. Příčiny je nutné hledat v nekalých praktikách některých zprostředkovatelů práce (odvádění části výdělků, izolace od společnosti), závislosti na osobách z jejich země, snaze o maximální úsporu vydělaných peněz apod. To však nelze slučovat s pracovněprávními předpisy. Za přestupky nebo správní delikty zjištěné kontrolní činností byly uloženy 4 pokuty v celkové výši 67 000 Kč.

Závěr a návrh opatření

Z výsledků kontrol provedených jednotlivými inspektory OIP můžeme konstatovat, že stanovený cíl byl splněn v souladu se zadáním. Je zřejmé, že struktura závažnosti zjištěných nedostatků a počet nedostatků obsahovaly rozdílnosti. Ke zjištěným nedostatkům byla uložena opatření a stanoveny přiměřené lhůty k jejich odstranění. Dále byly vyžadovány písemné zprávy o přijatých opatřeních zaměstnavateli. V případech zjištění závažného neplnění povinností uložených zaměstnavatelům v pracovněprávních a bezpečnostních předpisech bylo se zaměstnavateli zahájeno správní řízení o uložení pokuty. Zároveň je nutné dodat, že u některých opatření lhůta na odstranění závad dosud běží a nelze tedy objektivně hodnotit přístup kontrolovaných subjektů ke zjištěným závadám a to, zda došlo k jejich odstranění. Při vlastním provádění kontrol byly patrné velké rozdíly v úrovni dodržování daných předpisů při zaměstnávání cizinců. U subjektů s větším počtem zaměstnanců byly většinou zjištěny jen malé nedostatky, zatímco u subjektů s malým počtem zaměstnanců byly zjišťovány závažnější nedostatky. Z toho lze usuzovat, že subjekty, kde je personální práce profesionalizována, nedochází tak často k prokazatelnému porušování předpisů. Výsledky kontrol měly především preventivní účel a reagovaly tak na podání nebo upozornění na tuto problematiku. Vzhledem k tomu, že v budoucnu bude docházet stále k většímu počtu zaměstnávání cizinců, a vzhledem ke zjištěným nedostatkům, bude nezbytné obdobnou kontrolní akci opětovně zařadit do programu kontrolních akcí.

Graf č. 18

Graf dodržování pracovněprávních předpisů při zaměstnávání cizinců

HÚ.06.1.09 „AZBEST“ – Evropská kontrolní kampaň 2006

V loňském roce schválil Výbor vrchních inspektorů práce (SLIC) v členských státech Evropské unie provedení inspekční kampaně zaměřené na práce s azbestem. V České republice byla kampaň prováděna orgány ochrany veřejného zdraví, které ke spolupráci přizvaly orgány inspekce práce. Výběr subjektů byl proveden na základě informace ohlašování práce s azbestem orgánům ochrany veřejného zdraví a předpokládalo se, že budou provedeny kontroly u 30 subjektů. V rámci provádění kampaně systém Státního úřadu inspekce práce kontroloval, jak jsou uplatňovány právní předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci v oblastech specifických pro určitá pracoviště.

Cílem úkolu bylo shromažďování, srovnávání a analyzování výsledků členských států, které se kampaně zúčastní, s cílem zjistit, jakým způsobem jsou dodržovány právní předpisy na ochranu pracovníků při práci a manipulaci s azbestem. OIP byly k provedení úkolu vyzvány místně příslušnými hygienickými stanicemi. Kontroly byly prováděny v době od 15. 9. do 15. 11. 2006.

Předmět kontroly:

Kontroly byly zaměřeny na zajišťování bezpečnosti práce a ochrany zdraví na pracovištích s expozicí azbestu; a byly provedeny podle jednotných kontrolních seznamů sestavených pracovní skupinou SLIC se zaměřením na:

1. demolice, údržba a odstraňování azbestocementových výrobků,
2. odstraňování výrobků ze slabě vázaného azbestu,
3. likvidace odpadních materiálů obsahujících azbest.

Kontrolní seznamy byly podkladem pro instruktáž k provedení kontrolní akce, která proběhla dne 14. 9. 2006 ve spolupráci s orgány ochrany veřejného zdraví.

Zjištěné skutečnosti:

OIP se aktivně zúčastnily realizace kampaně v průběhu měsíců září–listopad 2006. V tomto období bylo navštíveno celkem 28 subjektů.

Výsledky kontrol jsou zaznamenány v protokolech OIP a ve vzájemné spolupráci obou orgánů státní kontroly (OIP + KHS) byly zpracovány závěry z každé kontroly. V rámci kampaně bylo provedeno 15 kontrol na staveništích, kde byly prováděny demolice a odstraňování azbestocementových výrobků (např. výměna střešní krytiny, přípravné práce a demontáž azbestocementové výplně boletických panelů v obvodovém plášti budovy), 12 kontrol na skládkách, kde dochází k likvidaci azbestu do určeného sektoru řízené skládky, a 1 kontrola byla provedena v organizaci, která odstraňovala výrobky ze slabě vázaného azbestu (stínící desky v elektrokanálu).

Subjekty, které byly při kampani navštíveny, se dají rozdělit do dvou základních skupin:

Skupina č. 1 zahrnuje subjekty, které naprosto neznají problematiku azbestu a neznají jeho škodlivé účinky. Zaměstnavatelé neprovádí školení o BOZP, připouští, aby zaměstnanci vykonávali práce ve výškách bez toho, aby ověřili zdravotní způsobilost, neinformují zaměstnance o tom, do jaké kategorie byla jimi vykonávaná práce zařazena, neseznamují zaměstnance s vyhodnocením rizik a přijatými opatřeními, přidělují nevhodné OOPP k ochraně před vdechovaným prachem. Zaměstnavatelé neplní ohlašovací povinnost, neoznačují vstupy bezpečnostními značkami a tabulkami se zákazem vstupu.

Tito zaměstnavatelé absolutně neplní povinnosti stanovené jim právními předpisy a ohrožují životy nejen svých zaměstnanců, ale také veřejnosti. Je však zarážející, že dle vyjádření těchto zaměstnavatelů, nebyli na nebezpečí práce s azbestem nikdy nikým upozorněni, a to ať ze strany krajského úřadu, který vydával povolení na ukládání nebezpečného odpadu

a schvaloval provozní řád skládky TKO, tak ze strany stavebního úřadu, který vydával souhlas k ohlášeným stavebním pracím (např. výměna střešní krytiny).

U skupiny č. 2 – subjektů se znalostí problematiky škodlivých účinků azbestu – byla jednoznačně znát připravenost na práci s tímto materiálem, znalost jeho nebezpečných účinků a znalost legislativy, projevila se i znalost podmínek práce osob vykonávajících práci s azbestem. Zároveň je však i zde nutné dodat, že i organizaci, která se zaměřila na školení pro práci s azbestem, ověření zdravotní způsobilosti pro práci s ním, ohlášení prací, poskytování vhodných OOPP, unikne v souvislosti s prací s azbestem ověření zdravotní způsobilosti pro práci ve výšce nebo povinnost zpracovat pro práce s azbestem pracovní postup.

Závěr:

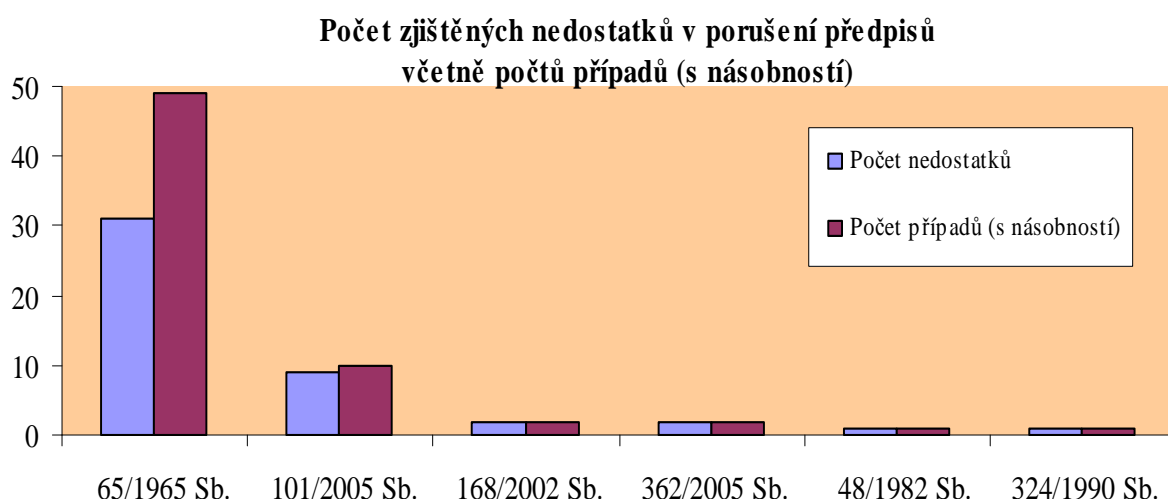
Ze zjištěných výsledků jednoznačně vyplývá, že problémem při práci s azbestem je především nedostatečná informovanost zaměstnavatelů o jeho účincích na zdraví, které mohou nastat při chybném nebo neodborném postupu prací s tímto zdraví škodlivým materiálem. Pokud subjekty budou s touto problematikou seznámeny, provedou alespoň minimální hodnocení rizikových faktorů a přijmou nutná opatření. Proto by bylo vhodné provést informační kampaň zaměřenou na škodlivé účinky azbestu a na možnosti nemoci z povolání vyvolané expozicí azbestu.

Ze zjištění OIP a orgánů ochrany veřejného zdraví byla pro SLIC zpracována zpráva, kterou garantovalo Ministerstvo zdravotnictví. Při kontrolní činnosti byly za přestupky a správní delikty uloženy 4 pokuty v celkové výši 20 000 Kč.

Tab. č. 26 Údaje o úkonech provedených OIP

OIP	3.00	4.00	5.00	6.00	7.00	8.00	9.00	10.00	celkem
počet kontrolovaných subjektů	4	3	4	3	6	3	3	2	28
počet kontrol	4	3	4	3	6	3	3	2	28
počet zjištěných případů (s násobností)	21	0	4	22	1	13	4	0	65

Graf č. 19

Tab. č. 27 Nejčastěji porušené předpisy

Předpis	Počet porušení – násobnost	% ze zjištěných porušení
NV č. 168/2002 Sb.	3	4,5%
NV č. 362/2005 Sb.	3	4,5%
NV č. 101/2005 Sb.	10	15,1%
ZP	50	75,8%

Tab. č. 28 Nejčastěji porušovaná ustanovení ZP a NV č. 360/2005 Sb.

Předpis	Obsah § z předpisů	Počet porušení
ZP § 133	Povinnosti zaměstnavatele	26
§ 134a	Výrobní a pracovní prostředky a zařízení	7
§ 133a	OOPP pro zaměstnance	4
§ 32	Nedostatky v pracovních smlouvách	4
§ 134	Pracoviště a pracovní prostředí	3
§ 134e	Organizace práce a pracovní postupy	3
NV č. 362/2005 Sb. § 4	Konkrétní nedostatky	8
§ 3	Technické a organizační opatření proti pádům z výšky a do volné hloubky	2

HÚ 06.1.19 Integrovaná inspekce podle zákona č. 353/1999 Sb., o prevenci závažných havárií, ve znění pozdějších předpisů

V roce 2006 proběhla již léta pravidelně do programu kontrol zařazovaná inspekce na základě požadavků zákona č. 353/1999 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o prevenci závažných havárií). Od 1. 6. 2006 podle zákona č. 59/2006 Sb.

Integrovaná inspekce je prováděna u subjektů skupiny B každoročně a u subjektů skupiny A zpravidla jednou za tři roky. Výběr subjektů je upřesněn ve schváleném plánu kontrol, včetně jejich termínů (vypracovává ČÍŽP). OIP, v rámci své působnosti, provedly v roce 2006 kontrolu společně s ČÍŽP a ostatními orgány státní správy. Integrované inspekce mají za cíl společnou inspekci přispět k zlepšení reálného stavu u vybraných podniků a snížit riziko vzniku závažných havárií s následky na zaměstnance, okolí podniku a na životní prostředí.

Zaměření kontroly a její rozsah

Kontroly byly zaměřeny především na:

- odstranění nedostatků z minulé kontroly,
- zhodnocení úrovně školení zaměstnanců o předpisech k zajištění bezpečnosti práce, včetně ověření znalostí a kontroly jejich dodržování,
- posouzení stavu technického zařízení uvedeného v dokumentaci vzhledem k reálnému stavu, včetně revizí zařízení (za účasti specialistů VTZ),
- způsob skladování nebezpečných chemických látek, včetně značení zásobníků a skladů s nebezpečnými chemickými látkami a únikových cest,
- vykládku a nakládku nebezpečných látek v souladu s předpisem ADR,
- přidělení OOPP na základě hodnocení rizik, jejich používání zaměstnanci,
- zhodnocení pracovní úrazovosti.

Zjištěné skutečnosti

Schvalování bezpečnostní dokumentace

Schvalování bezpečnostní dokumentace probíhá průběžně od 29. 1. 2002. Schvalování probíhá nezávisle na prováděných fyzických kontrolách.

Provozovatelé kontrolovaných subjektů předložili zpracovanou bezpečnostní dokumentaci [skupina A - bezpečnostní program prevence závažné havárie ve smyslu ustanovení § 8 a § 9, skupina B - bezpečnostní zprávu ve smyslu ustanovení § 10 a § 11 a vnější havarijní plán ve smyslu ustanovení § 18, § 19, § 20 zákona č. 59/2006 Sb. (dříve obdobně podle zákona č. 353/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů)] krajským úřadům. Tyto dokumentace byly následně zaslány k vyjádření Ministerstvu životního prostředí a dotčeným orgánům státní správy.

Inspektoři OIP se vyjadřovali v minulém roce k 38 bezpečnostním dokumentacím subjektů a k 7 vnějším havarijním plánům. K 17 dokumentacím vnesly OIP připomínky, ostatní byly bez připomínek.

V průběhu připomínkového řízení byly zjištěny inspektory převážně nedostatky související s novými právními předpisy (např. zákon č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, uvádí nově odborně způsobilou osobu místo dříve uvedenou autorizovanou osobu). Nedostatky se vyskytovaly také v případech změny majitele zařízení, popřípadě souvisely s úpravou zařízení.

Zhodnocení

Posuzování bezpečnostní dokumentace je jednou z činností OIP, kterou jim ukládá zákon. Proti předcházejícím létům se zmenšil objem posuzované dokumentace a zároveň se zvýšila kvalita zpracování. V dalších letech se kromě nově zařazených subjektů budou posuzovat aktualizované dokumentace.

Do 31. prosince 2006 bylo schváleno krajskými úřady 141 dokumentací (62 bezpečnostních programů a 79 bezpečnostních zpráv). K tomuto datu je evidováno 181 subjektů, včetně nově zařazených.

Kontrola podle zákona č. 353/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, respektive zákona č. 59/2006 Sb.

Kontrolní orgány krajského úřadu se zaměřily na agendu zákona č. 353/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 59/2006 Sb.; ostatní inspekční orgány prováděly kontrolu podle svého zmocnění. Inspektoři OIP prováděli kontrolu podle zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů. V rámci úkolu bylo provedeno celkem 113 kontrol, z toho bylo provedeno 10 kontrol následných. Celkem směřovaly k 24 subjektům skupiny A a 74 subjektům skupiny B (viz tabulka č. 30). Kontroly byly rozloženy do jednoho až čtyř dnů, podle velikosti kontrolovaných subjektů. Počet zjištěných závad (celkem 416) potvrzuje význam kontrol. Podrobný přehled závad je uveden po regionech v tabulce č. 31 (s násobností 1094).

Zjištěné závady:

Všeobecná část

Kontroly byly zaměřené na obsah osnov školení zpracovaných na jednotlivé odbornosti. V 16 případech byly při kontrole zjištěny nedostatky při školeních o BOZP. Provedena byla i námatková kontrola znalostí zaměstnanců z oblasti BOZP a jejich informovanost o bezpečnostní dokumentaci.

Odborná část

Kontrolou byly zjištěny nedostatky v odborné způsobilosti zaměstnanců na rizikových pracovištích (3 závady), nedostatky v prevenci rizik (53 závad), nedostatky při skladování a nakládání s chemickými látkami (56 závad) a nedostatky v uspořádání pracoviště s ohledem na bezpečnost práce (71 případů). Provozní dokumentace byla neúplná nebo chyběla celkem v 36 případech. V 10 případech bylo zjištěno nepoužívání OOPP zaměstnanci. Neumístění bezpečnostních značek bylo zjištěno v 21 případech. Nedostatky u výrobních a pracovních prostředků byly zjištěny v 63 případech.

Byly zjištěny například tyto závažné závady:

- ve skladu nebezpečných toxických látek (dichroman draselný, seleničitan sodný, oxid uranu aj.) není provedena analýza rizik pro manipulaci s těmito látkami,
- kontejnery s kyselinou chlorovodíkovou mají bezpečnostní pokyny pouze v anglickém jazyce,
- vstupy do prostorů s nebezpečím výbuchu nejsou označeny bezpečnostními značkami,
- výpustné ventily, ústící do prostoru, kde může dojít k ohrožení osob, nejsou zaslepené nebo zdvojené,
- sklady, kde se chemické látky skladují, nejsou označeny,
- nouzový východ není označen,
- zásobník chemické látky není opatřen bezpečnostním značením.

Vyhrazená technická zařízení

Velká pozornost při kontrole byla zaměřena na zařízení, která se mohou stát zdrojem havárie. Kontrola za účasti specialistů na vyhrazená technická zařízení byla zaměřena na tlaková zařízení (zjištěno 41 závad), plynová zařízení (39 závad) a elektrická zařízení (45 závad).

Při kontrole tlakových, elektrických a plynových zařízení byly zjištěny např. tyto závady:

- chybí pojistný ventil na zásobníku chloru,
- plnírna acetylénu není dostatečně chráněna před účinky statické elektřiny,
- nebyly odstraněny závady po revizi elektrického zařízení,
- na venkovní skladovací ploše byly láhve s propanem umístěny na kanalizační vpusti,
- nebyla provedena provozní revize rozvodu propanu,
- nebyly provedeny pravidelné revize kabelů a elektrických spotřebičů.

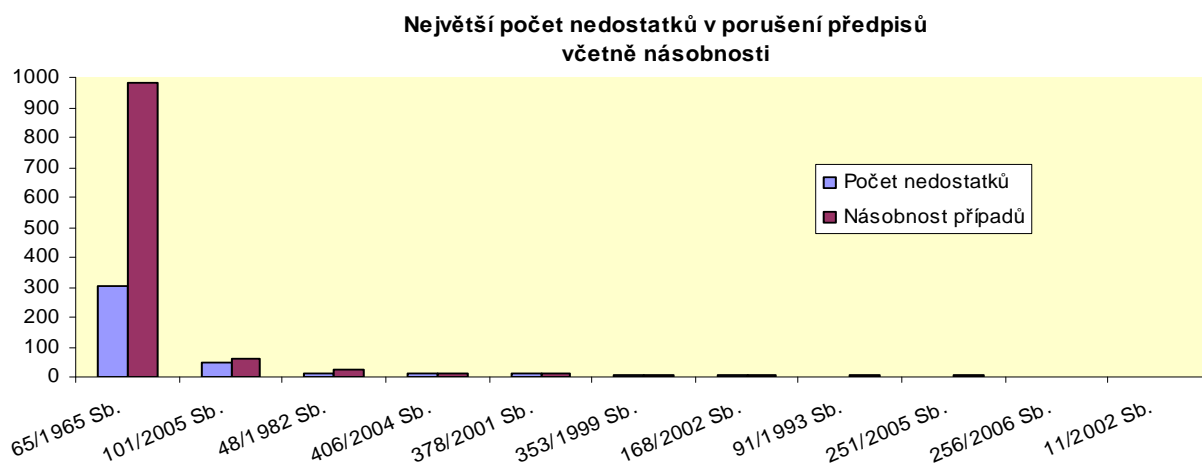
Nejčastěji porušené předpisy

Mezi nejčastěji porušené předpisy patří zákoník práce, kdy bylo zjištěno 301 závad. Dále bylo zjištěno v 49 případech porušení nařízení vlády č. 101/2005 Sb., o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí, v 15 případech porušení vyhlášky č. 48/1982 Sb., kterou se stanoví základní požadavky k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení, ve znění pozdějších předpisů, a v 13 případech porušení nařízení vlády č. 406/2004 Sb., o bližších požadavcích na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví v prostředí s nebezpečím výbuchu.

Tabulka č. 29 Přehled nejčastěji porušených ustanovení výše uvedených předpisů:

předpis	obsah ustanovení	závad	s násobností
ZP § 132a	Prevence rizik	123	160
§ 134a	Výrobní a pracovní prostředky a zařízení	47	485
§ 134e	Organizace práce a pracovní postupy	34	46
§ 133b	Značky a signály	28	45
§ 133	Povinnosti zaměstnavatele	22	51
NV č. 101/2005 Sb. § 4	Konkrétní nedostatky podle přílohy	32	37
§ 3	Konkrétní nedostatky	13	15
§ 199 vyhlášky č. 48/1982 Sb.	Ochranná opatření k elektrickým zařízením	8	16
NV č. 406/2004 Sb. § 4	Technická a organizační opatření k prevenci výbuchů	9	11

Graf č. 20

Zhodnocení

Jednotný přístup ke kontrole umožnil posoudit stav v jednotlivých krajích. Podrobnější zaměření kontrol a vymezení okruhu kontrolovaných objektů po dohodě s ČIŽP ukázal na problé-

my v kontrolovaných organizacích. Technický stav zařízení a uspořádání pracovišť není na požadované úrovni.

Počet závad (416) se výrazně nelišil oproti předchozímu roku. Během kontrol byla udělena 1 pokuta.

Úrazovost v kontrolovaných subjektech

Systematická kontrola zaměřená na úrazovost nutí organizace se touto problematikou více zabývat. Vypočtená četnost úrazů dává srovnatelné měřítko, jak se s touto problematikou jednotlivé subjekty vyrovnávají. Přehled úrazovosti v kontrolovaných organizacích po regionech za pět let je uveden v tabulce č. 32. Mezi nejčastějšími příčinami úrazů zaměstnavatelé uváděli zejména: nedostatky osobních předpokladů, používání nebezpečných postupů, špatně nebo nedostatečně odhadnuté riziko. Mezi nejčastější zdroje úrazů patří: vnitropodniková pracoviště, materiál, předměty - působení ostrými hranami, schody, žebříky, silnice a cesty.

Kontrola úrazovosti byla prováděna za poslední tři roky. V kontrolovaných subjektech je od roku 2002 klesající četnost úrazů. Nejnižší četnost úrazů je v Jihomoravském a Zlínském kraji (průměr za 5 let je 0,93), nejvyšší četnost úrazů je v Jihočeském kraji a v kraji Vysočina (průměr za 5 let je 5,70). Četnost zde negativně ovlivňuje počet úrazů ve sklárnách. Smrtelné úrazy nebyly zaznamenány v posledních 5 letech v působnosti OIP 3.00, OIP 5.00 a OIP 6.00. Ze zjištěných údajů nelze dělat velké závěry, protože se jedná pouze o malou část podniků, v kterých se používají chemické látky.

Spolupráce s ostatními orgány státní správy

Inspektoři neshledali nedostatky při koordinaci kontrolní činnosti a při spolupráci s ČIŽP, popřípadě s ostatními kontrolními orgány.

Závěr

Cíl úkolu byl splněn. Integrovaná inspekce nebyla negativně ovlivněna ani změnou zákona o prevenci závažných havárií. Dílčím úspěchem všech zúčastněných byla skutečnost, že v roce 2006 došlo pouze k jedné závažné havárii způsobené vybranými nebezpečnými látkami (únik odpadních kyanidových vod z Draslovky Kolín do Labe).

Tabulka č. 30 Souhrnné údaje o provedených inspekcích

OIP	3.00	4.00	5.00	6.00	7.00	8.00	9.00	10.00	celkem
Provedeno kontrol	5	22	10	10	26	8	14	18	113
Z toho skupina A	1	3	4	0	7	2	0	7	24
skupina B	2	19	5	7	12	7	11	11	74
Zjištěné závady	11	73	41	2	148	27	13	101	416
Násobnost závad	430	182	49	2	279	27	13	126	1094
Pokuty	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Organizace bez závad	0	1	2	4	0	5	5	0	17

Tabulka č. 31 Zjištěné nedostatky

OIP	Počty nedostatků
<i>Všeobecná část</i>	
Odstranění nedostatků z minulé kontroly	1
Plnění přijatých opatření z bezpečnostní dokumentace	7
Školení BOZP zaměstnanců	16
<i>Odborná část</i>	
<i>Skladování a nakládání s chemickými látkami</i>	
Odborná způsobilost	3
Zdravotní způsobilost	2
Prevence rizik	53
Pracovní postupy	56
Pracoviště	71
Provozní dokumentace	36
Používání OOPP	10
Bezpečnostní značky	21
Pracovní úrazovost	1
<i>Vyhrazená technická zařízení</i>	
Tlaková zařízení	41
Plynová zařízení	39
Elektrická zařízení	45
Jiné zjištěné závady	14

Tabulka č. 32 Úrazovost v kontrolovaných organizacích

OIP	3.00	4.00	5.00	6.00	7.00	8.00	9.00	10.00	celkem
zaměstnanci	2 135	8 824	2 302	6 512	11 777	4 053	3 162	40 173	78 938
úrazy	29	117	147	110	330	78	26	422	1259
2001 četnost	1,36	1,33	6,39	1,69	2,80	1,92	0,82	1,05	1,59
zaměstnanci	2 127	8 359	2 205	6 291	11 141	3 516	3 082	30 294	67 015
úrazy	36	160	161	102	281	68	37	435	1280
2002 četnost	1,69	1,91	7,30	1,62	2,52	1,93	1,2	1,43	1,91
zaměstnanci	2 183	8 019	2 350	6 086	10 915	3 322	4 538	25 047	62 460
úrazy	30	139	158	102	262	18	31	286	1026
2003 četnost	1,37	1,73	6,72	1,68	2,40	0,54	0,68	1,14	1,64
zaměstnanci	2 153	7 642	2 741	5 814	10 529	3 072	3 988	21 168	57 107
úrazy	34	111	118	65	241	12	38	301	920
2004 četnost	1,58	1,45	4,30	1,12	2,29	0,39	0,95	1,42	1,61
zaměstnanci	2 583	7 698	2 840	5 811	6 699	2 997	3 911	10 839	43 378
úrazy	38	126	125	23	95	18	42	182	649
2005 četnost	1,47	1,64	4,40	0,40	1,42	0,60	1,07	1,68	1,50
Počet SPÚ	0	2	0	0	1	1	1	8	13

HÚ 06.1.20 Program „Bezpečný podnik“

Program „Bezpečný podnik“ je každoročně zařazován do úkolů systému Státního úřadu inspekce práce jako jeden z úkolů Národní politiky BOZP, která byla přijata usnesením vlády č. 475 z roku 2003. Jedním z jejích cílů je zvýšení úrovně bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, vedoucí ke snížení pracovní úrazovosti a tím i nákladů s ní souvisejících. Zároveň je v souladu s požadavky Nové strategie ES v oblasti BOZP na léta 2002–2006, tj. dosáhnout vyšší úrovně kultury práce a pracovní pohody v organizacích. Naplnění tohoto cíle lze dosáhnout právě realizací programu „Bezpečný podnik“, jako jednoho z návodů k zavedení systému řízení BOZP, který je plně kompatibilní se systémy řízení jakosti a environmentálního řízení. Svými požadavky zároveň podporuje v organizacích vznik tzv. Programu na podporu zdraví, který je od roku 2005 každoročně vyhlašován hlavním hygienikem ČR pod názvem „Podnik, který podporuje zdraví“. Tím je mimo jiné naplňován požadavek dokumentu „Zdraví pro všechny v 21. století“, který byl přijat usnesením vlády ČR pod č. 1046 z roku 2002. Uplatňování efektivního systému řízení BOZP vede ke snižování pracovní úrazovosti, nemocnosti a k celkovému zvyšování úrovně BOZP v organizacích a zároveň i k vyšší konkurenceschopnosti a ekonomické efektivnosti takovýchto organizací. Ze strany státu jsou tak programem „Bezpečný podnik“ pro organizace vytvořeny podmínky pro trvalé zvyšování úrovně BOZP a tím i vyšší kvality života jejich zaměstnanců.

Organizace plnící požadavky programu „Bezpečný podnik“ jsou v řadě případů zapojeny také do každoročně vyhlašovaných kampaní v rámci tzv. Správné praxe, konané u příležitosti Evropského týdne BOZP. Tyto kampaně jsou zaměřeny vždy na jednu konkrétní oblast, představovanou určitým rizikovým faktorem ohrožujícím život a zdraví pracovníků. V roce 2006 se jednalo o kampaň zaměřenou na mladé zaměstnance, která měla za cíl přispět ke zvýšení bezpečnosti mladých zaměstnanců na pracovištích.

Z hlediska prevence je cílem programu především vytvoření podmínek pro předcházení vzniku mimořádných událostí (úrazů, havárií) v organizacích. Tomu odpovídají i požadavky programu, jejichž plnění je především plněním požadavků předpisů realizovaným systémovým přístupem. Jedním z cílů je rovněž dosažení stavu, kdy organizace, která získá osvědčení „Bezpečný podnik“, vyžaduje uplatňování systémového přístupu k řízení BOZP také od svých dodavatelů a ostatních s ním spolupracujících subjektů.

Zadání

Na plnění požadavků programu „Bezpečný podnik“ se podílely všechny OIP na základě žádostí o ověření shody zavedeného systému řízení BOZP v organizacích s požadavky programu „Bezpečný podnik“, podaných organizacemi na OIP. Při kontrolní činnosti organizace ověřily splnění všech požadavků programu, které se na danou organizaci vztahují, s ohledem na vykonávané činnosti.

Při ověřování OIP posuzovaly, zda organizace plní požadavky programu týkající se poskytování potřebných informací zaměstnancům a zda jsou jejich znalosti v předepsaném rozsahu ověřovány. V případě, že se v organizaci (nebo na jejím pracovišti) vyskytovaly další subjekty (dodavatelé, spolupracující firmy), OIP ověřily, jak je zajištěna součinnost na úseku prevence rizik, vzájemná informovanost o rizicích mezi jednotlivými firmami a zda jsou plněny další požadavky stanovené v této souvislosti právními předpisy.

Výsledky z kontrol organizací

V roce 2006 provedly OIP kontroly celkem ve 14 organizacích. Z tohoto počtu 6 organizací získalo již druhé osvědčení v pořadí a 3 organizace již třetí osvědčení v pořadí (platnost

osvědčení je tři roky). OIP zároveň prováděly každoroční následnou kontrolní činnost systému řízení v organizacích, které již toto osvědčení vlastní, a to celkem u 35 organizací (organizační složky ČEZ, a.s., byly kontrolovány všemi OIP - viz přehled). V průběhu roku 2006 podal OIP pro Moravskoslezský kraj a Olomoucký kraj na základě výsledku následné kontrolní činnosti systému řízení BOZP v organizaci ŽDB Bohumín (ŽDB GROUP a.s.) doporučení zrušit platnost jí vydaného osvědčení. Důvodem ke zrušení platnosti osvědčení byl vznik 4 pracovních úrazů v roce 2006, vyžadujících hospitalizaci delší než 5 dnů. Při šetření těchto pracovních úrazů bylo zjištěno porušení předpisů pouze ze strany organizace.

V roce 2006 byly, přes celkové zlepšení přístupu managementu většiny organizací k plnění požadavků programu, zjištěny určité neshody. Inspektoři OIP je projednali se zmocněnými zástupci organizací; většina z nich byla odstraněna v termínu do ukončení kontroly. U prověřovaných organizací nebyly zjištěny neshody zásadního charakteru. Výjimku představovala jedna organizace, kde při ověřování shody systému řízení BOZP v rámci následné kontroly inspektoři OIP zjistili, že tato organizace neprovádí každoroční audit systému. Management této organizace také nepostupoval v souladu se zásadami programu „Bezpečný podnik“, neboť činnosti spojené s ověřováním shody systému řízení delegoval na externí pracovníky, kteří pro tuto organizaci zajišťují služby v oblasti BOZP. OIP zahájil s organizací správní řízení na základě zjištěného porušení předpisů k zajištění BOZP při své podnikatelské činnosti. Na základě zjištění při následné kontrole, kdy organizace nesplnila již dříve uložená opatření, uložil OIP této organizaci za správní delikt pokutu ve výši 100 000 Kč.

Oproti tomu je pozitivním zjištěním přístup většiny ostatních organizací, kdy inspektoři OIP zjistili jejich dobrou připravenost k zavedení systému řízení BOZP, a to zejména v případě organizací, které již měly zaveden systém řízení jakosti nebo environmentální systém řízení. U těchto organizací dochází také stále častěji k realizaci vyššího stupně systémového řízení, tj. k zavedení integrovaného systému řízení, který v rámci celé organizace pokrývá jak oblast jakosti a životního prostředí, tak i oblast řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Rozdílný je rovněž názor některých firem a OIP na každoroční ověřování systému řízení ze strany OIP u organizačních složek jedné organizace a předkládání stanovisek jinými kontrolními orgány – Českou inspekcí životního prostředí, Hasičským záchranným sborem a hygienickou službou.

Neshody zjišťované v průběhu prověrek se týkaly např.:

- neplnění stanovených povinností:
 - od dodavatelů různých činností nejsou vyžadovány informace o rizicích, která se vyskytují při jimi prováděných činnostech, tato rizika tak nejsou předmětem informování zaměstnanců organizace a nejsou stanovena opatření k jejich eliminaci,
 - ve smlouvách o pronájmu nejsou stanoveny povinnosti nájemce při provozu VTZ (kontroly a revize zařízení, informování nájemce atd.),
 - nejsou stanoveny postupy pro získání a udržování znalostí vlastních auditorů, s určením rozsahu teoretické a praktické přípravy,
 - interní dokumentace není včas aktualizována v souladu s nově vydanými předpisy (v interních směrnících jsou uváděny odkazy na již neexistující předpisy),
 - lékařské prohlídky nejsou prováděny v souladu s interními předpisy,
 - nejsou vedeny záznamy o odstraňování závad uvedených v revizních zprávách,
 - není provedeno označení vstupů do prostor s nebezpečím výbuchu;
- neshody údajů uvedených v dokumentaci systému řízení a v provozu:
 - v registru rizik nejsou uvedena rizika vztahující se k novým technickým zařízením a opatření k minimalizaci, případně k omezení negativního působení rizik,
 - nejsou odstraňovány závady zjištěné při interních kontrolách a revizích ve stanovených termínech,

- osnova školení BOZP prováděného na jednotlivých pracovištích neobsahuje konkrétní předpisy a jejich ustanovení, návody na obsluhu strojů, organizační směrnice atd., které se k danému pracovišti vztahují,
- instalovaná technická zařízení nesplňují požadavky podle protokolů o určení vnějších vlivů, protokol není doplněn o nová pracoviště;
- identifikace, hodnocení a opatření k minimalizaci rizik není zpracováno pro všechna pracoviště, není doplňováno podle změn technologie;
- protokoly o určení prostředí neodpovídají prostředí, ve kterém je zařízení provozováno, protokoly nejsou doplněny o nová pracoviště;
- organizační směrnice pro provoz vyhrazených zařízení není aktualizována s ohledem na měnící se podmínky a neuvádí konkrétní požadavky a podmínky provozu v organizaci.

Neshody zjištěné OIP byly většinou organizací odstraněny již v průběhu ověřování shody systému řízení BOZP.

Z výsledků namátkového ústního ověřování znalostí zaměstnanců vyplývá následující:

- propagace programu „Bezpečný podnik“ a informování zaměstnanců o systému řízení BOZP je v kontrolovaných organizacích většinou realizováno v rámci školení, pracovních porad, v podnikových časopisech a na nástěnkách, kde je uváděno, jak organizace postupuje v plnění požadavků programu. Informovanost zaměstnanců je vesměs dobrá, zejména u organizací, které provádí audit opakovaně;
- nebyly zjištěny zásadní nedostatky ve znalostech zaměstnanců o bezpečných pracovních postupech a zásadách bezpečné práce;
- pozitivním je zjištění znalostí zaměstnanců o postupu při vzniku tzv. skoronehod jako jednoho z prostředků prevence mimořádných událostí (úrazů, havárií).

Celkově lze konstatovat, že se zlepšuje spolupráce zaměstnanců s vedením organizací při oznamování tzv. skoronehod a stanovení opatření k zamezení jejich opakování.

Poznatky z realizace programu „Bezpečný podnik“

Zlepšuje se odborná připravenost organizací, a to zejména těch, ve kterých je již zaveden systém řízení jakosti nebo environmentální systém řízení (podle ISO 9000, ISO 14000 atd.). V některých organizacích se stává systém řízení BOZP podle programu „Bezpečný podnik“ součástí integrovaného systému řízení, umožňujícího zjednodušení dokumentace a zefektivnění celkového řízení procesů a činností realizovaných v organizaci. Z následných kontrol systému řízení BOZP vyplývá, že plnění požadavků programu u organizací, které jsou držiteli osvědčení, výrazně ovlivňuje oblast BOZP, především z hlediska prevence (předcházení vzniku pracovních úrazů, provozních nehod, nemocí z povolání). Pozitivním je především zjištění, že organizace, které již vlastní osvědčení „Bezpečný podnik“, ve většině případů také vyžadují systémový přístup k řešení problematiky BOZP i od svých dodavatelů a dalších spolupracujících subjektů.

Na základě doporučení OIP bylo v roce 2006 osvědčení „Bezpečný podnik“ předáno následujícími organizacím (ve dvou termínech předávání):

V měsíci květnu:

VOKD, a. s. *)

MP Krásno, a. s. *)

Vesuvius Solar Crucible s. r. o.

ČESKÁ RAFINÉRSKÁ, a. s.

Pražská teplárenská, a. s.

OIP pro Moravskoslezský kraj a Olomoucký kraj

OIP pro Jihomoravský kraj a Zlínský kraj

OIP pro Moravskoslezský kraj a Olomoucký kraj

OIP pro Ústecký kraj a Liberecký kraj

OIP pro hl.m. Prahu

Energotrans, a. s.	OIP pro Středočeský kraj
Biocel Paskov, a. s. *)	OIP pro Moravskoslezský kraj a Olomoucký kraj
SPOLANA, a. s.	OIP pro Středočeský kraj
Plzeňská teplárenská, a. s.	OIP pro Plzeňský kraj a Karlovarský kraj

*) OIP ukončil kontrolu organizace v závěru roku 2005, z toho důvodu bylo osvědčení předáno až v následujícím roce, v květnu 2006.

V měsíci říjnu:

R & M UNIMONTEX s. r. o.	OIP pro Ústecký kraj a Liberecký kraj
VCES, a. s.	OIP pro Královéhradecký kraj a Pardubický kraj
o.z. Vodohospodářské stavby	
KAUČUK, a. s.	OIP pro Středočeský kraj
Kostecké uzeniny, a. s.	OIP pro Jihočeský kraj a Vysočinu
Teplárna České Budějovice, a. s.	OIP pro Jihočeský kraj a Vysočinu

Závěr a návrh opatření

OIP prováděly v roce 2006 kontroly organizací, které podaly žádost o ověření shody zavedeného systému řízení BOZP s požadavky programu „Bezpečný podnik“ a každoroční následné kontroly organizací již vlastními osvědčení „Bezpečný podnik“. Neshody s požadavky programu, zjišťované v průběhu prověrek organizací, byly organizacemi zpravidla odstraněny v termínu do ukončení prověrky. Na řešení konkrétních problémů se podíleli i inspektoři OIP svými doporučeními a návrhy. Zároveň poskytovali organizacím, které projeví zájem o účast na programu „Bezpečný podnik“, poradenství. V roce 2006 měly OIP za úkol ověřovat v rámci následných prověrek systému řízení BOZP v organizacích, které jsou držiteli osvědčení, také plnění indikátorů zlepšování, tj. zda indikátory zlepšování uváděné organizacemi daná organizace také skutečně plní. V souladu s podmínkami programu měly organizace informace o plnění indikátorů zlepšování zaslat na OIP do konce ledna r. 2007. Z indikátorů zlepšování vyplývá, že management organizací plní prostřednictvím indikátorů požadavek neustálého zlepšování, ať již se jedná o zlepšování pracovních podmínek nebo pracovního prostředí.

Program „Bezpečný podnik“ pokračuje jako průběžný úkol i v roce 2007. Cílem je, v souladu s Národní politikou BOZP, aktivněji působit na organizace a zapojovat větší počet organizací do programu „Bezpečný podnik“.

Tabulka č. 33 Přehled organizací, u kterých proběhlo ověřování shody systému řízení BOZP v roce 2006

OIP	První kontrola systému řízení BOZP v organizaci a prověrka po třech letech (po ukončení platnosti osvědčení)	Každoroční následná prověrka systému řízení BOZP v organizaci
OIP 3.00	Pražská teplárenská, a. s.	Metrostav, a. s. Pražská energetika, a. s. ČEZ, a. s.
OIP 4.00	KAUČUK, a. s. Energotrans, a. s. Spolana, a.s. Energetika Kladno, a.s. VCES, a. s. ČESKÁ RAFINÉRSKÁ, a. s.	KOPOS Kolín, a. s. Celestica Kladno s. r. o. Lovochemie, a.s. ČEZ - EMĚ Horní Počáply - Vodní el. Štěchovice

	(Rafinérie Kralupy/Vlt.) Kovohutě Příbram nástupnická, a. s.	
OIP 5.00	Kostecké uzeniny, a. s. Teplárna České Budějovice, a. s.	DD Lukavec Hochtief CZ, a. s. JE Dukovany Mann + Humel (CZ) s. r. o. Bosch Diesel s. r. o. ČZ, a. s. ČZ Strojárna ČZ Řetězy s. r. o. JE Temelín
OIP 6.00	Plzeňská teplárenská, a. s.	Hexion Speciality Chemicals, a. s. ČEZ, a. s. Elektrárna Tisová
OIP 7.00	R & M UNIMONTEX s. r. o. ČESKÁ RAFINÉRSKÁ, a. s. KAUČUK, a. s.	Chemopetrol, a. s. Lovochemie, a. s. EUROMONT GROUP, a. s. Syner s. r. o. ČEZ, a. s., El. Tušimice, El. Prunéřov
OIP 8.00	VCES, a. s. - VHS Hradec Králové R & M UNIMONTEX s. r. o.	ČEZ, a.s., El. Chvaletice, El. Trutnov (EPO)
OIP 9.00		MIKROP Čebín, a. s. Belagra, a. s. SMO, a. s. Otrokovice KOVOKON Popovice s. r. o. Teplárny Brno, a. s. Nestlé Česko s. r. o. – SFINX Holešov OHL ŽS Brno, a. s. MP Krásno, a. s. BLOCK, a. s. ČEZ, a. s. El. Hodonín Kostecké uzeniny, a. s. - středisko Hodonín
OIP 10.00	Vesuvius Solar Crucible s. r. o.	ČEZ, a. s., El. Dětmárovice, El. Dl. stráně ŽDB GROUP, a. s. BorsodChem MCHZ s. r. o. Biocel Paskov, a. s.

4. Některé souhrnné údaje:

Tabulka č. 34 Počty kontrol a počty kontrolovaných subjektů po hlavních úkolech

OIP	celkem počet		HÚ 06.1.01		HÚ 06.1.02		HÚ 06.1.03	
	subjektů	kontrol	subjektů	kontrol	subjektů	kontrol	subjektů	kontrol
3.00	1 612	1 659	167	183	45	59	743	852
4.00	828	849	70	73	52	52	453	465
5.00	2 050	2 175	99	102	70	81	1434	1 502
6.00	1 003	1 018	98	117	44	46	356	395
7.00	1 220	1 256	88	93	66	79	596	643
8.00	1 732	1 785	149	156	60	60	876	915
9.00	1 576	1 631	189	197	86	87	556	570
10.00	1 654	1 756	100	103	64	112	970	989
celkem	11 675	12 132	960	1 024	487	576	5 984	6 331

OIP	HÚ 06.1.04		HÚ 06.1.05		HÚ 06.1.06		HÚ 06.1.07	
	subjektů	kontrol	subjektů	kontrol	subjektů	kontrol	subjektů	kontrol
3.00	0	0	61	64	397	431	25	31
4.00	135	136	35	37	22	22	14	16
5.00	89	89	48	48	244	258	11	11
6.00	90	102	31	32	280	289	10	10
7.00	81	81	52	54	236	238	11	11
8.00	94	96	37	38	461	475	13	13
9.00	124	131	68	70	475	516	14	15
10.00	83	83	32	39	351	365	14	14
Celkem	696	718	364	382	2 466	2 594	112	121

OIP	HÚ 06.1.08		HÚ 06.1.09		HÚ 06.1.19		HÚ 06.1.20	
	subjektů	kontrol	subjektů	kontrol	subjektů	kontrol	subjektů	kontrol
3.00	17	17	4	4	3	5	2	13
4.00	12	12	3	3	20	22	8	11
5.00	28	31	4	4	9	10	10	39
6.00	10	10	3	3	7	10	3	4
7.00	10	11	6	6	19	26	8	14
8.00	11	12	3	3	8	8	3	9
9.00	18	18	3	3	10	14	11	13
10.00	11	12	2	2	16	18	5	19
Celkem	117	123	28	28	92	113	50	122

Tabulka č. 35 Počty nedostatků zjištěných u subjektů v jednotlivých hlavních úkolech včetně následných kontrol a také případů s násobností

	HÚ 06.1.01	HÚ 06.1.02	HÚ 06.1.03	HÚ 06.1.04	HÚ 06.1.05	HÚ 06.1.06
nedostatky	3 303	2 736	28 312	4 267	1 833	7 045
následné	5	27	10	0	2	13
s násobností	6 896	5 052	684 121	6 556	4 025	37 857

	HÚ 06.1.07	HÚ 06.1.08	HÚ 06.1.09	HÚ 06.1.19	HÚ 06.1.20
závady	390	376	46	418	227
následné	5	0	0	5	0
s násobností	5 488	2 076	65	1 132	366

Celkem v celorepublikových úkolech bylo OIP zjištěno 49 020 nedostatků u subjektů, to odpovídalo 753 634 počtů případů u strojů zařízení, činností a porušení právních předpisů (s násobností).

Vedle hlavních celorepublikových úkolů, stanovených pro rok 2006, OIP plnily úkoly ve vyšetřování příčin a okolností vzniku pracovních úrazů a šetření podání, které přicházely samostatně do oblastí BOZP a pracovního prostředí a nejsou zahrnuty v úkolu HÚ 06.1.06, případně se týkaly neposkytování OOPP. Dále úkoly při posuzování technických dokumentací staveb, účastnily se kolaudačních řízení, poskytovaly konzultace a poradenství aj. Počty provedených kontrol u kontrolovaných subjektů na základě výše uvedených činností budou uvedeny v roční zprávě SÚIP a jsou uváděny v dílčích zprávách jednotlivých OIP.

**Tabulka č. 36 Nejčastěji porušovaná ustanovení zákona č. 1/1992 Sb.,
ve znění pozdějších předpisů**

Zákon č. 1/1992 Sb., o mzdě, odměně za pracovní pohotovost a o průměrném výděлку, ve znění pozdějších předpisů		
Oblast porušení	Počet porušení	Násobnost porušení
§ 14 minimální mzdové tarify	492	1358
§ 10 odst. 1, splatnost mzdy	428	1778
§ 12 srážky ze mzdy	272	1975
§ 4 obecná ustanovení	234	808
§ 11 výplata mzdy	232	857
§ 5 mzda a náhradní volno za práci přesčas	222	1931
§ 7 mzda za práci ve ztíženém prostředí	215	976
§ 18 společná ustanovení - nesjednání nebo nestanovení mzdy písemně před výkonem práce	154	951
§ 17 průměrný výdělek pro pracovní právní účely	104	255
§ 6 mzda a náhrada mzdy za svátek	102	344
§ 19 odměna za prac. pohotovost, splatnost, provádění srážek	11	22
§ 4a stejná mzda za stejnou práci a za práci stejné hodnoty	10	34

Tabulka č. 37 Nejčastěji porušovaná ustanovení zákoníku práce a počty případů s násobností

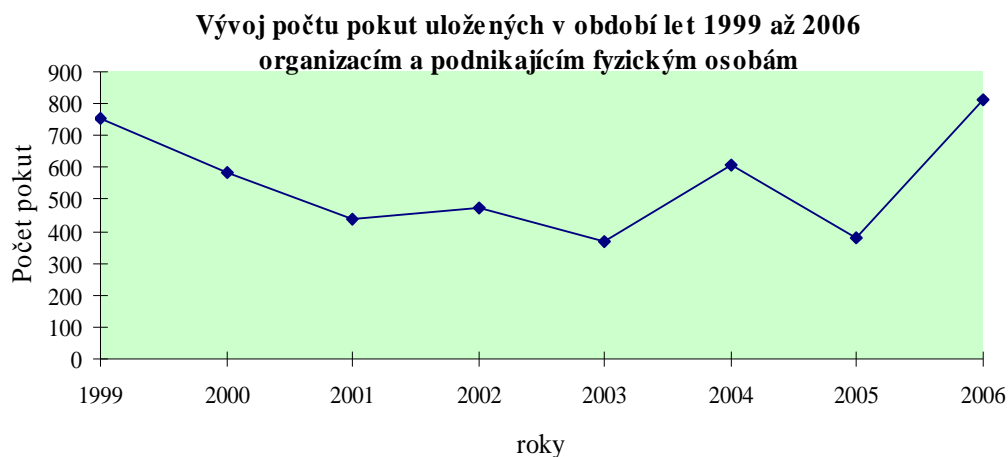
Zákoník práce		
Oblast porušení §, odstavec, písmeno	Počet porušení paragrafů	Počty případů
134a povinnost zajistit BOZP u výrob. a pracovních prostředků a zařízení	5 826	20 018
132a prevence rizik, jejich vyhledávání	3 451	4 567
133 odst. 1 písm. e) zajistit zaměstnancům školení	2 981	7 876
132a zajistit nezávadné prac. prostředí	2 078	3 316
133a zajistit zaměstnancům OOPP	1 885	3 903
133 odst. 1 písm. f) zajistit zaměstnancům na dobu urč. a mlad. inf. o BOZP a rizicích	1 543	3 175
133 odst. 1 písm. a) nepřipustit výkon práce zaměstnancům nezpůsobilým pro danou činnost	1 070	3 086
32 informovat zaměstnance o mzdě, způsobu odměň., termínech a místu jejich výplaty	1 000	5 272
32 stanovit zaměstnanci týdenní pracovní dobu	922	5 777
32 stanovit zaměstnancům údaje o výpovědních lhůtách	912	4 634
132a pokud nelze rizika odstranit přijmout opatření k jejich omezení	821	922
32 stanovit zaměstnanci délku dov. a způsob urč. nároku na dov.	803	3 997
94 vedení evidenci pracovní doby	758	2 965
136a odst. 4 jednou v roce provádění veřejné kontroly BOZP a závady neprodleně odstranit	698	745
134a zajistit stroje a zař. ochrannými zařízení k zabezpečení BOZP	667	838
134 zabezpečit pracoviště z hlediska BOZP	638	797
60 při skončení prac. poměru vydat potvrzení o zaměstnání	568	7 063
133 odst. 1 písm. b) informovat zaměstnance o kategorii, do které je zařazen	536	2 084
134 písm. a) místnosti pro práci, chodby, schod. a jiné komunikace mají předepsané rozměry a povrch	521	606
32 informovat zaměstnance o údajích mimo prac smlouvu	449	1 965
134e odst. 1 písm. d) zaměstnanci nejsou ohroženy dopravou na pracovištích	425	464
134e odst. 1 písm. c) zaměstnanci chránění proti pádu či zřícení	422	556
133b pokud nelze rizika odstranit rozmístění bezpečnostní značky a zavést signály	416	790
133a pokud existují rizika vydat zaměstnancům OOPP	406	619
133c odst. 3 zaměstnavatel vede v knize úrazů evidenci všech úrazů	382	475
134e odst. 1 písm. b) zaměstnavatel je povinen org. práci tak, aby nebyli zaměstnanci ohroženi padajícími nebo klouzajícími předměty	333	607
134e odst. 1 písm. a) zabránit, aby práce jednostranně zatěž. organismu byla omezena a přeruš. přestávkami, vést evidenci této práce	315	521
133 plnit povinnost zaměstnavatele vůči zaměstnancům	310	741
99 zajistit aby zaměstnanci byli při noční práci alespoň jednou v roce vyšetřeni lékařem	244	727
132a předcházet rizikům a minimalizovat jejich působení	220	324
132 informovat zúčastněné zaměstnavatele o rizicích a spolupracovat na zajištění BOZP	203	222

Tabulka č. 38 Počty vydaných zákazů činnosti

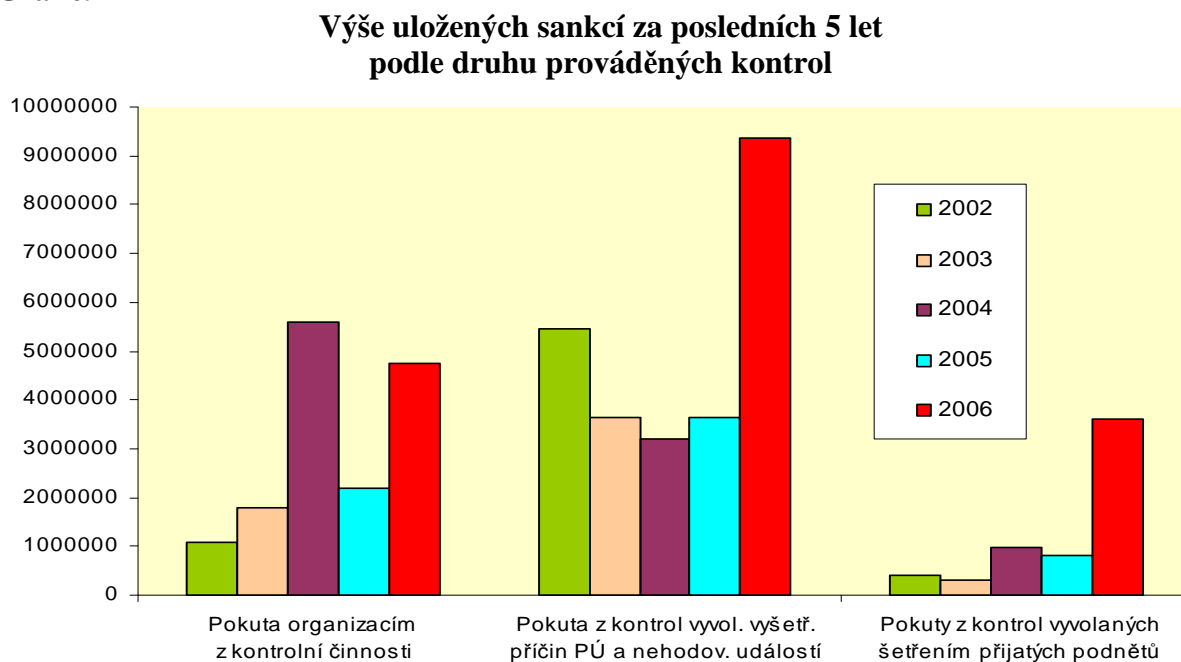
Zákaz	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Vyřazené stroje a zařízení z provozu	188	255	73	57	52	32
Zakázané užívání výrobních a provozních prostorů	30	46	21	5	25	2
Zakázané technologie	31	45	12	2	4	0
Zakázané činnosti	105	316	185	155	53	4
Zákaz práce přesčas	61	38	10	11	8	4

4.1 Uložení sankční

Graf č. 21

Graf č. 22

Tabulka č. 39 Přehled o použití sankčních oprávnění při kontrolní činnosti v roce 2006
(těch sankcí, které již nabyly právní moci)

Sankční položka	CELKEM
Počet celkem uložených pokut za zjištěná porušení předpisů -	810
Celková výše uložených pokut v Kč	17 692 500
Počet pokut uložených zaměstnancům subjektů	3
Výše uložených pokut zaměstnancům subjektů v Kč	17 900
Počet uložených blokových pokut na místě	94
Výše uložených blokových pokut v Kč	50 700
	17 761 100

Bez ohledu na nabytí právní moci bylo v roce 2006 uloženo 826 sankcí ve výši 18 500 400 Kč.

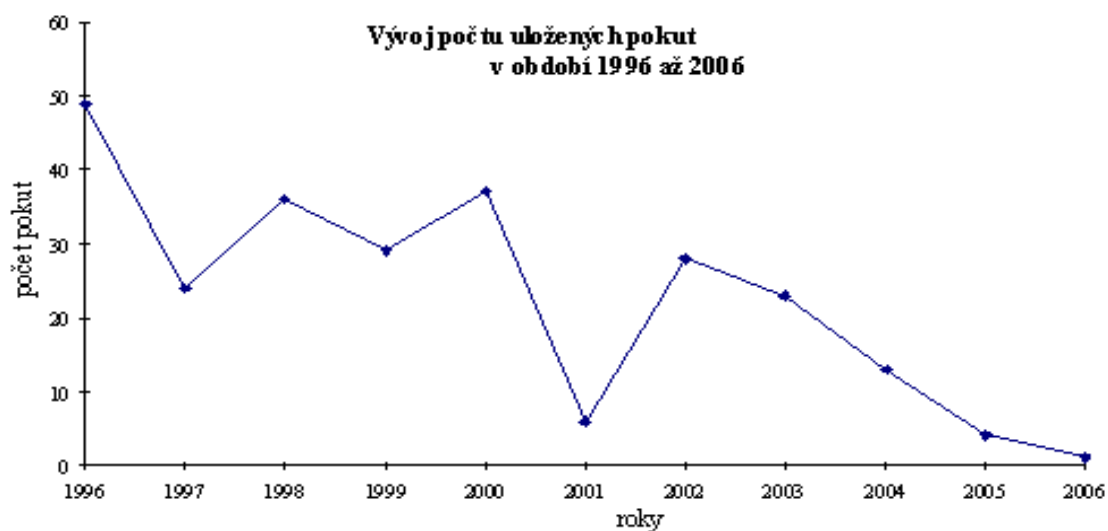
Tabulka č. 40 Počty a výše všech pokut uložených při plnění hlavních úkolů

	HÚ 06.1.01	HÚ 06.1.02	HÚ 06.1.03	HÚ 06.1.04	HÚ 06.1.05
Počet pokut	75	50	158	39	12
Výše pokut	1 092 966	929 000	1 557 662	571 000	372 000

HÚ 06.1.06	HÚ 06.1.07	HÚ 06.1.08	HÚ 06.1.09	HÚ 06.1.19	HÚ 06.1.20
275	9	4	3	1	1*)
2 886 534	143 666	67 000	15 000	5 000	100 000

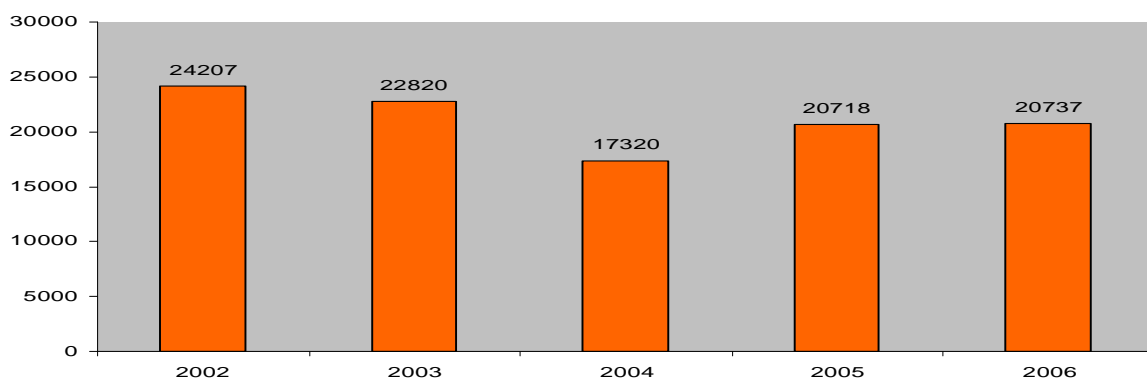
*) U úkolů HÚ 06.1.20 byla sice registrována jedna pokuta, je však již zahrnuta do úkolu 06.1.01

Graf č. 23

Graf č. 24

Průměrná výše uložených pokut za posledních pět let

Tabulka č. 41

Pokuty	2004	2005	2006
Pokuty organizacím a podnikajícím fyzickým osobám – počet	609	380	810
Pokuty organizacím a podnikajícím fyzickým osobám – výše v Kč	10 548 000	7 873 000	17 692 500
z toho za zjištěná porušení předpisů při kontrolách - počet	499	259	626
z toho za zjištěná porušení předpisů při kontrolách – výše v Kč	7 011 000	3 956 000	7 639 828
z toho za zjištěná porušení předpisů v příčinné souvislosti s PÚ, mimořádnými událostmi, nebo s technickými příčini- nami průmyslových otrav a nemocemi z povolání – počet	110	117	184
z toho za zjištěná porušení předpisů v příčinné souvislosti s PÚ, mimořádnými událostmi, nebo s technickými příčini- nami průmyslových otrav a nemocemi z povolání – výše v Kč	3 537 000	3 917 000	10 052 672
Pokuty zaměstnancům organizací a PFO – počet	13	4	3
Pokuty zaměstnancům organizací a PFO – výše v Kč	94 500	21 000	17 900
Blokové pokuty – počet	207	89	94
Blokové pokuty – výše v Kč	127 400	56 650	50 700

**Tabulka č. 42 Přehled o kontrolách ve skladbě kontrolovaných firem podle počtu zaměstnanců (dle ČSÚ)
pro jednotlivé úkoly**

Číslo kontrolní akce/ kategorie firem dle ČSÚ	Počty uskutečněných kontrol u subjektů											Celkem
	06.1.01	06.1.02	06.1.03	06.1.04	06.1.05	06.1.06	06.1.07	06.1.08	06.1.09	06.1.19	06.1.20	
1 - 5 zaměstnanců	146	124	996	34	14	597	8	11	1			1931
6 - 9 zaměstnanců	126	87	981	45	7	304	3	8	2	1		1564
10 - 19 zaměstnanců	250	151	1350	99	35	412	21	13	2	3		2336
20 - 24 zaměstnanci	78	32	443	49	11	126	6	6	2	2		755
25 - 49 zaměstnanců	146	80	803	165	51	269	15	23	4	7	1	1564
50 - 99 zaměstnanců	90	44	659	172	57	218	18	19	4	13	16	1310
100 - 199 zaměstnanců	55	26	363	108	78	166	18	19	4	18	4	859
200 - 249 zaměstnanců	10	5	72	10	13	46	2	4	1	2	4	169
250 - 499 zaměstnanců	23	9	136	15	45	110	8	7	2	10	20	385
500 - 999 zaměstnanců	9	6	87	3	34	77	10	5	1	37	28	297
1000 - 1499 zaměstnanců	3	4	19		9	22	3	1	2	9	20	92
1500 - 1999 zaměstnanců	2	1	21	3	7	15	2	1		2	5	59
2000 - 2499 zaměstnanců	4		10		6	9		1	1	2	1	34
2500 - 2999 zaměstnanců			4		1	15						20
3000 - 3999 zaměstnanců	2		25		6	19	3		1	4	1	61
4000 - 4999 zaměstnanců						6				1		7
5000 - 9999 zaměstnanců			7		1	19				2	22	51
10 000 a více zaměstnanců	2		8		3	11						24
bez zaměstnanců, neuvedeno	78	7	347	15	4	153	4	5	1	0	0	614
Celkem kontrol	1024	576	6331	718	382	2594	121	123	28	113	122	12132

OBSAH, TABULKY A GRAFY

		Strana
1.	ÚVOD	2
2.	STRUKTURA	2
Tabulka	1 Fyzický počet inspektorů systému SÚIP	3
3.	VÝSLEDKY KONTROLNÍCH AKCÍ	3
	HÚ 06.1.01 Bezpečnost práce ve stavebnictví	5
Tabulka	2 Údaje o úkonech provedených OIP	9
Tabulka	3 Nejčastěji porušené předpisy	9
Tabulka	4 Nejčastěji porušovaná ustanovení ZP a NV č. 362/2005 Sb.	9
Graf	1 Porovnání zjištěných nedostatků bez násobnosti po předpisech	10
	HÚ 06.1.02 Dodržování stanoveného pracovního režimu řidičů	11
Tabulka	5 Nejčastěji porušované předpisy	12
Tabulka	6 Nejčastěji zjištěná porušení ustanovení šesti předpisů	14
Graf	2 Porovnání počtu zjištěných nedostatků bez násobnosti po předpisech	16
	HÚ 06.1.03 Kontrola systému BOZP a pracovněprávních vztahů v malých a středních podnicích	17
Tabulka	7 Nejčastěji porušená ustanovení předpisu – zákoník práce	18
Tabulka	8 Nejčastěji porušená ustanovení předpisu – NV č. 101/2005 Sb.	18
Tabulka	9 Nejčastěji porušená ustanovení předpisu – NV č. 378/2001 Sb.	18
Tabulka	10 Nejčastěji porušená ustanovení předpisu – zákon č. 1/1992 Sb.	19
Graf	3 Porovnání počtu zjištěných nedostatků bez násobnosti po předpisech	19
	HÚ 06.1.04 Bezpečnost práce v zemědělství u subjektů se smíšeným hospodářstvím	21
Tabulka	11 Nejčastěji porušované předpisy	22
Graf	4 Porovnání počtu zjištěných nedostatků bez násobnosti po předpisech	24
Tabulka	12 Nejčastěji porušovaná ustanovení předpisů	25
Graf	5 Porovnání počtu SPÚ za poslední dva roky	26
Graf	6 Porovnání počtu ZPÚ za poslední dva roky	26
	HÚ 06.1.05 Bezpečnost vnitrozávodové dopravy	28
Tabulka	13 Celkové výsledky dle jednotlivých oblastních inspektorátů práce	29
Tabulka	14 Nejčastěji porušované předpisy BOZP	30
Tabulka	15 Nejvíce porušovaná ustanovení zákoníku práce	30
Tabulka	16 Nejčastěji porušovaná ustanovení zákoníku práce a NV č. 378/2001 Sb.	30
Tabulka	17 Přehled o opatřeních a počtu udělených pokut	31
Tabulka	18 Získané podklady o pracovní úrazovosti podle sledovaných zařízení	37
Tabulka	19 Procentuální rozložení zaměstnanců, úrazů a zameškaných dnů podle sledovaných zařízení a prováděných činností	37
Tabulka	20 Hodnoty rizik	38
	HÚ 06.1.06 Kontrolní činnost na základě analýzy podnětů přijatých SÚIP a OIP	39
Tabulka	21 Analýza četnosti podaných podnětů za rok 2006 podle OIP a SÚIP	43
Graf	7 Porovnání počtů podání v systému za posledních 5 let	44
Tabulka	22 Podané podněty v členění podle porušení zákona č. 251/2005 Sb.	45
Tabulka	23 Přijaté podněty podle jednotlivých oblastních inspektorátů práce a SÚIP	46
Graf	8 Počty podnětů ve vazbě na porušení zákona o inspekcii práce	47
Graf	9 Podané podněty dle jednotlivých OIP	47

	HÚ 06.1.07 Dodržování pracovněprávních předpisů u firem zajišťující ostrahu	48
Graf	10 Počty případů nejčastěji porušených ustanovení zákoníku práce	49
Graf	11 Nedostatky v porušení vybraných § zákoníku práce	49
Graf	12 Nedostatky v porušení vybraných § zákoníku práce	50
Graf	13 Nedostatky v porušení vybraných § zákoníku práce	50
Graf	14 Počty porušení ustanovení předpisů	51
Tabulka	24 Počet porušení a násobnost dle jednotlivých ustanovení právních předpisů	52
Tabulka	25 Počet porušení a násobnost dle kontrolovaných oblastí a jednotlivých OIP	54
Graf	15 Počet porušení a násobnost dle jednotlivých bodů kontroly	55
Graf	16 Počet porušení dle jednotlivých oblastních inspektorátů práce	55
	HÚ 06.1.08 Dodržování pracovněprávních předpisů při zaměstnávání cizinců	56
Graf	17 Počty zjištěných porušení ustanovení předpisů a počty případů	58
Graf	18 Dodržování pracovněprávních předpisů při zaměstnávání cizinců	59
	HÚ 06.1.09 „AZBEST“ - Evropská kontrolní kampaň 2006	60
Tabulka	26 Údaje o úkonech provedených OIP	61
Graf	19 Počet zjištěných nedostatků v porušení předpisů (s násobností)	61
Tabulka	27 Nejčastěji porušované předpisy	62
Tabulka	28 Nejčastěji porušovaná ustanovení ZP a NV č. 360/2005 Sb.	62
	HÚ 06.1.19 Integrovaná inspekce podle zákona č. 353/1999 Sb.	63
Tabulka	29 Přehled nejčastěji porušených ustanovení výše uvedených předpisů	65
Graf	20 Největší počet nedostatků v porušení předpisů včetně násobnosti	65
Tabulka	30 Souhrnné údaje o provedených inspekcích	66
Tabulka	31 Zjištěné nedostatky	67
Tabulka	32 Úrazovost v kontrolovaných organizacích	67
	HÚ 06.1.20 Program „Bezpečný podnik“	68
Tabulka	33 Přehled organizací, u kterých proběhlo ověřování shody systému řízení BOZP	71
4	Některé souhrnné údaje	73
Tabulka	34 Počty kontrol a počty kontrolovaných subjektů po hlavních úkolech	73
Tabulka	35 Počty nedostatků zjištěných u subjektů v jednotlivých hlavních úkolech včetně následných kontrol a také případů s násobností	73
Tabulka	36 Nejčastěji porušovaná ustanovení zákona č. 1/1992 Sb.	74
Tabulka	37 Nejčastěji porušovaná ustanovení zákoníku práce a počty případů s násobností	75
Tabulka	38 Počty vydaných zákazů činnosti	76
Graf	21 Vývoj počtu pokut uložených v období let 1999 až 2006 organizacím a PFO	76
Graf	22 Výše uložených sankcí za posledních 5 let podle druhu prováděných kontrol	76
Tabulka	39 Přehled o použití sankčních oprávnění při kontrolní činnosti v roce 2006	77
Tabulka	40 Počty a výše pokut uložených při plnění hlavních úkolů	77
Graf	23 Vývoj počtu pokut uložených v období 1996 až 2006	77
Graf	24 Průměrná výše uložených pokut za posledních pět let	78
Tabulka	41 Tabulka pokut v letech 2004 – 2006	78
Tabulka	42 Přehled o kontrolách ve skladbě kontrolovaných firem podle počtu zaměstnanců (dle ČSÚ) pro jednotlivé úkoly	79
	OBSAH, TABULKY A GRAFY	80